

UNIVERSITAS

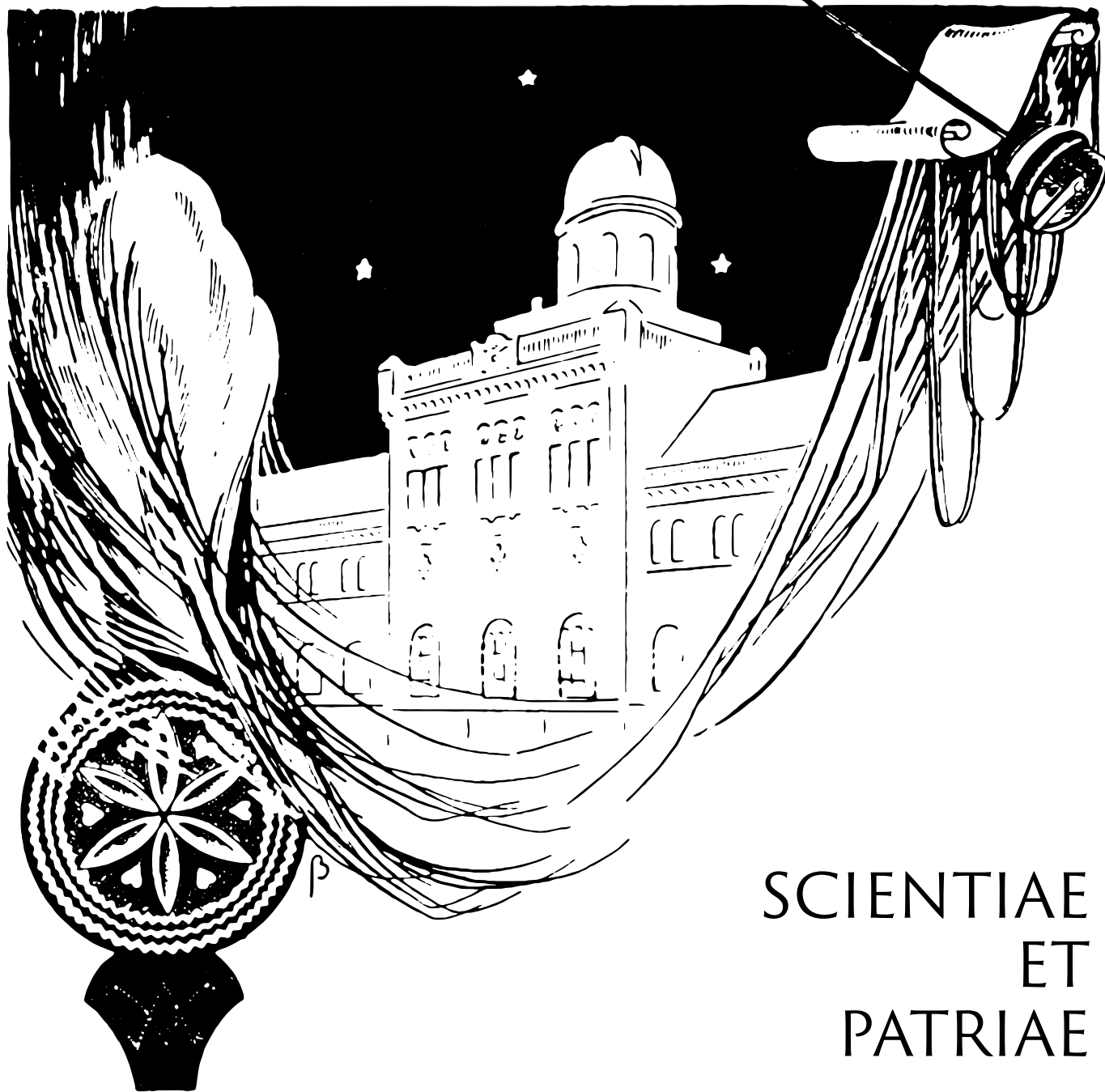
SCIENTIAE
ET
PATRIAE

286

2025

UNIVERSITAS

SCIENTIAE
ET
PATRIAE

286

2025

AKTUĀLI

Abonē Universitas 2026. gadam! 3

LIELĀ INTERVIJA

Fil! Edgars Linde: Korporācijas ieliek pamatakmeni savstarpējām attiecībām 4
Fil! Ieva Lazdiņa, *gundega*

VĒSTURE

Prezidiju konventa vīru korim – 100 15
Fil! Filips Birzulis, *selonus*

Prezidiju konventa vīru koris no 1924. līdz 1940. gadam 21
Fil!fil! Nikolajs Siliņš, Leonids Bērziņš, Arturs Lacums, *selonus*

KONVENTU JAUNUMI

Konventu jaunumu hronika: 2025. gada pavasara semestris 29
Sagatavojusi fil! Ilze Zvirgzda, *selga*

Fraternitas Lettica prezidēšanas izaicinājumi un sasniegumi 34
Com! Lauris Ostrovskis, *frater letticus*

Dzintra prezidē S!P!K! simtgades zīmē 35
Fil! Līga Ostrovska, *dzintra*

PĒTĪJUMI, ANALĪZE, VIEDOKĻI

Žīdu studentu korporācijas Latvijas universitātē: vēstures lappuses 36
Fil! Dr. Aldis L. Putniņš, *talavus*

Vieno karavīru paaudzes 40
Com! Mārtiņš Krauze, *selonus*

Korporanti aicināti apmeklēt izstādi Latvija ārpus Latvijas 42
Fil! Sandra Grigorjeva, *gundega*

KORPORĀCIJU DZĪVE

Burši tiekas 60. Baltijas tautu komeršā Gdaņskā 44
Fil! Alise Zalcmane, *gundega*

Bumelēšanas tradīcijas turpinās ar jaunu sparū 48
Fil! Līga Ostrovska, *dzintra*

Ievēlēta jauna F!B!S! valde 51
Fil! Eduards Grigorjevs, *frater imanticus*

Jaunlādes muižā saimnieko zinta 52
Agnese Meiere, žurnāls *Ir*, taut! Gunita Kurpniece, *zinta*

Kalpaka balle 2025. gadā nenotiek 55
com! Arturs Zaķis, fil! Kaspars Teikmanis

Korporāciju biedri, kas saņēmuši valsts augstākos apbalvojumus 2025. gada pavasara semestrī 55
Sagatavojusi fil! Ilze Zvirgzda, *selga*

JUBILĀRI

Tautai un tēvijai! Fraternitas Academica – 100 56
Com! Reinis Vāvers, *frater Academicus*

Uzturot Kronvalda garu dzīvu – Lettonia svin 155. gadadienu 57
Com! Artūrs Selga, *lettonus*

Dzintras un Indlas draudzības kartelim – 25 60
Fil! Laura Gatavs, *dzintra*

Ar sveicieniem – brāļi lettoni 62
Par *Lettonia* pastkaršu sūtīšanas tradīciju
Fil! Roberts Rasums, *lettonus*

IN MEMORIAM

2025. gada pavasara semestrī mūžībā aizgājušie biedri 64
Sagatavojusi fil! Ilze Zvirgzda, *selga*

Par lietaskokiem – fil! Māris Ķirsons, ventonus 65
Fil! Sandra Grigorjeva, *gundega*

Latviešu tēlniecības vecmeistare god!fil! Ēvī Upeniece, spīdola 69
Fil! Agnese Eglone, *spīdola*

INTERESANTI

Tavs karogs 72
Aija Kinca

Fil! Edgars Linde: Korporācijas ieliek pamatakmeni savstarpējām attiecībām

Fil! Ieva Lazdiņa, *gundega*

Foto: fil! Edgara Lindes, *frater Academicus*, privātais arhīvs, *Fraternitas Academica*, fil! Agnese Tauriņa, *selga*

Mūziķis, skaņu režisors, kordirigents un aranžētājs, kura muzikālā izjūta rada emocionāli piesātinātu skanējumu. Viņa vārds plašākai sabiedrībai varbūt nav ikdienā dzirdams, taču viņa darbs ir klātesošs – kora koncertos, dziesmu un deju svētkos, muzikālajā šovā Koru kari, koncertuzvedumā Dziesma dejo. Deja skan un citos projektos. Savu ieguldījumu devis arī buršu saimei – atjaunojis P!K!V!K! darbību un bijis kora dirigents, aranžētājs dziesmas gan

P!K!V!K!, gan S!P!K! korim, kā mūziķis spēlējis korporantu kāzās, dzimšanas dienās un citos pasākumos. Laikabiedri viņu raksturo kā atsaucīgu, sirsnīgu, darbspējīgu un talantīgu mūziķi. Uz sarunu tiekamies Edgara mājās Baltezerā viņa retajā atvaļinājuma laikā.

Nupat izskanējušajos skolēnu dziesmu svētkos un koncertuzvedumā *Dziesma dejo*. Deja skan programminā arī redzams tavs vārds – aranžētājs Edgars Linde. Kāda ir aranžētāja loma?

Ļoti vienkārši – ir melnīšs vai dziesma, kas jau ir sakomponēta, bet tā jāuzraksta korim vai, piemēram, korim ar klavierpavadījumu, vai korim ar orķestri. Attiecīgi palīgā nāk aranžētājs, kurš to visu uztaisa, lai nebūtu vienbalsīgs melnīšs, lai kora salikums skanētu kvalitatīvi un būtu instrumentālais pavadījums. Aranžētājam ir jāzina nošu materiāls jeb audums, ko piegriezt, koris, solisti un vai un kāds paredzēts instrumentālais pavadījums. Tad sēdi, cilvēk, nu un domā, kā to visu sataisīt, lai koncertā viss kopā skaisti skan. Tā, lai mūziķiem ir prieks un klausītājiem bauda. Ļoti nozīmīgs ir arī teksts. Ikdienā klausoties, bieži vien nepamanām, par ko īsti dziesmā ir runa, dzirdam tikai pamatfrāzes, neiedziļināmies. Man kā aranžētājam tas obligāti jādara.

Dārziņskolas zēnu koris. Vidū dirigents Jānis Erenštreits, pie klavierēm Maestro Raimonds Pauls. Kreisajā pusē R. Paulam – Edgars, labajā – Ivars Cinkuss. 1981. gads.

CV

Dzimis 1971. gada 6. maijā Rīgā

Četri bērni un četri mazbērni

Sieva – Kristīne Linde (muzikoloģe)

Kordirigenta darbība

2011–2015	Rīgas 2. slimnīcas sieviešu ansamblis <i>Stīga</i> (vadītājs)
2007–2008	Latvijas Nacionālo karavīru biedrības vīru koris <i>Tēvija</i> (mākslinieciskais vadītājs)
1995–2008	Jāzepa Mediņa Mūzikas skolas zēnu koris (dirigents, diriģēšanas skolotājs)
1999–2005	LU Prezidiju konventa vīru koris (PIK!V!K!, mākslinieciskais vadītājs)
2000–2002	Kamerkoris <i>Daugaviņa</i> (dirigents)
1997–1999	Mārupes pagasta koris (galvenais dirigents)
1996–1999	Ķekavas pagasta sieviešu koris <i>Daugaviete</i> (dirigents)
1993–1999	Bulduru Dārzkopības tehnikuma jauniešu koris (galvenais dirigents)
1991–1997	Ogres pilsētas koris <i>Ogre</i> (dirigents)
1989–1991	Slokas draudzes koris, jauniešu ansamblis, bērnu koris (galvenais dirigents)
1989–1990	Rīgas 77. vidusskolas koris (prakse)
1987–1989	Talsu skolotāju koris (prakse)

Izglītība

1989–1994	Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija (kora diriģēšanas nodaļa)
1977–1989	Emīla Dārziņa Speciālā mūzikas skola (kordiriģēšanas klase)

Edgars Dārziņskolas zēnu korī. Ap 1981. gadu.

Vai, veidojot aranžijas, tu galarezultātu saskaņo ar komponistu? Vai tas vispār ir nepieciešams?

Ne katrs darbs ir jāsaskaņo, bet juridiski vajadzētu, to prasa likums – ja ķeras klāt pie kāda komponista darba, kas ir autortiesību aizsargāts, to vajadzētu saskaņot. Šaura mēroga koncertiem tas nav nepieciešams. Bet viss, kas saistīts ar lielām skatuvēm un lieliem koncertiem, piemēram, dziesmu svētkiem, man ir jāsaskaņo ar autoru, ka drīkstu rakstīt. Lielākoties jau mūziķu aprindās mani labi zina, ka neko sliktu neuzrakstīšu. (*Smejas.*) Tev ir jāsaskaņo ar autoru, ka plāno to darīt, un varbūt arī galarezultāts jāsaskaņo. Tāpēc ierasti sūtu oficiālu lūgumu saņemt atļauju, lai process būtu juridiski sakārtots, neskatoties uz to, ka šos mūziķus pazīstu.

Cik ilgu laiku parasti prasa vienas aranžijas izstrāde?

Dažādi. Piemēram, viena kora dziesma var aizņemt vienu līdz divas dienas, ja vēl klavierpavadijums, tad vēl viena diena klāt. Orķestrim – četras līdz piecas dienas. Savukārt popūrijs ir liels skaņdarbs, prasa daudz laika. Jaunākais popūrijs aizņēma trīs nedēļas – korim un orķestrim. Kad bija šova *Koru kari* pirmā sezona 2008. gadā, nedēļas laikā bija jāuzraksta septiņi astoņi skaņdarbi. Un tā deviņas nedēļas pēc kārtas. Vienudien, braucot mājās no *Koru karu* mēģinājuma, mašīnā pa radio skanēja Fila Kolinsa (*Phill Collins*) dziesma, un man automātiski acu priekšā zīmējās kora partitūras – ko koris te varētu dziedāt. No tā visa, ko katru dienu tādā pārslodzē dari un raksti, pat sadzīvīskās lietās skan kora aranžijas. (*Smejas.*) Savulaik uzdevu jautājumu savai kolēģei komponistei: “Kā tu komponē? Kā tas ir? Kur tev rodas tas viss?” Un viņa man atbildēja: “Eju pa ielu, man no puķēm nāk skaņa, no kokiem... Man tās skaņas nāk virsū.”

Tev arī tā ir?

Tas arī ir iemesls, kāpēc vairs nekomponēju, – man tā nav! Aranžētājs nav komponists, tas ir citādi. Meldiņš jau gatavs, arī harmonija idejiski ir gatava. Metaforiski – melodija ir kā kauli, un manās vīzijās nāk muskuļi, gaļa, āda un viss pārējais, ko uzlikt uz kauliņiem virsū, lai tas skaisti izskatās, mūzikas gadījumā – izklausās. Ko nu kuram Dieviņš devis, un es esmu aranžētājs.

Dārziņskolas zēnu kora koncerts. Edgars piesaka programmu. Rīgas Vēstures un kuģniecības muzejs, ap 1983. gadu.

Latvijā ir daudz aranžētāju?

Koru mūzikā nav daudz, taču citu mūzikas žanru aranžētāju ir gana daudz.

2022. gadā pirmo reizi notikušajam koncertuzvedumam *Dziesma dejo. Deja skan tu izveidoji pierakstu latviešu tautasdejām. Kā līdz tam nonāci?*

Mans sākotnējais uzdevums bija sagatavot aranžijas, lai koris un orķestris varētu spēlēt un dziedāt koncertā izvēlētās tautasdejas *dzīvajā*, nevis atskaņot tās ierakstā. Kad man rokās nonāca programma, pie kuras jāstrādā, aizbraucu uz Latvijas Nacionālo bibliotēku, sāku meklēt senajām dejām notis, orķestru partitūras. Atklāju, ka to nav! Tad sāku interesēties, kā tie procesi notikuši. Sapratu, ka katram mūziķim bija sava nošu lapiņa, no kuras spēlēt, kas vēlāk *veiksmīgi* pazudušas, un tādu vienotu nošu nav bijis. Tad nu ķēros pie darba – apsēdos un klausījos: ko pirmā vijole spēlē, ko dara bungas, klarnete un akordeons... To visu pierakstīju partitūrā. Kopā bija aptuveni 25 restaurācijas un aranžijas korim un orķestrim. Šī gada svētkiem rakstīju partitūras tikai korim, savukārt Uģis Prauliņš – orķestra partijas. Abi smejam, ka tā savā ziņā ir mūzikas restaurācija, jo pierakstām to, kas skan, un to, ko nedzirdam, pieliekam klāt, kā domājam, ka vajadzētu būt, vienlaikus saglabājot oriģinālo skanējumu, dažviet mūsdienīgāk pārveidojot.

Tu ne tikai aranžē, bet kādreiz arī komponēji. Cik kompozīciju esi radījis?

Sakomponējis esmu uz vienas rokas pirkstiem saskaitāmus skaņdarbus. Vairs nekomponēju, jutu, ka tās man ir tikai mocības, – esmu pārāk paškritisks. Pēdējā dziesma, ko sarakstīju, bija zēnu korim, kad mani pierunāja Rita Platpere, ilggadējā skolēnu dziesmu svētku koru projektu vadītāja. Tāda ir viņas darba specifika – lai taptu jaundarbi, izprovocēt komponistus radīt. Dziesmu toreiz uzrakstīju, bet salauzu sevi paškritikā, to vairs negribu. Tāpēc pats sev esmu pateicis: “Viss, nevajag!” Varbūt pēc gadiem desmit, kad būšu pensijā, aiz neko darīt kaut ko uzrakstīšu. (*Smejas.*)

Vai kāda kompozīcija ir arī buršiem tikusi?

Savai korporācijai esmu sakomponējis mēldiņu *Karoga dziesmai*. Laikā, kad tiku uzņemts korporācijā, šo dziesmu dziedāja citas dziesmas melodijā. *Fraternitas Academica* fil! Kārlis Līdaks bija izdomājis otro, trešo un ceturto pantiņu, ļoti krāšņi un atbilstoši mūsu korporācijai, balstoties uz pirmo pantu. Bija saglabāties tikai pirmais pants, un neviens vairs nezināja, kādā melodijā jādzied. Apsolīju, ka izdomāšu melodiju.

Kā šī melodija radās?

Reiz, kad vadāju dēlu Didzi uz *Dārziņskolu*, sēdēju sastrēgumā trolejbusā un skatījos uz skaisto Vecrīgas ainavu. Aiz neko darīt pēkšņi sāku dungot vārdus ar kādu melodiju, kas nāca prātā. Strauji izrāvu no somas papīra lapu, uzvilku piecas līnijas un stenografēju melodijas notis. Tā tapa melodija, kādā to izpildām tagad. Un tā bija vienīgā reize, kad melodija pati atnāca. (*Smejas.*)

Vai esi skaitījis, cik aranžiju esi radījis? Vai atceries savu pirmo aranžiju?

Kādreiz noteikti apsēdīšos un saskaitīšu. Bet aptuveni gadā tās ir 70 līdz 110 dziesmas, kas jāreizina ar 20 gadiem. Kaut kā tā varētu būt. Laikam pat vairāk nekā 20 gadi. Pirmā aranžija bija zēnu korim. Romāns Vanags toreiz teica: “Edžiņ, smuka dziesma! Uzliksi zēnu korim?”

Un cik aranžijas buršiem esi devis?

Kādas 15 varētu būt. *Burši Rīgai* (atskata ieraksts: <https://ieej.lv/lycPr>), šķiet, bija kādas desmit dziesmas. Tajā aranžijas veidoju SIPIK! korim, PIK!VIK! un džeza grupai. Programmā bija 20. gadsimta 50. un 60. gadu populārās latviešu komponistu estrādes melodijas. SIPIK! kora jubilejai, šķiet, divas vai trīs dziesmas – toreiz taut! Dace Bite, *līga*, man lūdza. Atšķirībā no *Burši Rīgai* jubilejas programmā bija dažādi aranžētāji, lai ir atšķirīgs skanējums. Tad vēl arī PIK!VIK! korim kādas divas dziesmas aranžēju *a capella* (bez pavadījuma).

Dzegužēni, Edgars – vidū. 1976. gads.

Ar vecākiem, 1980. gads.

Vai tev ir kāda aranžija, par kuru vari teikt, kā tā ir īpaši nozīmīga un ar to lepojies?

Lepojos ar katru dziesmu, kas ir radīta. Savā darbā apzinos, ka nedrīkstu būt pavisams. Katra dziesma, ko esmu uzrakstījis, ir izslīpēta, izauklēta, pārdomāta, pa nakti izdziedāta. Man nav kauna ne par vienu dziesmu, ko esmu aranžējis, katra ir bijusi svarīga brīdī, kad to aranžēju. Lai cik senas tās dziesmas ir un vienalga, kam rakstītas – P!K!V!K!, valsts akadēmiskajam korim *Latvija*, kamerkorim *Ave Sol*, jauniešu korim *Kamēr...*, jauktajam korim *Sōla* vai *Balsis* –, apzinos, ka diriģents man to nopietno darbu ir uzticējis. Turklāt daudzas dziesmas mani pārsteigušas ar dziļiem tekstiem. Piemēram, Raimonda Paula dziesmas ar Krūkļa dzeju... tur ir tādas pērles. Dziesmas, ko savulaik Viktors Lapčenoks un Nora Bumbiere vai Margarita Vilcāne un Ojārs Grīnbergs dziedājuši, – tā laika teksti, cik krāšņas un bagātas var būt

vienkāršas frāzes. Jāņa Petera dzeja ir kičīga, viņam ir ļoti interesants redzējums. Guntaru Raču ļoti dziļi cienu kā autoru – ir vairākas dziesmas ar viņa tekstiem, kas man ir tuvas.

Kādu projektu nupat pabeidzi, un vai jau zināmi nākamie projekti?

Projekts, ko pabeidzu, ir Slokas luterāņu baznīcas kora diska ieraksts. Tas bija divu mēnešu nopietns, bet jauks un patīkams darbs. Ik pa laikam kādam korim ierakstu kādu disku. Tas gan nav mans pamatmērķis, bet tas arī ir manai sirdij tuvs darbs – skaņu režija, montāža un sadarbība ar kori. Mani pat vairāk suģestē, kad sanāk koristi, diriģents, koncertmeistars, iekārtojos blakus telpā, un caur mikrofona runājamies, mēģinām radīt kādu paliekošu vērtību. Ļoti patīkams projekts savulaik bija arī kopā ar P!K!V!K!.

Spēlējam operu *Mazais skursteņslauķis*. Edgars – priekšpusē uz šūpulzirdziņa. Ap 1983. gadu.

Jauktā kora Ogres jubilejas koncerts (priekšpusē no kreisās): koncertmeistare Silva Pauniņa, kormeistars Edgars, mākslinieciskais vadītājs Jānis Zirnis, kormeistare Maija Rožlapa. 1992. gads.

Par tuvākajiem zināmajiem projektiem runājot, viens sieviešu koris gaida, lai uzrakstu trīs dziesmas nākamā gada jubilejai, un vienojāmies, ka tam rudenī ķeršos klāt. Galvā jau esmu izdomājis, ko un kā rakstīšu. Mūzika skan, tikai fiziski jāpieraksta notis. Tāpat vēl citi projekti jau aizrunāti. Vēl zināms, ka noteikti gaidāmi projekti, tuvojoties valsts svētkiem, Ziemassvētkiem, Jāņiem un citiem svētkiem. (*Smejas.*)

Tu nāc no izteikti muzikālas ģimenes – mamma Brigita dziedāja vokālajā ansablī *Rīga*, kas vēlāk kļuva par Rīgas Estrādes orķestra (REO) vokālo grupu, savukārt tēvs Zigurds bija tautā iemīļots džeza trompetists un daļa no Latvijas Televīzijas un radio estrādes orķestra, šodien pazīstams kā Latvijas Radio bigbends un REO. Vai doma kļūt par mūziķi nāca no tevis paša vai tomēr to veicināja vecāku ietekme?

Papus mani jau četrus gadu vecumā aizveda uz *Dzegužēniem*, protams, tā visa dziedāšana, pēc tam sagatavošanas klase Emīla Dārziņa speciālajā mūzikas vidusskolā. Pabeidzot *Dārziņskolu*, man jau nebija citu variantu, kur tālāk iet. Tas bija viens ceļš. Citējot kādu komponistu: “Es jau neko citu nemācēju.” Attiecīgi tālāk uz Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmiju, un, absolvējot akadēmiju, aizgāju strādāt ar koriem.

Turklāt 80. gados kā *Dārziņskolas* koris esi dziedājis galveno lomu operā!

Jā! Tā bija Bendžamina Britena izrāde *Spēlēsim operu Mazais skursteņslauķis*, kur aizvadīju 36 izrādes. Trāpījos, ka atbildu lomai, man tur nebija nekāda sarežģītā partija. Mans tēls bija nobijies puisītis, kurš pārdots skursteņslauķiem verdzībā britu impērijas laikā. Tā bija leģendāra skatuviskā pieredze un fantastikas atmiņas. Paralēli tam vēl arī piedalījies Modesta Musorgska operā *Boriss Godunovs*. Operas dzīve man bija kolorīta! Un, protams, visi gadi *Dārziņskolas* zēnu korī, kopīgie koncerti ar Raimondu Paulu, kā arī koncerti ārpus Latvijas. Uz skatuves jutos tik brīvi kā uz ielas.

Vai ārpus mūzikas esi citā jomā strādājis?

Vienu brīdi deviņdesmitajos pamēģināju strādāt reklāmas aģentūrā. Laikam bijām vieni no pirmajiem celmlaužiem. Bet ātri sapratu, ka tas nav mans, labāk sev zināmā lauciņā. Varbūt pusgads vai nepilns gads. Un pēc tam atpakaļ diriģēt korus. Kad jau biju divdesmit gadus diriģējis, paralēli aranžējot un spēlējot pasākumus, sapratu, ka aranžēšana paņem tik daudz laika un enerģijas, ka korus vairs nevaru vadīt. Sākumā ar smagu sirdi, bet vēlāk jau apzināti atdevu korus citiem diriģentiem. Lai arī nediriģēju korus, joprojām strādāju ar tiem, par to prieks. Aranžēšanas procesā uzturu kontaktu ar daudziem koriem – katram ir sava seja, filozofija un psiholoģija. Tas mani ļoti interesē un bagātina. Vienlaikus aizvien arī varu stāvēt kora priekšā un diriģēt.

Cik korus esi vadījis un diriģējis?

Vairāk nekā 20 gadu laikā esmu diriģējis sievu, vīru, bērnu un jauktos korus. Mēģināšu tagad skaitīt! Pirmais bija prakses darbs 16 gadu vecumā – Talsu skolotāju koris. Bijām jauni, zaļi puikas, algu par to nesaņēmām, diriģents aizveda un atveda dziedāt pašiem un trenīties padiriģēt. Pirmais darbs bija Rīgas 77. vidusskolas koris. Tomēr nevarēju apvienot ar akadēmijas mācību kori, kurā man bija jābūt, un kora tā laika diriģents Juris Kļaviņš bija dusmīgs uz mani, ka regulāri kavēju. Tā nedrīkst, tādēļ diriģenta darbu vidusskolas korī nācās pamest. Ātri vien mans mīlais skolotājs Jānis Zirnis aizveda mani uz jaukto kori *Ogre*, kurā viņš bija galvenais diriģents. Pēc tam Bulduru Dārzkopības tehnikuma koris. Biju tikai nedaudz vecāks par koristiem. Joprojām ar daudziem no šī kora uzturu sirsnīgas attiecības. Vairāki ir arī korporanti, ik pa laikam satiekamies. Kā jau dārzniekus, mazliet arī izmantoju konsultācijās par manu dārzu. (*Smejas.*)

Pēc akadēmijas absolvēšanas liktenīgi uz ielas satiku diriģentu Romānu Vanagu, kurš tajā laikā bija akadēmijas diriģentu nodaļas mācību kora diriģents. Vaicāja, vai nevēlos pie viņa uz *Mediņskolu* iet. Tā šī nejaušā satikšanās ar Romānu Vanagu uz ielas mums izvērtās par burvīgu sadarbību visa mūža

garumā. Ar *Mediņskolas* zēnu kori 15 gadus nostrādāju – mākslinieciskais vadītājs Romāns Vanags un mēs ar Tālivaldi Gulbi – divi diriģenta asistenti.

Vēl pa vidu pāris gadus vadīju Rīgas 2. slimnīcas sieviešu ansambli. Šajā slimnīcā biju spēlējis vairākus pasākumus, apskaņoju svinīgos aktus, kur arī tā laika prezidents Valdis Zatlers ciemojās. Viņš šajā slimnīcā bija uzsācis savas ārsta darba gaitas. Kādā pasākumā direktora vietniece man vaicāja, vai varu slimnīcas dziedāt gribošajām un varošajām dāmām iemācīt pāris dziesmu. Piekritu. Pamācījāties, nodziedājām koncertu. Tad laipni lūdza turpināt sadarbību. Tur ne tikai dakteri dziedāja, bet arī medmāsiņas, personāls, administrācijas pārstāves. Kā jau jebkurā iestādē – ne visi cits citu uzrunā uz *tu*. Bet, nostājoties plecu pie pleca, dziedot mēģinājumus un koncertos, šī hierarhija sabrūk. Priecājos, ka dziesma var tā veidot un mainīt attiecības.

Tad vēl strādāju ar Latvijas Nacionālo karavīru biedrības vīru kori *Tēviņa*, kurā dziedāja leģionāri. Tie bija vīri, kuri noturēja *Kurzemes katlu* Otrā pasaules kara laikā. Korim pievienoties mani uzaicināja tā laika diriģents Tālivaldis Bērziņš, kurš ļoti aktīvi darbojās Latvijas Nacionālo karavīru biedrībā. Tolaik man bija pāri 30, bet vīriem ap 90 – tā sajūta un gods, stāvēt priekšā un diriģējot šos vīrus, apzinoties, ko viņi piedzīvojuši! Reiz pat precīzi saskaitīju vīru vidējo vecumu! Ierasti kādā no baznīcām Leģionāru piemiņas dienā bija jādzied dievkalpojumā, un pēc tam braucām uz Lesteni. Vienā reizē jādzied bija arī Rīgas Doma baznīcā. Ņemot vērā, ka šo koncertu apmeklēja arī valsts prezidents, bija jāiesniedz dalībnieku personas dati. Saskaitīju vidējo vecumu, kas tolaik bija 87,5 gadi! Tikai vienam dziedātājam bija 72 gadi – viņš nebija leģionārs. Apguvām arī vairākas grūtākas dziesmas, aranžēju arī leģionāru un nešpetnās dziesmas, lai pašiem prieks dziedāt un arī publikai

interesanti. Ak jā – vēl arī Ķekavas sieviešu kori *Daugaviete* diriģēju! Tur ar Ritu Platperi mēs ļoti labi sadarbojāmies. Pēc tam manās rokās nonāca jauktais koris *Mārupe*, kuru vadīju pusotru gadu. Vadīju tik īsu laiku, jo man piedāvāja pārņemt P!K!V!K! un mēģinājumu laiki bija tajās pašās nedēļas dienās. Mārupes korim atvainojos un nodevu citam diriģentam.

Tavs devums ir ne tikai latviešu mūzikai kopumā, bet arī korporācijai! P!K!V!K! 2025. gada garumā svin simtgadi, septiņus gadus kori vadīji tu. Kā kļuvi par šī kora vadītāju?

Vēsturē jau bija viens laiks, kad kori mēģināja atjaunot un to iedeva mana mīļā skolotāja Edgara Račevska rokās. Bet kaut kas tur mazliet nesanāca, īsti iemeslus pat nezinu – koris atjaunojās, bet ne līdz galam. Reālais darbs nenotika. Toreiz fil! Jānis Pinnis, *talavus*, mani sameklēja un aicināja par kormeistaru, savukārt galveno diriģentu vēlme bija kā vēsturē – ka mākslinieciskais vadītājs ir tā laika operas kormeistars. Attiecīgi piedāvāja Andrim Veismanim kļūt par māksliniecisko vadītāju un man par kormeistaru. Bet viņam toreiz nebija laika, jo operā ir ļoti daudz darba, bet – varot kādu reizi pievienoties. Tā nu ķēros klāt pie tā melnā darba. Mēģinājām, mācījāmies, liku programmu un jaunus skaņdarbus, gatavojoties kora 75 gadu jubilejai. Kad programmu sagatavojām, Andris Veismanis pievienojās uz jubilejas koncertu. Pēc tam arī pateica, lai kori vadu es. Tā kļuva par māksliniecisko vadītāju, un tad jau manās rokās bija piesaistīt kormeistus un diriģentus – manus palīgus.

Liels bija darbs, lai Latvijas Universitāte (LU) mūs atzītu par savu kori, jo tomēr pilnais nosaukums jau ir Latvijas Universitātes Prezidiju konventa vīru koris. Sākums bija grūts, gāju vairākkārt un runāju ar LU Kultūras centra

Bulduru Dārzkopības tehnikuma jauniešu koris. Ap 1997. gadu.

Muzikālā apvienība *Hübert un Freunde* (no kreisās): Valērijs Čirulis, Edgars un Juris Kaukulis. Vācija, 1997. gads.

koordinatori Edīti Simanoviču, pārliecinot, ka koris spēj koncertēt. Lēnā garā mūs pieņēma, atzina un novērtēja, sāka rēķināties. Protams, ka tur mums priekšā jau bija konkurence – daudzi citi kolektīvi, kas bija pie LU. Beigās izcīnījām, gājām uz dziesmu svētkiem, tolaik arī *Rīgai 800* tika svinēti. Koris uztaisīja krāšņu karogu, ierakstījām pirmo disku. Tajā bija arī pāris manu aranžiju, lai vīru korim būtu plašāks repertuārs. Lēnā garā veicām balsu noklausīšanos, koris sāka augt – skaitliski un skanējuma ziņā. Tad arī kaut kā pienāca brīdis, kad sāku saprast, ka jāliek diriģēšana pie malas. Pēdējais, ko vēl diriģēju, bija *Mediņskolas* zēnu koris.

Vairāk nekā desmit korus esi vadījis! Un visos esi bijis uzaicināts!

Jā! Bet tas arī viss. Tad diriģēšanai pārvilku pāri svītru. Ik pa laikam man atskan telefona zvans, bet atsaku. Lai arī ļoti labprāt vadītu kādu kori, apzinos, ka tas būtu īsu brīdi. Ja jāaizstāj uz īsu brīdi, tad vēl varbūt jā.

Vai pirms pievienošanās P!K!V!K! bijī dzirdējis par korporācijām?

Ļoti virspusēji, būtībā neko. Pirmais, kurš man par tām pastāstīja, bija fil! Jānis Pinnis, *talavus*, kurš mani uzaicināja pievienoties korim. Viņš tolaik bija kora atjaunošanas darba grupā.

Kāda bija sajūta, uzņemoties vadīt kori ar tik bagātīgu vēsturi? Tā priekšgalā savulaik bijuši tādi dižgari kā Teodors Kalniņš, kuram šogad apritētu 135 gadi, un Edgars Račevskis.

Uztvēru to ļoti nopietni. Vadīt jebkuru kori – tā ir liela atbildība kolektīva vēstures un nākotnes priekšā, tas ir diriģenta pienākums. Tu esi atbildīgs šo cilvēku priekšā, jo viņi tērē savu brīvo laiku tevis, dziesmas, koncertu un publikas dēļ. Viņi atrauj savu brīvo laiku savām ģimenēm, to vienmēr esmu dziļi cienījis. Tāpēc arī darbā ar P!K!V!K! mana atdeve bija maksimāla. Vēl, apzinoties kora vēsturi, arvien dziļāk ejot korporāciju vidē un cienot šo kustību kā tādu, sapratu, ko gribētu ar kori paveikt. Gāju uz to, lai ir kvalitāte un attiecīgs repertuārs. Izstudēju kora vēsturi, *parakņājos*,

kur vēl kaut ko atrast. Izpratu šī kora būtību. Protams, vienmēr bija liels prieks skatīties uz Teodora Kalniņa laiku, kad korī bija 80–90 vīri, bet ļoti labi apzinājos, ka tie bija citi laiki.

Glūži tāpat kā S!P!K! korim, kad Teodors Kalniņš to vadīja.

Jā, bet tos laikus ar šodienu nevar salīdzināt. Priecājamies par to, cik liels ir sastāvs, bet, protams, vienmēr gribētos, lai tas būtu lielāks un kuplāks. Katrs cilvēks korī ir artava – ar savām zināšanām, domām, redzējumu un balsi. Bez tā nevar. Koris – tie ir cilvēki, un katrs ir personība. Mēs apvienojamies vienā lielā grupā kopā un darām vienu lietu. Tas ir svarīgi.

Ar ko visvairāk lepojies no paveiktā laikā, kad biji P!K!V!K! kora diriģents?

Ļoti lepojos ar koncertu Rīgas Sv. Jāņa baznīcā kora 80 gadu jubilejā. Tas bija P!K!V!K! vērts, un manā atmiņā šis koncerts palicis kā viena no būtiskākajām lappusēm. Apguvām skaistu, kvalitatīvu garīgās un akadēmiskās mūzikas programmu. Ļoti patika, kā koris skanēja. Protams, bija daudzi notikumi, bet šis koncerts ļoti silda sirdi. Svarīgs notikums bija arī, kad 75 gadu jubilejas koncerta programmu ierakstījām diskā.

Kādā intervijā esi minējis, ka tavas vājības ir psiholoģija, vēsture un filozofija. Kā tu domā – vai mūzika var mainīt cilvēka domāšanu vai pat dzīves virzienu?

Noteikti! Domāju, ka cilvēkam, kurš saistīts ar mūziku, deju vai mākslu, ir savas neizdzēšamas stīgas. To varu droši teikt – strādājot ilgus gadus zēnu korī, izaudzinot vairākas paaudzes un raugoties uz nu jau pieaugušiem vīriem, kuri katrs ir jau savās dzīvēs ar sievām un bērniem. Tas tomēr atver to skatu uz pasauli krāšņāku. Cilvēkam dziesma un deja ir tikpat dabīgs process kā ēst un gulēt. To dara visa dzīvā radība – putni dejo un dzied, dejo pat ziloni, flamingo, lapsas savā starpā. Arī attieksmi pret pasauli padara citādu, pamani lietas, kurām varbūt citi cilvēki paies garām un neievēros, – skaists saulriets, dabasskats, skaista mūzika, emocijas, sirsnība, mīlestība... Nesaku, ka nedziedošs cilvēks nevar būt sirsnīgs un labestīgs. Bet vienmēr arī uzsveru – dziedāja vectēvs, dziedāja tēvs, dziedās dēls un mazdēls. To pašu var teikt arī par deju. Manuprāt, ļoti svarīgi, ka kopš bērna kājas kaut kas tiek darīts dejošanā, dziedāšanā vai mākslā. Tādēļ ģimenē ir jādzied un jālasa bērniem priekšā pasakas. Reiz kādā intervijā teicu...

... par dziedāt un dziedināt?

Jā! Vienreiz kaut kā tas ienāca prātā – neesmu dzirdējis, ka vēl kādā valodā sakne šajos vārdos būtu vienāda. Manuprāt, cilvēkam ir jādomā par pasauli – ko tajā dari, kāpēc to dari un kā jūtas citi cilvēki.

Esi teicis, ka aranžēšana ir nervu darbs – pēc lielāka projekta mēdz būt laiks, kad neko neraksti. Kas palīdz saglabāt radošo enerģiju, un kur meklē iedvesmu nākamajam cēlienam?

Parasti jau nesanāk laika *atiet*. Tagad gan esmu nolēmis, ka līdz septembrim nerakstīšu neko. Tā sanāk ļoti reti. Parasti kāds diriģents piezvana un saka, ka vajagot tik un tik

dziesmas. Uz jautājumu, kad nepieciešams, seko atbilde: "Aizvakar!" (*Smejas.*) Tu gribot negribot arī vasarā esi spiests strādāt, rakstīt. Vienlaikus, ja dažreiz gadās, ka nedēļu vai divas nav jāraksta, tad sākumā to izbaudu, bet pēc tam jau *niez* pirksti: "Neko nevienam nevajag dziedāt?" Atpūšos, piemājas dārzā strādājot, to varētu no rīta līdz vakaram. Varu iebrukt ar rokām zemē, urķēties un ravēt rozītes. Man tas ir ļoti mīļš un patīkams process. To izbaudu. Reizēm, ļoti daudzus cilvēkus publiskos pasākumos satiekot, gribas ielīst savā čauliņā un pabūt vienam vai šaurā ģimenes lokā. Tāpēc man ir svarīgi atgūties, lai, aizejot vietā, kur būs daudz cilvēku, justos labi un priecīgi.

Par pasūtījumu termiņiem runājot, vislielākais pārsteigums, ko gribētu pieminēt, ir mana vairākkārtējā sadarbība ar Maestro Raimonu Paulu. Kad rakstīju pirmo projektu, ko viņš man uzticēja, uzdevu viņam pāris konkrētizējošu jautājumu. Lai saprastu, kā aranžijas labāk būvēt, prasīju, kāds koris dziedās, sastāvs liels vai mazs, kas spēlē u. c. Uz visiem jautājumiem viņš man atbildēja, ka nezina. "Es tak nezinu! Tu tikai nesteidzies, raksti lēnām!" (*Precīzi atveido Raimonda Paula balsi un runas manieri.*) Viņš patiesībā zināja visu sīki un detalizēti jau gadu (!) pirms pasākuma. Tieši tik savlaicīgi viņš šo projektu man uzticēja. Ir arī apjomīgas programmas, kurām vairāk laika gatavoties, tad nu cenšos katrā skaņdarbā kādu ķirsiņu ielikt.

Kas tevi motivē darboties mūzikā?

Man ir ļoti liels gods, cieņa un novērtējums, ka aranžijas darbu uztic man, tā apziņa, ka diriģents vēlas, lai konkrēto kompozīciju aranžē Edgars Linde. Tas mani motivē darboties tālāk. Ir bijuši momenti, kad esmu pārstrādājis, un tad domāju, ka metīšu

visu pie malas. Bet tas ir tajos momentos, kad visa kā ir par daudz. Aranžija ir interesanta, un mani tā aizrauj. Redzu, ka cilvēki dzied un spēlē tās melnās bumbiņas, ko esmu uzrakstījis, ka tas viņiem rada prieku. Protams, ne vienmēr varu būt klāt katrā pirmatskaņojumā, kur to izpilda, bet *paldies* vārdi pēc tam – tie man ļoti daudz nozīmē. Tas pats ir ar mūzikas spēlēšanu pasākumos. Jūtos laimīgs, to darot, un pēc katra pasākuma braucu mājās piekusis, bet emocionāli piepildīts, jo cilvēki ir laimīgi un starojoši – viņiem kopā bija labi, es palīdzēju viņiem ar mūziku, ko spēlēja un atskaņoja.

Kā redzi Latvijas koru mūziku šobrīd?

Man ir liels prieks, ka mēs 2008. gadā, iezvanot pirmos *Koru karus*, Latvijā izmainījām skatījumu uz sadarbību – koris, solists un popgrupa. Mēs iedevām to sajūtu, ka koris drīkst dziedāt ne tikai latviešu tautasdziesmas, akadēmisko, klasisko un garīgo repertuāru. Pandoras lāde atvērās – dziedam arī rokmūziku, popmūziku, vieglo mūziku un ejam ārpus tiem rāmjiem! Kādreiz kori tā īsti nemaz nemācēja dziedāt vieglo mūziku. Vienmēr tas skanēja akadēmiski...

... un dīvaini.

Dīvaini, jā. Tā maniere nederēja. Jauniešu kori, kas tagad nāk, viņi jau tomēr ir auguši popmūzikas pasaulē – tieši šīs dziedāšanas maniere. Arī man ir vieglāk rakstīt šo popmūziku, rokmūziku koriem, jo zinu, ka stilistiski viņi to izpildīs pareizi.

Kāda īsti bija tava loma šovā *Koru kari*?

Koru kari ir adaptācija no amerikāņu šova *Clash of the Choirs*. To Latvijā atveda TV3 Lietuvas producentu grupa. Viņi

Jāzeps Mediņa mūzikas skolas zēnu koris – 15. Vidū pirmajā rindā (no kreisās): diriģents Tālvāldis Gubis, Edgars, kora menedžere Astrīda Kronberga, kora mākslinieciskais vadītājs Romāns Vanags, koncertmeistars Daniels Pavļuts. Rīgas Latviešu biedrības nams, 1996. gads.

Edgars un P!K!V!K! LU Lielajā aulā. 2000. gads.

Edgars korporācijā.
Ap 2003. gadu.

saprata, ka mums Latvijā koru tradīcijas ir stiprākas, un viņi gribēja šo pirmo koru sezonu taisīt pie mums. Mani šajā projektā pieaicināja Kristaps Krievkalns. Viņš šovā darīja visu, kas saistīts ar instrumentālā ansambļa lietām, es – visu, kas saistīts ar kora lietām. Būtībā mēs ar Kristapu gadu gadiem kā cimd ar roku esam strādājuši *n-tajos* projektos šādā formātā, bet *Koru kari* bija pirmais tāds, ko mēs sākam. Izveidojām struktūru, kā tas *pulkstenis* darbojas. Toreiz kopā ar lietuviešiem analizējām *Clash of the Choirs* ierakstus. Spriedām, kā darīsim, kā nedarīsim. Kaut ko mēs no viņiem pārņemām, kaut ko uztaisījām pa savam. Piemēram, uzreiz pateicām, ka zvaigzne – kora vadītājs – nestāvēs malā un nedirģēs, tikai ne Latvijā. Viņi var dziedāt solo, dejojot kopā ar kori, spēlēt instrumentus u. c. Man prieks, ka toreiz Ints Teterovskis bija žūrijā. Galvenais viņa *uzstādījums* bija – lai tas ir kvalitatīvi. Vēlāk mūsu ieviesto versiju 1:1 adaptēja Lietuva, aicināja arī mani aranžēt. Pēc *Koru kariem* vilnis aizgāja. Vēl arvien regulāri pilsētas svētkos uz skatuves kopā uzstājas solisti, koris, ansamblis un vienlaicīgi arī deju kolektīvi. Vizuāli skatuve izskatās pilna, bagāta.

Mazliet arī filozofiskāki jautājumi. Ja tu būtu mūzikas žanrs – kurš tas būtu un kāpēc tieši tas?

Es būtu modernais džezs, jo to regulāri klausos. Tā ir vēl viena no manām atpūtām. To daru ziemā, kad nevaru iet dārzā strādāt, mašīnā arī visu laiku skan džezs. Diemžēl esmu tikai ļoti cītīgs klausītājs, ne spēlētājs. Ļoti dziļi cienu visus džeza mūziķus, kam ir bijusi pacietība, laiks, darbaspējas un ģenialitāte apgūt, iemācīties un spēlēt sarežģītu džeza mūziku. Tā ir mūzika, kas nenoveco. Varu klausīties pirms 30 gadiem tapušu džezu, piemēram, līdz pēdējai notij zinu no galvas, ko spēlē Čiks Kora (Chick Corea) un Deivs Vekls (Dave Weckl). Sieva man jau pārmet, cik tad var! (*Smejas.*) Cik interesanta un skaista ir šī mūzika, to apbrīnoju! Dziļi cienu arī džezu, kas ir vecāks, bet tomēr kaut kā... Laikam tāpēc, ka tā ir mana jaunības mūzika, ko skolas laikā klausījos, ar ko *saslimstam* uz visu mūžu.

Ja tev būtu iespēja uz skatuves kāpt kopā ar kādu pasauleslaveni mūziķi, kurš/-a tas/-ā būtu?

Man bail būtu, ko es ar viņu darītu? (*Smejas.*) Bet, ja man būtu jādiriģē koncerts, es būtu ārkārtīgi laimīgs, ja man būtu kopā

programma ar Deivu Veklu. Viņš ir bundzinieks, un viņam ir ļoti interesanta sadarbība ar citiem mūziķiem. Viņa mūzika laikam ir tā, kas mani visos laikos ir ārkārtīgi sugestējusi. Ja varētu ar viņu un kori kaut ko kopā radīt, izveidot, sabalsot... un vēl uz vienas skatuves kāpt, un pateikt: "*Hey Dave, I've been listening to your music my whole life!*"* Tad, šķiet, es justos piepildīts! Tad varētu sākt rakstīt memuārus un iet pensijā! (*Smejas.*)

Tev nākamgad būs 55 gadi! Vai savu jubileju plāno svinēt uz skatuves?

Nē, man skatuve ir visu laiku, tāpēc man patīk jubilejas svinēt tuvāko lokā. Man vienmēr bijis žēl, ka jubilejās sabrauc visi ciemos un man ar viņiem nav laika aprunāties – skrienu, cepu gaļu, esmu atbildīgs par daudzām lietām vienlaikus... To dienu uzskatu par svarīgu pabūt kopā ar visiem, kas atbrauc, tāpēc sāp sirds, ja nespēju aprunāties ar katru. Spilgti atceros jubileju, kad nesanāca pat ar papu aprunāties. Tas bija sāpīgi, un tā vairs negribu. Man labāk patīk, ka varu satikties ar tuvākajiem pa mazām *čupiņām*, – varam runāties, stāstīt domas un jūtas, tajā saskatu vērtību. Skatos, kā mani kolēģi jubilejās kāpj uz skatuves, – jā, tas ir tāds atskaites punkts, bet viņi jau ikdienā kāpj uz lielās skatuves. Mana vieta ir aizkulises, tur vislabāk jūtos. Protams, varu kāpt dažādos sastāvos uz skatuves, bet lielās skatuves man nav tuvas – man patīk redzēt cilvēkus, kam dziedu.

Par korporācijas biedru kļuvi tikai pēc tam, kad biji sācis darbu ar P!K!V!K!. Pastāsti, lūdzu, kāpēc tieši *Fraternitas Academica*?

Tas notika pavisam vienkārši! Kā vienmēr pēc P!K!V!K! mēģinājumiem, vīri sēdēja un dzēra alu. Es arī vienmēr pasēdēju, neskrēju mājās, zināju, cikos man ir autobuss, kad vēl Juglā dzīvoju. Ne gluži pēdējais... tad sieva būtu dusmīga, bet vismaz viens alus kauss jāizdzēr. (*Smejas.*) Ar koristiem savā starpā jau bijām sadraudzējušies. Dikti draudzīgi man plāpāt sanāca ar *Fraternitas Academica* fili! Mārtiņu Eglīti. Tad pa ceļam, ejot uz autobusu, mani aicināja korporācijā uz vēl vienu alu. Pasēdējām, aizplāpājāmies, sirsnīgas sarunas. Vienreiz, pagrabiņā esot, Mārtiņam jautāju, vai nav kāda

ideja, kur varētu atrast telpas Rīgas centrā man ierakstu studijai, – burtiski bija nepieciešams galds un kaktiņš ar plauktiņu, kur ielikt kompaktdiskus. Korī dziedāja vairāki *akadēmiķi*, un viņš bija *pacēlis* šo jautājumu konventā. Konvents lēma, ka drīkstu izmantot vienu galdu, telpu un atslēgas. Vēlāk jau Mārtiņš kļuva par mana jaunākā delā Matīsa krusttēvu, sabrāļojos ar *akadēmiķiem*, jo ik pa laikam kādu satiku ikdienā. Tad kādā brīdī mani aicināja pievienoties *akadēmiķiem*, jo būtībā jau visus pazinu! Tā es tiku pie *akadēmiķu* fukšu deķeļa.

Kad tas notika? Tev bija arī *jāfukse*?

Tas notika, kad jau biju trīs gadus diriģējis kori, – 2001. gada pirmajā semestrī. Jā, protams, kārtīgi *fukseju*! Tas, ka man bija daudz gadu, tas jau nekas! Godīgi un kārtīgi nopelnīju savas krāsas, atdziedāju kantus, noliku komāna eksāmenu.

Vai esi bijis arī amatos?

Jā, esmu bijis amatos! Kantu maģistrs, protams. Laikā, kad dzīvoju Rīgā un man *Fraternitas Academica* telpās bija ierīkota studija, tad biju arī *major domus* – biju C!Q! no rīta līdz vakaram. Sākot dzīvot ārpus Rīgas, tas galīgi nav vienkārši – vakarā pēc galvas laužīšanas aranžējot esmu tā pārguris, ka labprātāk pašķirstu kādu žurnālu, aizeju ar suni uz mežu, parokos dārzā... Uz Rīgu cenšos maz braukt.

Vai šobrīd esi aktīvs un biežs viesis korporācijā?

Sekoju līdzī sarakstēm, zinu, kas notiek korporācijā. Apzinoties, ka ikdienā neesmu klātesošs, netaisos

lielo lēmumu pieņemšanā. Ja jūtu, ka mans viedoklis ir nepieciešams, aizrakstu. Vislielākā mana bēda ir, ka netieku ne uz vienu komeršu, jo tas ir manā darba laikā! Pāris reižu ir bijis, ka pēc pasākuma pieskrienu naktī, vīri vēl sēž un dzied kantus. Visus apsveicu un samīļoju, lai gan piekūsis, saguris, no kājām krītu nost. Vīri jau man pārmet, vai tad nevaru atteikt kādu pasākumu? Es saku: "Taisām komeršu pirmdienā vai trešdienā, un būšu klāt!"

Kāda loma korporācijai ir tavā dzīvē?

Vienmēr ir prieks satikties ar maniem vīriem un korporāciju vidi! Korporācijās esmu ieguvis ļoti labus draugus, cilvēkus, kuriem varu uzticēties, kuriem, ja vajadzētu, es varētu lūgt palīdzību, kuri no sirds interesējas, kā man iet. Cilvēkus, ar kuriem kopā ir labi, – tas ir ļoti būtiski! Šī vide, gaisotne, aura man ļoti patīk. Man vienmēr ir bijis prieks, ka man ir, par ko runāties ar pretī esošajiem buršiem, ir kādas kopīgas lietas, intereses, darbības, procesi... Vai nu mēs kaut ko radām kopā, vai arī ne, un, lai cik mūsu ir daudz un mēs esam dažādi, mēs tomēr esam savā ziņā līdzīgi. Esmu arī ļoti priecīgs un pateicīgs, ja mani aicina spēlēt korporāciju pasākumos – vai tās ir kādas lielākas vai mazākas jubilejas, dāmu vakari...

Vai korporācijām mūsdienās ir jābūt?

Jā! Ar to visa sabiedrība, kaut arī nezinot, kas ir korporācijas, iegūst gudrus, radošus, cīnīties spējīgus cilvēkus. Protams, var teikt, ka universitātes tādus jau rada. Jā, rada, bet korporācijas ieliek milzīgu pamatakmeni tam, kādi mēs esam sabiedrībā. Korporāciju vide ieaudzina cilvēkos

PIKV!K! 75 gadu jubileja LU Lielajā aulā 2000. gadā. Kreisajā pusē stāv mākslinieciskais vadītājs Andris Veismanis un Edgars, programmu piesaka muzikoloģe doc. Līga Jakovica.

Ar sievu Kristīni *Fraternitas Academica* dāmu vakarā. 2024. gads.

māku sarunāties ar pretī esošo cilvēku, interesēties par viņu tīri cilvēcīgi gan profesionālajā, gan privātajā jomā.

Divi tavi dēli arī ir korporanti. Viens – *Fraternitas Academica*, otrs – *Selonijā*. Vai šis lēmums nāca no viņiem pašiem?

Vecākais dēls Jāzeps ļoti veiksmīgi tika uzņemts *Fraternitas Academica*. Jāatzīst, bija mazliet *mans pirksts*, jo atvedu: "Gribi, vēlies, paskaties – patiks/nepatiks". Vēl aizvien ir aktīvs *akadēmiķis* un *bīda šaha figūriņas*, un tas ir ļoti svarīgi

man. Didzis *Selonijā* nokļuva, pateicoties korim, jo kora biedrs jau bija tās biedrs. Saprātu – ko tur maisīšos? Liels cilvēks un pats izlēma. Jo īpaši, ka, jau aizejot uz *Seloniju*, viņam bija savi draugi un sava vide. Man prieks sekot tam līdzi, ka arī Didzis ir aktīvs korporācijā, tā tam ir jābūt! Un viņu abu starpkonventu sadarbība ir apsveicama. Man pat ir foto, kas man ļoti patīk, kur viņi pauko abi kopā, smaidīgi, priecīgi un izkustējušies. Matīss, jaunākais dēls, izdomāja, ka tomēr nevēlas korporācijā būt, tieši tāpat arī pieņemu viņa lēmumu. Katrs mēs esam ar kaut ko mazliet atšķirīgi – vienam patīk burziņš un cilvēku bars, cits grib mazliet savrupāk dzīvot.

Kāds ir tavs viedoklis par kantikumiem?

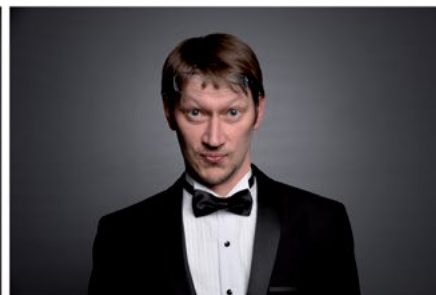
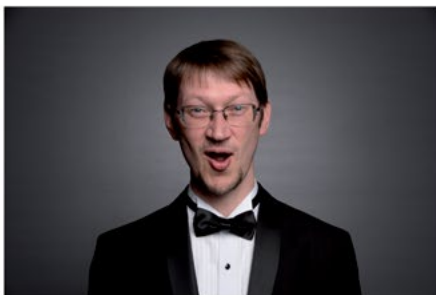
Man ir prieks, ka katra korporācija rada kantikumus un palaikam atjauno, tas ir ļoti svarīgs darbs. Jautājums – vai dziesmām vajag notis klāt? No vienas puses, vajag, jo tie, kuri notis saprot, var lasīt, pēc gadiem melodija nepazūd. Bet, no otras puses, ir mīnuss – notis aizņem daudz vietas. Kantikums būtībā nepieciešams fiksēt ielikšanai kabatā, lai varētu mācīties pēc iespējas vairāk dziesmu. Tāpēc, manuprāt, nepieciešams kāds vidusceļš – maza izmēra un ar notīm. Ja nošu nav, tad noteikti aicinu ierakstīt audio/video sirmo filistru dziedātus kantus, jo, gadiem ejot, mēlīši mainās – tiek improvizēts un vienkāršots.

Ko tu novēli korim tā 100 gadu jubilejā, un kas būtu svarīgākais, lai koris pastāvētu arī nākamajos gados?

Dirigentiem – spēku, spēku, vēlreiz spēku un izturību! Kā arī prieku strādāt ar P!K!V!K!. Koristiem novēlu atrast vairāk laika ne tikai domāt par kori, bet arī būt korī. Un ne tikai koncertos, bet arī mēģinājumos. Domāt: "Ko es kā koris varu kora labā izdarīt?" Korim un katram koristam individuāli novēlu būt sadarbībā un sadraudzībā ar citiem dziedātājiem, vienmēr rēķināties ar citu viedokli un nebaidīties izteikt savu. Lai koris darbojas aktīvi, lai ir prieks kopā būt, radīt, mazāk būt nopietniem, vairāk lustīgiem, bet tad, kad strādā, tad nopietni!

Ko novēli buršiem?

Nāciet dziedāt P!K!V!K! un S!P!K! korī vai dejot *Marmalē!* Meklējiet iespējas darboties aktīvi un māciet saviem bērniem dziedāt un dejot!

*No angļu val. – Hei, Deiv! Klausos tavu mūziku visu savu dzīvi!

Dziesmu svētku gājienā. 2013. gada jūlijs.

Prezidiju konventa vīru korim – 100

Fil! Filips Birzulis, *selonus*

"Sejas tālas, sejas tuvas, latvju ļaudis, latvju druvas – sveicinām!"

Šādi skan Prezidiju konventa vīru kora (P!K!V!K!) moto, kas ietverts dziesmā *Sveiciens dziesmu draugiem* un ko tieši šim korim sakomponējis Jāzeps Vītols. 2025. gadā vareni dziedošie burši to dziedās jo īpaši braši, jo buršu koris – P!K!V!K! – svin savu simtgadi.

Teodora dēli

Dziedāšana allaž bijusi korporāciju internās dzīves neatņemama sastāvdaļa, un drīz pēc pirmās neatkarīgās republikas dibināšanas radās doma, ka šo skanīgo tradīciju varētu pasniegt arī eksterņi. P!K!V!K! var lepoties ar otrā vecākā vīru kora Latvijā statusu (tikai nedaudz senāks ir Latvijas Universitātes (LU) vīru koris *Dziedonis*, dibināts 1924. gadā).

1924. gada rudenī vairāku korporāciju locekļi ar *lettoni* fil! Kārli Māļmani priekšgalā organizēja vīru kori. Par diriģentu aicināja toreizējo Latvijas Nacionālās operas diriģentu Teodoru Reiteru. 1925. gada 3. februārī notika kora dibināšanas sapulce, bet pirmo reizi koris uzstājās 1925. gada 14. decembrī *Talavijas* 25 gadu jubilejas svinībās Rīgas Latviešu biedrības namā. 1926. gada 26. martā notika kora pirmais patstāvīgais koncerts.

Pavisam drīz stipri aizņemtais T. Reiters uzdeva kori vadīt toreiz mazpazīstamajam operas kormeistara palīgam Teodoram Kalniņam, un P!K!V!K! tālāka zelšana un

P!K!V!K! pirmās Latvijas laikā. Otrajā rindā (bez deķeļa) sēž mākslinieciskais vadītājs Teodors Kalniņš.

plaukšana cieši saistīta ar T. Kalniņa spilgto personību. Kā atzina kādreizējais kora valdes priekšsēdētāja vietnieks un vēlāk P!K!V!K! vēstures pētnieks fil! Arturs Lacums, *selonus*: "Drīzā laikā kā Kalniņš, tā koris viens otru iemīlēja." Ja Kalniņš koncertā kora priekšā atgādināja aristokrātu, tad dzīvē bija vienkāršs, draudzīgs un atklāts. Toties kora iekšējā dzīvē, pēc A. Lacuma vārdiem, "izveidojās buršikoza saskanība un draudzība".

Kora ikdiena un koncerti pirmskara laikā

P!K!V!K! mēģinājumi ilgu gadu notika operas kora mājā, blakus Nacionālajai operai, kādu laiku arī Studentu virtuves telpās, bet, sākot ar 1937. gadu, Rīgas latviešu biedrības namā. Mēģinājumi notika divas reizes nedēļā, bet pirms kora koncertturnejas uz Zviedriju un Norvēģiju 1937. gadā – katru vakaru. Koris sasniedza ļoti augstu māksliniecisko līmeni, dažreiz sagatavoja veselu koncertprogrammu, kurā bija tikai pirmatskaņojumi, – 13 latviešu komponisti veltījuši korim un T. Kalniņam 22 dziesmas.

”

**Pirmo reizi koris uzstājās
1925. gada 14. decembrī
Talavijas 25 gadu jubilejas
svinībās.**

Kaut sejas mainījās, kora sastāvā caurmērā turējās ap 70 dziedoņu, pārstāvēt 16 korporācijas. Koncertu skaits 15 gadu jubilejā 1940. gadā pārsniedza 200. Gadskārtējie koncerti notika LU aulā un noslēdzās ar *Gaudeamus igitur*. Turklāt daudz koncertēts provincē, Rīgas radiofonā, Jūrmalas vasaras koncertos Dzintaros, kā arī baznīcās. Koris piedalījies 18. novembra un 15. maija svinībās, kā arī Igaunijas, Lietuvas un Somijas valsts svētku aktos, atceres aktos, Kalpaka un aviācijas ballēs, Vispārējos latviešu dziesmu svētkos un līdzdarbojies Nacionālās operas uzvedumos.

T. Kalniņš ar tikpat lielu degsmi vadīja arī vairākus citus korus, to skaitā Studenšu prezidiju konventa kori (S!P!K!K!), un bija iemīļots kā Vispārējo latviešu dziesmu svētku virsdiriģents. 1944. gadā, bēgļu gaitās tālāk par Austrumvāciju neticis, viņš atgriezās Latvijā, bija Latvijas Radio kora dibinātājs, turpināja diriģēt dziesmu svētkos un bija mācībspēks konservatorijā. 1962. gada 17. oktobrī Rīgā viņš pēkšņi mira ar sirdstrieku. Viņš tika guldīts Rīgas Meža kapos, piedaloties vairākiem korim un nepārrēdzamām ļaužu masām.

**Teodors Kalniņš, virsdiriģents Pirmo dziesmu svētku
75 gadu atceres dziesmu svētkos Dikļos.
1939. gada 16. jūlijs.**

**Koris ar vadītāju Edgaru Lindi pirmajā koncertā pēc
atjaunošanas. Latvijas Kara muzejs, ap 2000. gadu.**

Kora darbība pēc 1944. gada

1940. gados P!K!V!K! mēģinājumi notika kādā pamatskolā Tērbatas ielā, vācu laikā *Lettonia C!Q!.* Pēdējais gadskārtējais koncerts Rīgā notika 1944. gada 8. februārī. Vēlāk daudzi Latvijā palikušie dziedātāji stājās vīru korī *Tēvzeme*, ko daļēji var uzskatīt par P!K!V!K! turpinājumu.

Kad 1946. gadā Eslingenes bēgļu nometnē tika svinēta LU gadadiena, 30 trimdā nonākušie P!K!V!K! koristi atkal pulcējās kopā. Viņi dziedāja vēl pāris koncertos tajā gadā un tad izklīda pa pasauli.

Kora atdzimšana

Studentu korporācijām atsākot darbību Latvijā, *Tēvzemē* dziedošie P!K!V!K! veterāni mudināja atjaunot kori.

P!K!V!K! koncerts Vitebskas filharmonijā Baltkrievijā, 2018. gada novembris.

”

Koris pirmskara laikā sasniedza ļoti augstu māksliniecisko līmeni.

Tas notika 1992. gada 11. novembrī, par valdes priekšsēdētāju ievēlot pirmskara koristu fil! Visvaldi Sprīņģi, *selonus*, bet par māksliniecisko vadītāju uzaicinot diriģentu prof. god!fil! Edgaru Račevski, *tervetus*.

Koris apmēram 30 dziedātāju sastāvā intensīvi gatavojās un uzstājās dziesmu svētkos 1993. gadā. Tomēr darbība pēc tam atkal noplaka. Kā skaidro toreiz un vēl šodien P!K!V!K! korī dziedošais fil! Edgars Pastors, *talavus*, pēc dziesmu svētkiem parasti aktivitāte noplak.

Deviņdesmito gadu beigās P!K! mudināja atjaunot kori, aicinot buršus tajā iestāties un uzliekot par pienākumu katras korporācijas mag!cant! doties uz P!K!V!K!. Tā toreizējais *Selonijas* šī amata pildītājs fil! Jānis Zālītis nonāca korī un dzied līdz pat šai dienai, un ir vadošais pirmais tenors. Jānim mīļākā vīru kora dziesma ir Jāzepa Vītola *Krīvu krīvs* – gan sarežģītības dēļ, kas to padara par lielu izaicinājumu izpildīt, gan sajūtu bagātības dēļ. “Ļoti emocionāls gabals – par mūsu pašu vērtībām. Vīru koriem to var salīdzināt ar *Gaismas pili* jauktajiem koriem,” Jānis skaidro.

Pirmais atjaunotā P!K!V!K! vadītājs god!fil! Edgars Račevskis, *tervetus*.

Koris labdarības koncertā. Lestenes Evaņģēliski luteriskā baznīca, 2023. gads.

P!K!V!K! pēc dziesmu svētku vīru kora skates. Pirmajā rindā – P!K!V!K! mākslinieciskā vadītāja fil! Lorija Cinkusa, daugaviete, un solists Aksels Līcis. VEF Kultūras pils, 2023. gads.

Atjaunotā kora diriģenti

Ar atjaunotā kora vadību sanāca līdzīga situācija kā ar T. Reiteru un T. Kalniņu. P!K!V!K! kora valde uzaicināja toreizējo Latvijas Nacionālās operas kormeistaru Andri Veismani par māksliniecisko vadītāju, bet viņš bija pārāk aizņemts, lai varētu pilnvērtīgi strādāt, un nodeva stafeti kormeistaram fil! Edgaram Lindem, *frater Academicus*.

Fil! E. Linde cīnījās, lai faktiski otrreiz atjaunotais P!K!V!K! koris gūtu skatuves pieredzi. 2000. gadā P!K!V!K! nodziedāja skaistu 75. jubilejas koncertu LU Lielajā aulā. Šī koncerta programma kļuva par pamatu kora pirmajam CD ierakstam *Sveiciens dziesmu draugiem*, un šis disks palīdzēja popularizēt kori.

”

**Kaut sejas mainījās,
kora sastāvā turējās ap
70 dziedoņu, pārstāvēt
16 korporācijas.**

Sekoja dalība Rīgas 800. jubilejas dziesmu svētkos 2001. gadā, un, kā atceras fil! E. Linde, brīnišķīgi noskanējis kora 80. jubilejas garīgās mūzikas koncerts Rīgas Svētā Jāņa Evaņģēliski luteriskajā baznīcā 2004. gadā. Vēl ar smaidu viņš atminas sadraudzības koncertus ar sieviešu un jauktajiem koriem, kuros neiztrūkstoša bija saviesīgā daļa.

Vadot kori, fil! E. Linde cieši sadraudzējās ar fil! Mārtiņu Eglīti, *frater Academicus*, un Edgars tika uzņemts *Fraternitas Academica* rindās.

Kora mākslinieciskie vadītāji 21. gadsimtā (no kreisās): A. Pauris, L. Cinkusa, E. Linde pirms P!K!V!K! uzstāšanās Brāļu kapos. 2024. gada 18. novembris.

E. Linde atceras, kā vairākas reizes P!K!V!K! dziedājis kāda dalībnieka kāzās, bet drīz pēc tam *gredzenotie* līgavaiņi vairs nenāca uz kori. Sākumā Edgars noskaities, bet ar laiku sapratis, ka tas ir pilnīgi normāli, jo darbs un bērnu audzināšana prasa pilnu uzmanību. Bet brieduma gados vīri atgriežas kori. Edgars ar smaidu secina: “Pienāk brīdis, kad sieva saka: labi, ej dziedāt savā kori!”

”

**13 latviešu komponisti
veltījuši korim
22 dziesmas.**

2006. gadā E. Linde šķīrās no P!K!V!K!, jo viņa citi ar mūziku saistītie darbi – mūzikas aranžēšana un darbs studijā – prasīja visus spēkus. 2006. gadā viņš atdeva diriģenta zizli savam kormeistaram fil! Arnim Pauram, *tervetus*.

Kora skanējums ierakstos

Jāzeps Vītola Latvijas Mūzikas akadēmiju absolvējušais fil! A. Pauris, *tervetus*, jau daudzus gadus bija dziedājis Valsts akadēmiskajā kori *Latvija* un Rīgas Tehniskās universitātes vīru kori *Gaudeamus* un neilgu laiku vadīja Latvijas Radio kori, paralēli šiem maizes darbiem vadot dažādus pašdarbnieku korus. Buršu pasaule viņam nebija sveša, jo pazina dažus kora dziedātājus no *Talavijas* un jauktā kora *Muklājs*, un viņa dēls Mārtiņš arī tika pie *Talavijas* deķeļa. Arnis pats 48 gados kļuva par *Tervetia* fuksi. Reiz kādā buršu pasākumā viņa dēls, jau komiltonis, humora pēc palūdza tēvam fuksim aiziet pēc alus. Uz ko Arnis esot atbildējis: “Labi, aiziešu, bet pēc tam noņemšu siksnu!”

1991. gada barikāžu piemiņas pasākumā. Doma laukums, 2024. gada 20. janvāris.

Uzņemoties P!K!V!K! vadību, Arnis noteica, ka koris dziedās gandrīz tikai latviešu dziesmas, jo vīru kora pūrs ir ļoti bagāts un tam jāsniedzas pēc arvien augstāka līmeņa, nevis jāklūst par dziedāšanas klubiņu.

Arnim palīgā nāca kormeistars Ivo Kempels, kas vēl šodien pilda šo amatu korī. Arnis atzīst, ka nebija viegli sasniegt mērķus: labākie dziedātāji aizgāja, jo kļuva neinteresanti, kad ne tik talantīgajiem "katra skaņa ar karoti bija jāsniedz".

”

**Korim jāsniedzas
pēc arvien augstāka
līmeņa, nevis jāklūst par
dziedāšanas klubiņu.**

Tomēr koris varēja lepoties ar panākumiem. P!K!V!K! 80. jubilejas koncertu noklausījās vīru kora *Gaudeamus* vadītājs Ivars Cinkuss. Viņu tā aizkustināja dziesmas *Pulcējaties, latvju dēli!* izpildījums ar fil! Jāņa Krastiņa, *selonus*, solo, ka viņš atbalstīja skaņdarba iekļaušanu dziesmu svētku lielkoncerta repertuārā (tas tomēr nenotika, jo kādiem citiem diriģentiem bija pretenzijas).

Koncertā *Jaukākais sapnis* kopā ar S!P!K! kori, atzīmējot O. Vācieša 90 gadu jubileju. Zirgu ielas koncertzāle, Rīga, 2024. gada 6. aprīlis.

Arņa vadīšanas laikā koris ierakstīja divus diskus. Viens no tiem – *Buršu dziesmas*, kur skan kanti, kas izpildīti unisonā; disks guva komerciālus panākumus (mūzikas izdevniecība *Upe*). Nākamo disku *Burši Rīgai* vīri veidoja kopā ar S!P!K!K! dziedātājiem, ierakstot pazīstamas un ne tik labi zināmas latviešu estrādes dziesmas.

Pēc 11 gadiem arī Arnim bija laiks atvadīties, jo viņš sajuta, ka ir sasniedzis visu iespējamo mūzikā, un gribēja strādāt ar to nesaistītā sfērā. Toties viņš varēja ieteikt korim labu aizvietotāju – tautas iemīļoto *Čikāgas piecīšu* dziedātāju fil! Loriju Cinkusu, *daugaviete*.

Dāma pie vīru kora stūres

Vēl dzīvojot ASV, Lorija vadīja Čikāgas latviešu vīru kori. Pēc pārcelšanās uz Latviju viņa ar savu vīru Ivaru Cinkusu 2004. gadā uzņēmās atbildību par Ventspils vīru kori.

2016. gadā Lorijas ventspilnieki uzstājās Jāzepa Vītola dziesmu dienas noslēguma koncertā Gaujienā, kur dziedāja arī P!K!V!K!. Lorija novadīja pāris dziesmas, bet pēc tam kora valdes locekļi viņu aicināja kļūt par kora māksliniecisko vadītāju.

Šobrīd Lorija pavada pusi nedēļas Ventspilī, bet otru pusi galvaspilsētā, kur strādā par vokālo pedagoģi Rīgas Bolderdājas mūzikas un mākslas skolā.

Lorijas vadībā koris ir ļoti aktīvs, piedalījies divos dziesmu svētkos (2018. un 2023. gadā), starptautiskajā koru festivālā Ungārijā, dažādos TV raidījumos, labdarības koncertos, buršu rīkotajos svētkos un piemiņas pasākumos,

P!K!V!K! jubilejas balle 2019. gada 20. septembrī VEF Kultūras pilī.

”

Koris ne tikai pārdzīvoja, bet kļuva stiprāks pandēmijas rūdījumā.

18. novembra piemiņas brīdī Brāļu kapos, O. Kalpaka piemiņas dievkalpojumos u. c. Latvijas simtgades kultūras dienu ietvaros uzstājās ar koncertu Latvijas Republikas vēstniecībā Kijivā, Čerņigovas koncertzālē Ukrainā un Vitebskas filharmonijā Baltkrievijā.

Tomēr Lorija par lielāko panākumu uzskata to, ka koris ne tikai pārdzīvoja, bet kļuva stiprāks pandēmijas rūdījumā. “Negribu atcerēties, kā mēs daudzus mēnešus tikāmies pie ekrāniem un turpinājām mēģināt balsis. Tas bija psiholoģiski smagi, bet mums izdevās,” stāsta Lorija.

Ar nepārtrauktu rokturu un krēslu dezinficēšanu, ievērojot divmetrīgu distanci un tiekoties mazās grupās, kā brīnumu izdevās ierakstīt P!K!V!K! ceturto disku *Ak, vecā buršu greznība!*, daudzbalsīgi izpildot pazīstamas korporāciju dziesmas.

Skanīgais simtgades gads

Šobrīd korī regulāri dzied ap 30 vīru no 11 korporācijām. 2024. gadā koris dziedāja barikāžu piemiņas pasākumā Doma laukumā, uzstājās kopā ar vīru kori *Gaudeamus* koncertā Pēterbaznīcā, izpildīja dziesmas ar Ojāra Vācieša

dzeju kopā ar S!P!K!K! un ar deviņiem citiem vīru koriem skandēja latviešu karavīru dziesmas par godu Lāčplēša dienai Kultūras pilī *Ziemeļblāzma*.

100. jubilejas gadā papildus kora regulārajām darbībām izskanēja garīgās mūzikas koncerts Dubultu Evaņģēliski luteriskajā baznīcā, labdarības kora koncerts Lestenes Evaņģēliski luteriskajā baznīcā, un gada beigās notiks jubilejas koncerts LU Lielajā aulā kopā ar LU pūtēju orķestri, kam sekos balle koristiem un kora draugiem.

“Mums šobrīd ir stabils dziedošais sastāvs, uz ko var paļauties un darīt labas lietas! Bet novēlu esošajiem vīru koriem, arī mūsējam, stiprināties un atrast papildu dziedātājus,” aicina Lorija.

”

Šobrīd korī regulāri dzied ap 30 vīru no 11 korporācijām.

Jauni dziedātāji visās balsu grupās tiek aicināti uz P!K!V!K!. Mēģinājumi notiek otrdienās plkst. 19.00 *Tervetia* konventa dzīvoklī Tērbatas ielā 28.

Raksts pirmo reizi publicēts *Selonija* internajā žurnālā *Draugam-Tēvijai* 2024. gada numurā. **U**

P!K!V!K! ar diriģentu Teodoru Kalniņu, 20. gs. 30. gadi. Foto no LU muzeja krājuma

Prezidiju konventa vīru koris no 1924. līdz 1940. gadam

Fragmenti no *Universitas*, Nr. 63 (1989)

Nikolajs Siliņš, Leonids Bērziņš, Arturs Lacums, *selonus*

Pēc Latvijas valsts nodibināšanas darbs Latvijas Universitātē (LU) iegāja normālās sliedēs un Prezidiju konventā (P!K!) ietilpstošās korporācijas un to locekļi atsāka ražīgu dzīvi konventos un ārpus tiem. Dabīgi, ka buršos mūzikas mīļotājos radās doma dibināt savu kori, lai dziesmas skandētu ne vien konventa dzīvokļos, bet arī ārpus tiem. Kordziedāšanas māksla brīvās Latvijas laikā strauji uzplauka un sasniedza augstu līmeni.

P!K! vīru kora pirmsākumi

1924. gada rudens semestrī kopā sanāca iniciatoru grupa – vairāku korporāciju locekļi ar *lettoni* Kārli Mālmani priekšgalā. Kora darbības uzsākšanu P!K! apstiprināja 1924. gada decembrī. Mēģinājumi sākās 1925. gada sākumā.

Šajā semestrī Prezidiju konvents apstiprināja P!K! vīru kora noteikumus. Koris var būt laimīgs par diriģentu Teodoru Kalniņu. Viņš izveidoja kori par vienību, ko kritiķi atzina par izcilāko latviešu vīru koru vidū. Kalniņš bija latviešu kordziedāšanas mākslas nodibinātāja un Nacionālās operas kora izveidotāja profesora Paula Jozuasa skolnieks. Jau P!K!V!K! diriģenta pienākumus uzņēmoties, Kalniņam bija pieredze kora vadīšanā, taču viņa ievērojamākās sekmes nāca vienlaicīgi ar darbu mūsu korī.

”

Kordziedāšanas māksla
brīvās Latvijas laikā
strauji uzplauka un
sasniedza augstu
līmeni.

Dziesmu svētku 60 gadu atcerei veltītie VIII Vispārējie latviešu dziesmu svētki (tolaik – Astotie latvju vispārējie dziesmu svētki). Studentu kora dalībnieki koncerta laikā Esplanādes laukumā sveic svētku virsdiriģentu Teodoru Kalniņu. Rīga, 1933. gada jūnijs. Foto autors nav zināms.

Avots: Latvijas Valsts kinofotofonodokumentu arhīvs, Nr. LNA_KFFDA_F1_4_32223

”

Vairums P!K! koristu savā laikā bijuši kantu maģistri savos konventos.

Teodors Kalniņš nebija buršs, taču viņam ar kori bija vislabākā saskaņa. Koristus viņš dēvēja par saviem dēliem un lielākos kora sarīkojumos pakāpeniski sadzēra ar vecākajiem koristiem tubrālības. Šis attiecības raksturo gadījums kora vakariņās pēc desmitā gadskārtējā koncerta. Daži koristi bija sākuši dungot: “Esam lielķēniņa dēli” – pazīstamu melodiju no Jāņa Kalniņa toreiz populārās operas *Lolitas brīnumputns*. Tad kāds improvizējis grozījumu: “Esam Teodora dēli.” Šādā pārveidojumā dziesma kļuva par kora tradīciju, un turpmāk to mēdza nodziedāt pēc katra koncerta, vismaz aizkulisēs. Buršu-koristu dziesmu prieks un Teodora māka to veidot un attīstīt nesa korim raženus augļus. Koris auga un iepriecināja latviešu sabiedrību ar latvisko dziesmu.

Nevar nepieminēt Kalniņa stalto augumu un atturīgi eleganto stāju, kā arī vienreizēji tīro un noteikto diriģenta žestu. “Kā smalkjūtīgs mūziķis, apveltīts ar labu gaumi,” kā to lasām Latvju enciklopēdijā, Kalniņš bija gan koristu, gan arī mākslinieku un plašākas latviešu sabiedrības iemīļots.

Dziedošā ikdiena un mēģinājumi

Mēģinājumi notika divas reizes nedēļā, kas prasīja no koristiem laiku un uzupurēšanos. Darba apstākļi, studijas vai augstskolas beigšana atrāva vienu otru labu dziedātāju. Bet kodols palika, un ik semestri nāca klāt jaunas sejas, jo konventi atbalstīja savu kori. Bieži oldermanis atveda visu *coetu*. Notika stingra balsu pārbaude, un dažreiz no lielā fukšu bara derīgi bija tikai pāris jaunie. Vienam otram vēlāk pietrūka izturības un pacietības, un pēc pusobligātā fukša gada līdz ar krāsu dabūšanu jaunais dziedonis kori pameta.

”

Teodors Kalniņš nebija buršs, taču viņam ar kori bija vislabākā saskaņa.

Kora pastāvēšanas laikā tajā dziedājuši vairāki simti buršu, jo sastāvs bieži mainījās. Visvairāk bija pārstāvēti *lettoni*, otra lielākā grupa bija *sēļi*, tiem skaitliski sekoja *metropolitāņi*, *talavi* un pārējie konventi. Daudzi bija aktīvi tikai dažus gadus, taču bija arī tādi, kas kori dziedājuši kopš tā dibināšanas. Līdz pēdējam laikam tāds bija *lettonis* Arvīds Kampars, otrais bass, un tikai divus gadus mazāk – *sēlis* Kārlis Gulbis, arī otrais bass. Koris varēja lepoties ar skanīgiem un spožiem tenoriem un samtainiem basiēm. Liekas, vairums P!K! koristu savā laikā bijuši kantu maģistri savos konventos.

Kora iekšējā dzīve izveidojās buršikozā saskaņā un draudzībā kā vienā konventā, kaut koristi nāca no visām P!K! ietilpstošām korporācijām. Tā kā koris bija aktīvs savās gaitās, tad koristiem bieži iznāca būt kopā gan mēģinājumos, gan koncertos, gan kora vakaros. Tiekoties eksternā sabiedrībā pie alus glāzes, buršiem dažkārt iznāk raušanās un *strīpas*. Korī tādi gadījumi nebija dzirdēti. Kori vadīja vēlētā valde. Tā kārtoja kora saimnieciskās un administratīvās lietas. Kora priekšnieki un valde daudz darījuši kora iekšējās dzīves izveidošanā, koncertu un ceļojumu organizēšanā un izkārtošanā.

”

Notika stingra balsu pārbaude, dažreiz no lielā fukšu bara derīgi bija tikai pāris jaunie.

Bez regulāriem koncertiem rīkoja kora balles Virsnieku klubā, kur koncerta daļā atskaņoja buršu dziesmas. Notika interni alus vakari un eglītes vakari ar koristu piederīgo piedalīšanos. Šajos sarīkojumos valdīja omulība un skanēja dziesmas. Tika ielūgti P!K! un visu korporāciju seniori, studentu padomes priekšsēdis, komponisti un citu koru pārstāvji. Draudzīgas attiecības pastāvēja ar citiem koriem, bet sevišķi ar S!P!K! kori, P!K! simfonisko orķestri

un *Dziesmuvaras* kori. Par tradīciju kļuva apbalvot koristus, kas korī aktīvi nodziedājuši 20 semestrus. Tādu bija labs ducis, un tie saņēma alus kausus ar īpašiem iegravējumiem un zelta P!K!V!K! nozīmi. Pēc divu semestru nodziedāšanas katrs dalībnieks saņēma P!K!V!K! nozīmi sudrabā.

Balvas saņēma arī čaklākie mēģinājumu apmeklētāji. Kora eglītes vakaros mēdza nolasīt speciāli sagatavotus rakstus, kuros bija humoristiskā garā apskatīti kora dzīves jautrie brīži un paši koristi. Būdams kora jautro rakstu žurnāliša vairākkārtējs redaktors, A. Lacums atceras šādu *zinātnisku traktātu* par kora balsu grupām:

"I tenori. Kā nosaukums rāda, korī tie ir pirmie. Viņi stāv pirmajā rindā, no klausītāju skata – kreisajā pusē. Patiesībā, ne tikai stāv, bet arī dzied, pie tam dziesmas svarīgāko daļu – melodiju. Skaugi saka, ka pirmos tenoros ieskaita vīrus, no kuriem neprasa lielu muzikalitāti. Galvenais, ka var noturēt melodiņu. Lūk, to jau varot pat vecas tantiņas baznīcā. Tam pirmie tenori lepni atsaka, ka pasaulē neesot daudz tādu vīru, kas varot smalki un augsti dziedāt. Ņemot vērā, ka šāmiem ir liela piekrišana pie daļā dzimuma, viņi

S!P!K! un P!K! kora eglītes vakars, 1932. gads. Foto no *Fraternitas Academica* arhīva

P!K!V!K! un LU studentu simfoniskais orķestris. LU Lielā aula, 1935. gads. Fotografārs Krišs Rake. Foto no Rīgas Vēstures un kuģniecības muzeja krājuma

”

Koris nemācījās nevienu krievu dziesmu.

nostiprinājuši korī savas pozīcijas. Dažkārt gan tie aiziet par tālu, dēvējot sevi par primadonnām.

Il tenori. Vispārpieņemts uzskats, ka tie ir kora *piegauzības akmens*. Varētu teikt – visai necila balsu grupa. Nedzied nekādu meldiņu. Šajā sakarībā komponisti šiem piegriež maz vērības. Tikai retos gadījumos aiz žēlastības uzraksta īsu solo vietīņu. Korī ielikti, lai būtu lielāks skaits. Otrajos tenoros dažreiz iekļūst arī caurkrituši pirmie tenori. Savu prestižu parāda, kad retos gadījumos iesprauca pirmajos tenoros.

I basi. Kaut gan saucas pirmie un dzied vīru augšējo balsi, neskaitās primadonnas. Lai vairāk izceltos, grib, lai sauc par baritoniem. Kāpēc – to paši skaidri nezina, bet domā, ka tas skan lepnāk. Partija tiem tīri melodiska, un ir pat solo vietas dažās dziesmās. Pētnieki gan saka, ka korī iedalot tādēļ, ka citās balsīs nederot.

Il basi. Kā katrs zina, ir īstā un vienīgā vīru balss. Protams, zināmā mērā tas ir subjektīvs spriedums. Pierādījums ir tas, ka pasaules iedzīvotāju vidū viņu nemaz tik daudz nav. Skaits ziņā tie arī korī ir mazākumā. Tā kā otrajos basos tomēr katrs iekļūt nevar, tie ir varena balss grupa. Nelīdz teiciens, ka tādi rūcēju dunduri vien esot. Kad mūzikas kritiķi tos nosauc par samtainiem un sonoriem, tad vajag redzēt, cik lepins smaidis ir to sejās."

Mēs vairs nebūsim tie, kas esam

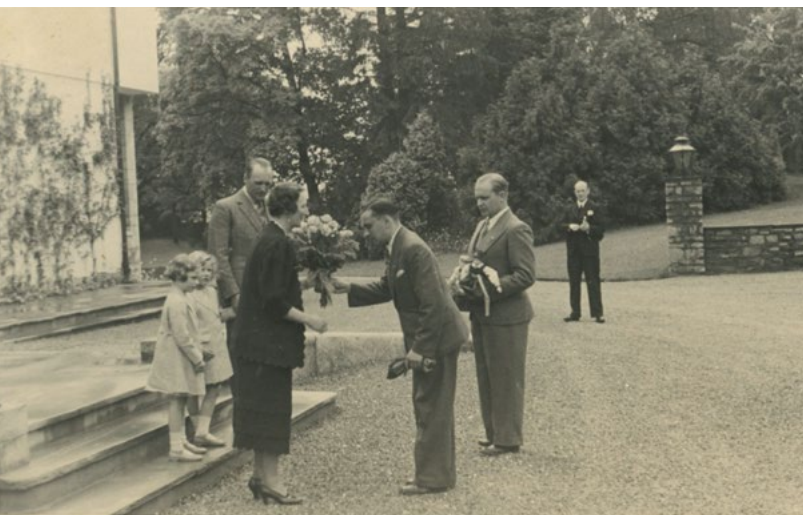
Ulmaņa valdīšanas laikā tika organizēti ļoti svinīgi un plaši 15. maija akti un uzvedumi Nacionālajā operā, piedaloties visam operas ansamblim. Tiem sarakstīja speciālus tekstus un mūziku. Sabiedrisko lietu ministrija, kas šos aktus organizēja, par diriģentu bija aicinājusi T. Kalniņu. Tā kā bija vajadzīgi lieli kori, Kalniņš ieteicis P!K!V!K!. Tad ministrijas kungi noprošījusi, vai Kalniņš varot galvot, ka vadonim parādoties savā ložā, kāds no šiem koristiem necelšot kulaku pretī. Pēc Kalniņa galvojuma P!K! koris tika aicināts, un, protams, kulaku neviens nepacēla.

Kaut gan P!K! koris ar disciplinēto dziedāšanu parādīja sevi no vislabākās puses, Sabiedrisko lietu ministrijas vadībai nepatika, ka tas bija buršu koris. Nācis smalks norādījums, lai maina nosaukumu uz Teodora Kalniņa kori. Kora sapulcē Teodors parādīja goda prātu, noteikti pateikdams: "Es kategoriski esmu pret to, jo tad, mīlie draugi, mēs vairs nebūsim tie, kas mēs tagad esam." Koncertu un mazāku uzstāšanos skaits jau 15 gadu jubilejā 1940. gada 26. aprīlī pārsniedza simtu, un to

Latv. tautas tērpos tērptās lelles -dāvana, Norvēģijas princesītēm - Astrīdei un Ragenhildei.

P!K!V!K! viesošanās pie Norvēģijas kronprinča Olava V, Zviedrijas kronprinceses Martas un princesēm Astrīdes un Ragenhildes. 1937. gada jūnijs. Lelles latviešu tautastērpos dāvanā Norvēģijas princesēm. Foto no LU muzeja krājuma

P!K!V!K! vīru kora pārstāvji apsveic Norvēģijas kronprinču pāri.

P!K!V!K! koncertceļojums Norvēģijā. P!K! vīru kora pārstāvji apsveic Norvēģijas kronprinču pāri. 1937. gada jūnijs. Foto no LU muzeja krājuma

Istais daudzums šodien nav nosakāms. Regulāri notika gadskārtējie koncerti LU jaunajā aulā, un tie noslēdzās ar *Gaudeamus igitur*. Kādā gadskārtējā kupli apmeklētā koncertā bija ieradušies arī pieci Latvijas valdības ministri. Koris bieži dziedāja dažādos atceres sarīkojumos: E. Virzas piemiņas koncertā, prof. J. Vītola kompozīciju vakarā, H. Pavasara kompozīciju vakarā, V. Plūdona kapu atklāšanā, Aviācijas ballē, Virsnieku klubā, atskaņoja speciāli aviācijai komponētas dziesmas, tāpat Kalpaka piemiņas sarīkojumos. Koris piedalījās visos Vispārējos dziesmu svētkos, sākot ar sestajiem – 1926. gadu –, kā arī daudzos novadu dziesmu svētkos. Daļa kora sastāva piedalījās Nacionālās operas uzvedumos: *Kņazā Igorā*, *Hamletā* un *Zābas ķēniņienē*.

”

P!K!V!K!

**piederēja Latvijas
reprezentācijas koru
izlasei.**

Kora izbraukumi Latvijā

Kora izbraukumi uz koncertiem provincē arvienu bija patīkams notikums kā dziedātājiem, tā klausītājiem. Katrā vietā gadījās draugi – burši, kas sirsnīgi rūpējās par kora uzņemšanu un pacienāšanu. Lielākos centros, kā Liepājā, Daugavpilī un Jelgavā, kori uzņēma buršu kopas, bet mazākās pilsētās un pagastos arī vietējie mācītāji, ārsti un *aptieknieki*, kas parasti bija burši.

Pēdējā kora koncertā Liepājā gadījās, ka iebraucām vēl sestdienas naktī. Stacijā mūs sagaidīja vietējie burši, kas izvietoja koristus pie savu konventu filistriem. Kad svētdienas pēcpusdienā pulcējāmies Liepājas Operas namā, kur koncertam notikt, tad pavērās stipri neparasts skats. Izrādījās, ka viesmīlīgie mājastēvi, sagaidījuši ilgi neredzētus draugus no Rīgas, bija uzsākuši šo gadījumu ar steigu atzīmēt. Tā lielai dziedoņu daļai nebija bijis izdevības gulēt, un Teodors ar bažām vēroja savus pārāk priecīgi noskaņotos *dēlus*. Vienīgais mierinājums bija, ka zālē liela daļa klausītāju bija ne mazāk priecīgi savā garā. Koncerts laikam izdevās labi, to varēja secināt no jūsmīgās klausītāju atsaucības, kas ne vien vētrai

P!K!V!K! ar diriģentu Teodoru Kalniņu. LU Lielā aula, 20. gs. 30. gadi. Foto no LU muzeja krājuma

”

Korim jaunu dziesmu nekad netrūka.

aplaudēja, bet vienā otrā dziesmā pat mēģināja dziedāt līdzī. Pēc koncerta notika Liepājas buršu kopas sarīkots mielasts ar bagātīgi klātiem galdiem. Taču naktī, mājup braucot, kad vilcienā pārbaudīja koristu skaitu, netrūka neviena.

Legendārā koncertturneja Zviedrijā un Norvēģijā

Jauki bija koncertceļojumi uz ārzemēm: Stokholmu, Oslo, Bergenu, Trondheimu, Tallinu, Tērbatu un Kauņu. Daļa P!K!V!K! dalībnieku kopā ar S!P!K! kora daļu komponista Jāņa Kalniņa vadībā Berlīnē, UFA filmu studijā iedziedāja vairākas tautasdziesmas skaņu filmai *Gauja*. Jau 1929. gadā koris koncertēja Kauņā, Valsts

operas namā, klātesot Lietuvas Valsts prezidentam A. Smetonam un pilsētas galvai A. Melķim. Korim parādītā uzmanība vainagojās lietuviešu korporācijas *Neo-Lithuania* sarīkotajās vakariņās. 1933. gadā P!K!V!K! noorganizēja pie LU reģistrēto koru apvienību, uzņemoties tajā prezidēšanu. Notika kopīgs koncerts, kuru noklausījās arī Valsts prezidents A. Kviesis. Tā paša gada vasarā kori piedalījās Igaunijas Vispārējos dziesmu svētkos (*Uldlaulupidu*) Tallinā.

Sevišķi neaizmirstams brauciens bija tiem koristiem, kas 1937. gada vasarā devās koncertturnejā uz Zviedriju un Norvēģiju. To palīdzēja noorganizēt zviedru studenti un Latvijas ģenerālkonsuls Norvēģijā Vanags. Sarakstīšanās lietas kārtoja kora *ārlietu ministrs* R. Pavasars, *lettonus*. Ceļojumu materiāli atbalstīja Filistru biedrību savienība ar 800 latu ziedojumu, kā arī Kultūras fonds. Koris bija rūpīgi iestudējis 30 dziesmas, starp tām divas himnas un divas norvēģu dziesmas. Mēģinājumi pēdējā mēnesī pirms brauciena notika katru vakaru. Koris izbrauca 50 vīru sastāvā, un tam līdzī brauca izglītības ministra sekretārs G. Brēmanis, *lettonus*, un rakstnieks K. Lesiņš, *talavus*.

Stokholmā dziedājām Skansenas brīvdabas muzejā, un, lai uzturēšanās Stokholmā neiznāktu par dārgu, arī

Latvijas universitātes prezidiju konventa vīru koris.

PIK!V!K!, 1937. gads. Foto no koncerta programmas. Avots: Latvijas Nacionālā bibliotēka, NM-1/2876

Berna Salongera restorāna priekšnesumu zālē – par brīvām vakariņām. Karaļa pils apskatē, kamēr pavadoņi nebija klāt, koris Jānis Ansbergs, *frater metropolitanus*, apsēdās karaļa tronī, kur fotografējot viņu padarīja nemirstīgu. Par šo *Ansīša* izdarību bija gan sašutis viņa draugs un konfilistrs, otrais bass Arturs Druva – tas esot Zviedrijas karaļnama apvainojums, par ko būtu jāsūdz konventa tiesā! Stokholmā mūs uzņēma vietējās studentu organizācijas, un kāds studentu dubultkvartets mūs sveica ar dziesmu *Redz, kur jāja latviešu valodā*.

Oslo koris deva svinīgu koncertu universitātes aulā, tad Oslo radiofonā un kādā parkā, kur publika mūs beigās ielencā, un bija papildus jādzied vai vesela koncerta daļa. Oslo kapos nolikām ziedus uz Ibsena un Bjernsona kapiem. Ģenerālkonsuls Vanags bija izgādājis vizīti pie Norvēģijas kronprinča, un viņa vasaras rezidencē nodziedājām vairākas dziesmas kronprincim Olafam un kronprincesei Martai. Viņu abu meitām – princesēm Astrīdei un Ragenhildei – uzdāvinājām lielas tautiskas lelles, bet mazajam princim Haraldam, kas bija tikai dažas nedēļas vecs, nodziedājām J. Graubiņa speciāli aranžēto norvēģu šūplā dziesmu *Bissam bodne*. Pēc glāzes šampanieša atvadoties karaliskais pāris sniedza roku katram koristam.

Līgo vakarā bijām ģenerālkonsula Vanaga viesi viņa lauku mājās ārpus Oslo, un šē mūs sagaidīja ne vien

ģenerālkonsula ģimene, bet arī norvēģu studenšu koris ar *Pūt, vējiņi* latviešu valodā. Skaistajā dārzā, kur uz garajiem galdiņiem bija lielas alus mucas un katram koristam blakus skaista norvēģu studente, vakars pagāja dziesmās, dejās un lielā omulībā.

Tālāk ceļš veda pāri sniegotiem kalniem uz zvejnieku pilsētu Bergenu, kurā mūs sagaidīt bija ieradušies vai puse pilsētas iedzīvotāju. Tikai šaura eja pa ielas vidu ļāva mums virzīties uz mūsu paredzēto apmešanās vietu karaskolā. Izrādījās, ka līdz tam neviens ārzemju koris šē nebija viesojies. Bergenā pēc koncerta mūs uzņēma kāds vīru klubs. Vēl dziedājām brīvdabas koncertā un baznīcā.

Arī turpinājums bija vienreizējs: ar kuģi 40 stundu ceļojums pa fjordiem un gar Atlantijas okeāna malu uz Tronheimu. Ceļā pusnakts saule neļāva gulēt, turklāt tik daudz bija ko skatīt. Tronheimā dziedājām katedrālē, un tad ceļš veda atpakaļ uz Rīgu.

1939. gada septembra beigās Kopenhāgenā bija paredzēti Vispasaules studentu vīru koru dziesmu svētki ar koru konkursu. PIK!V!K! pieteica līdždalību un, izmantojot šo gadījumu, noorganizēja koncertus arī Berlīnē un Lībekā. Bija sagatavota turnejas programma ar vairākām dāņu un skandināvu dziesmām kopējam koncertam Kopenhāgenā, jau pasūtītas biļetes, bet sākās karadarbība Eiropā, un šī turneja izjuka.

Baiga vasara

Toties īstenojās, kaut arī tikai daļēji un traģiski, koncertbrauciens uz Tallinu un Tērbatu 1940. gada vasarā Baltijas nedēļas ietvaros, ko rīkoja igauņi. Mūsu kora pirmais koncerts notika 16. jūnija vakarā Tallinā. Pēc tā igauņu jauktais koris rīkoja mums uzņemšanu, taču uz to aizgāja tikai daļa koristu, jo bija ieradušies *vīroņu* un *estīku* fukši, kam bija uzdots aizvest viņu karteļa brāļus uz viņu konventu dzīvokļiem. Un tā *sēļi* un *talavi* devās uz *Vironiju*, bet *lettoņi* uz *Fraternitas Estic*. Sēžot draudzīgā pulkā ar igauņu buršiem *vīroņu* konventa dzīvoklī, no Latvijas sūtniecības Tallinā pienāca ziņa, ka krievu karaspēks pārgājis Igaunijas un Latvijas robežai; korim jāpārtrauc turneja un nekavējoties jāatgriežas Rīgā. Kad šo ziņu pateicām mājastēviem, iestājās dziļš klusums. Bez teikšanas visi piecēlāmies, noņēmām deķeļus un asarām acīs nodziedājām abas himnas. Vienlaicīgi ar šo arī pie *estīkiem* traģiskā situācija izraisīja atkārtotu himnu dziedāšanu un likteņbiedru rokas spiedienus. Agri otrā rītā lielā sirsnībā ar ziediem un asarām mūs izvadīja no Tallinas. Kad 17. jūnija pēcpusdienā iebraucām Rīgā, stacijas laukumā mūs sagaidīja krievu tanki un mežonīgs pūlis. Tik traģiska bija pēdējā P!K!V!K! koncerta izskaņa.

”

P!K! koris ir neatņemama latviešu kordziedāšanas vēstures sastāvdaļa.

P!K! un korporācijas tika likvidētas. Līdz ar to P!K! koris vairs nevarēja eksistēt. Šajā situācijā Teodors Kalniņš saaicināja koristus kopā un teica: “Draugi, es jūs negribu pazaudēt. Ja jums ir vēlšanās, es ņemšu jūs savā paspārnē.” Tā 1940. gada rudenī oficiāli nodibinājās jauns koris ar jaunu valdi un jaunu nosaukumu: Teodora Kalniņa vīru koris. Sejas šajā korī palika visas tās pašas vecās. Laikā, kad burša vārds daudziem jau bija kļuvis par piedauzības akmeni, Teodors savus dēlus nepameta; šajā tā sauktajā *baigajā* gadā, kad kādreizējie reprezentācijas kori, kā Reitera koris un *Dziesmuvara*, dziedāja atklātos sarīkojumos *Suliko* un *Varen plaša mana zeme dzimtā*, Teodora Kalniņa koris nemācījās nevienu krievu dziesmu, toties iestudēja veselu latviešu tautasdziesmu krājumu. Koris uzstājās tikai Rīgas radiofonā un bez tautasdziesmām atskaņoja nedaudzas oriģināldziesmas, kuras bija atļauts dziedāt. Šajā gadā pirmo reizi izpalika kora gadskārtējais koncerts.

Vācu okupācijas laikā koris atsāka normālu darbību. Nosaukums palika *Teodora Kalniņa vīru koris*, jo P!K! neatjaunojās, bet koris būtībā bija tas pats P!K! koris. Līdz ar veco sastāvu tajā valdīja tas pats buršu gars, kas brīvās Latvijas laikā. Tāpēc ir tīri dabīgi, ka šie Teodora Kalniņa kora pastāvēšanas gadi pieskaitāmi P!K! kora gaitām. Šie pēdējie trīs gadi bija korim īsti ražīgi. 1942. gada februārī koris rīkoja savu gadskārtējo koncertu, kurā atskaņoja J. Graubiņa speciāli komponēto dziesmu *Draugu piemiņai*. Tā bija *baigajā* gadā aizvestajiem kora dalībniekiem veltīta dziesma.

Ļaudis ar neredzētu interesi apmeklēja koncertus, operu un teātrus. Šajā sakarībā korim bija jādod divi koncerta atkārtojumi. Koris bieži dziedāja arī Rīgas radiofonā, baznīcās, aktos un koncertēja provincē. Koris iestudēja Sibeliusa kantāti *Ursprung des Fevers* vācu valodā un atskaņoja to kopā ar Rīgas radiofona orķestri vācu diriģenta Tierfeldera vadībā, kas vācu okupācijas gados bija pazīstams diriģents. 1942. un 1943. gadā koncertos koris atskaņoja Alfrēda Kalniņa jaunākās kompozīcijas.

1944. gada 13. maijā Jaunpilī notika pēdējais kora koncerts. Karš pārtrauca kora darbību. Daļa koristu pievienojās latviešu leģionāru saimei, daļa palika Latvijā, bet daļa nonāca trimdā. Teodors Kalniņš nokļuva Vācijā, bet Austrumvācijā viņu pārsteidza krievi, un tā viņš nonāca atpakaļ Rīgā. Tur viņš atsāka kormeistara darbu Rīgas radiofonā, paliekot tajā līdz savai nāvei 1962. gada 17. oktobrī.

Dziesmai ziedotais darbs, sirds siltums un Teodora Kalniņa meistarība vainagojās ar panākumiem. P!K!V!K! atskaņojumus atzinīgi novērtējuši mūzikas kritiķi un plašā klausītāju saime. Bet galvenokārt kora varēšanu atzinuši komponisti. Tie labprāt nodeva korim savas jaunākās kompozīcijas, un korim jaunu dziesmu nekad netrūka. Viens no izcilākajiem latviešu skaņražiem, Alfrēds Kalniņš, nodeva visas savas pēdējās kompozīcijas šim korim. Viņš arī apmeklēja gandrīz katru P!K! kora koncertu. P!K! korim nebija tā saucamo goda biedru, bet diezin vai kādam citam korim bijušas tik labas un draudzīgas attiecības ar saviem *goda biedriem* kā P!K! korim ar Jēkabu Graubiņu, Jāni Cīruli, Arnoldu Kalnāju, Helmeru Pavasaru un citiem.

Reprezentējot latviešu kordziedāšanas mākslu gan ārzemēs, gan pašu zemē, izpildot valsts svētku aktos programmu, P!K!V!K! piederēja Latvijas reprezentācijas kora izlasei. Nemēģinot glorificēt ne kori, ne tā diriģentu, tomēr jāsaka, ka blakus citām nozarēm, kur burši sevi cienīgi parādījuši Latvijas brīvvalsts laikā, arī P!K! koris to ir godam veicis. Šobrīd šī kora panākumi pieder pagātnei, taču P!K! koris iegājis latviešu kordziedāšanas vēsturē kā neatņemama tās sastāvdaļa.

Sirsnīgs paldies par sagādātajām unikālajām fotogrāfijām raksta tapšanai LU muzeja krājuma glabātājam fil! Rūdolfs Rubenim, latvus. 🇻🇪

KONVENTU JAUNUMU HRONIKA: 2025. GADA PAVASARA SEMESTRIS

Sagatavojusi fil! Ilze Zvirgzda, *selga*
Foto: Mārite Melņika, *daugaviete*

STUDENTU KORPORĀCIJĀS

Lettonia

Nosvinēta *Lettonia* 155. dibināšanas gadadiena. *Lettonia* CIQ! 19. februārī norisinājās svētku lit!vak! *Neatkarības karš 1918.–1920. gadā: svarīgākais no nezināmās perspektīvas*, uz ko bija aicināti pārstāvji gan no studentu, gan studenšu korporācijām.

Uzņemti trīs jauni biedri, norisinājušies vairāki lit!vak!, no kuriem četri bija krāsu referātu aizstāvēšana nu jau jauntautiešiem. Pēc gada pārtraukuma *Lettonia* CIQ! telpās atgriezās Korporantu uzņēmēju dienas, kas bija plaši apmeklētas, ierodoties viesiem no dažādiem konventiem. Šī gada tēma *Veidojot nākotni* pievērsa uzmanību tieši mākslīgā intelekta nozīmei inovācijās un biznesa attīstībā. Februāra beigas un marta sākums bija piepildīts ar Apvienotās studentu rotas un O. Kalpaka piemiņas pasākumiem. Sv. Ģertrūdes baznīcā pulkveža O. Kalpaka piemiņas dievkalpojumā *Lettonia* savā glabāšanā pārņēma AIS!R! karogu no *Fraternitas Lettica*. Tam sekoja piemiņas brīdis pie O. Kalpaka pieminekļa Rīgā un *Airītēs*. Maija neatņemama sastāvdaļa bija *Dzintras* rīkotā ikgadējā bumulēšana; mūsu CIQ! apmeklēja 60 viesi. Semestra laikā apmeklējām eksternus pasākumus, viesojoties pie: *Zintas*, *Dzintras*, *Fraternitas Livonica*, *Ventonia* un *Talavijas*.

Fraternitas Arctica

Lit!vak!: *Studentu korporācija Borysthenia jeb cik daudz var sasniegt četru gadu laikā* (Ph! Nikolajs Putilins); *Grāmatas Meitene* hameleons *prezentācija* (grāmatas autors Ph! Tarass Ivaščenko); *Korporācijas Ford vēsture un tās*

ietekme uz mūsdienu automobiļu rūpniecību (F! Artjoms Kumačovs); *Alus darīšanas vēsture* (F! Aleksandrs Stepanovs); *Volgas vāciešu vēsture* (F! Ņikita Franks); *Mašīnmācīšanās un tās lietojums reālajā dzīvē* (F! Andrejs Gaspars); *Digitālā pēda: ko internets zina par mums* (F! Artjoms Sidorkins). Uzņemts viens fuksis. Notika Ph! Eižena Upmaņa piemiņas vakars. *Fraternitas Arctica* komanda piedalījās LARP spēlē *Dūmi virs pilskalna*. Notika fukšu bēgšana. Piedalījāmies B!T!K! Gdaņskā.

Selonija

3. aprīlī notika erudīcijas spēle *Prātpilnības rags*, kuru organizējām kopā ar *staburadzēm*. 5. jūlijā tika jautri aizvadīts ģimeņu pasākums *Zaļā luste*, kas risinājās kopā ar *Gundegu*. Piedalījāmies B!T!K! Gdaņskā. 28. aprīlī notika lit!vak! ar Ņikitu Terenovu – AZOV bataljona un Ukrainas Aizsardzības ministrijas Galvenās izlūkošanas pārvaldes speciālās uzdevumu vienības *Kraken* kareivi. Terenovs diemžēl krita kaujā neilgi pēc šī lit!vak!.

Fraternitas Lettica

Uzņemti divi fukši. 28. februārī *Talavijai* nodevām AIS!R! karogu. 6. martā notika piemiņas pasākums pie O. Kalpaka pieminekļa un pasākums *Airītēs*. Lit!vak!: *Uzņēmējdarbība un riska kapitāla nozare* (fil! Juris Pārups); *Būvniecības informācijas modelēšana un tā pielietošana transportbūvju nozarē* (fil! Valters Kalnačs); *Pietiekami izklaidējoši par mākslīgo intelektu* (fil! Agnis Šuškovniks); *Džins* (fil! Juris Pārups). Krāsu referāti: *Naži* (f! Mārtiņš Zelmanis);

Investīcijas (f! Ričards Agapovs); *Čilli* (f! Justs Jenerts); *Alus brūvēšana mājas apstākļos* (f! Filips Zagorskis).

Fil! Ainārs Knoks ieguvis doktora grādu (*Ph.D.*) fizikā. Pabeigti vērienīgi remontdarbi C!Q! pirmajā stāvā – tika pilnībā atjaunināta baltā zāle un konventa zāle. Darbi turpināsies, un tiks renovēts otrais stāvs.

Latvia

29. aprīlī fill!fil! Valdimārts Šļaukstiņš, Rūdolfs Rubenis un zz! Niks Gurtiņš piedalījās Tartu Pauk! turnīrā, kurā 18 paukotāju konkurencē ierindojās attiecīgi 6., 8. un 13. vietā. 30. maijā fecht! Leons Podbrezskis aizstāvēja bakalaura darbu *Individuālu likumu pieļaujamība Latvijas tiesiskajā sistēmā* Latvijas Universitātes (LU) Juridiskajā fakultātē, saņemot vērtējumu 10 un LU Juridiskās fakultātes dekāna asoc. prof. Edvīna Danovska atzinības rakstu. 28. maijā fil! Rūdolfs Rubenis LU Humanitāro zinātņu fakultātes Vēstures un arheoloģijas nodaļā izturēja priekšizstāvēšanu promocijas darbam *Vācbaltiešu studentu korporāciju ietekme uz augstāko izglītību parlamentārajā Latvijā (1920–1934)*. Pirms Lieldienām k!g! Valters Toms Vasermanis pārstāvēja LU Juridisko fakultāti 32. pasaules lielākajā privāttiesību izspēlē Vīnē. 27. janvārī fil! Rūdolfs Rubenis uzstājās *Dzintras* viešņu vakarā par fil! Annas Justīnes Čakstes-Rollins tēva LU profesora Konstantīna Čakstes lomu Latvijas vēsturē, svinīgi atklājot arī filistra veidoto izstādi par K. Čakstes piemiņas tradīcijas aizsākumiem LU.

Ventonia

Studiju gadā uzņemti četri fukši. Notikuši vairāki viesu un literārie vakari. LTV1 raidījumā *lelas garumā* 29. martā tika atspoguļota Skolotāju un Filozofu iela Jelgavā, kā arī varēja ielūkoties *Ventonia* namā. Aprīlī *Ventonia* telpās Jelgavā, Filozofu ielā 9, noritēja aizraujoša erudīcijas spēle *Prātu mežģis* sadarbībā ar SIA *Prātu mežģis*. Erudīcijas spēlē sacentās spēcīgas un atraktīvas komandas: LBTU : IITF; LBTU : LPTF; Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija; apvienotā komanda *Varavīksnes* un *Ventonia* biedri; apvienotā komanda *Selonijas* un *Ventonia* biedri. Spēles desmit kārtas aizritēja godīgi, jautri un azartiski – netrūka smieklu, pārsteigumu un saspringtu brīžu. Īpašs paldies spēles vadītājam Moricam Robertam Mūrniekam par atraktīvo vakara vadību! 24. maijā tika skaisti nosvinēts Maijkomersšs Jelgavā.

Tervetia

Studiju gadā uzņemts viens juniors. 15. janvāra vakarā Pulkveža Oskara Kalpaka profesionālā vidusskola uzņēma studentu korporācijas *Tervetia* pārstāvjus neformālā gaisotnē, sildoties pie ugunsкура. Jaunieši iepazīnās ar korporācijas vēsturi, uzdevumiem un nozīmīgo lomu, kā arī dzirdēja stāstus par atbildību un pienākumiem. Viens no tikšanās mērķiem bija veidot sadarbību nākotnē. 28. februārī Oskara Kalpaka muzejā *Airītes* tika parakstīts

draudzības līgums starp *Tervetia* un Pulkveža Oskara Kalpaka profesionālo vidusskolu.

Uzņemti divi krustdēli. 26. februārī piedalījāties Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Inženierzinātņu vidusskolas pateicības vakariņās par godu šīs skolas desmitajai dzimšanas dienai. 29. aprīlī piedalījāties Tartu pauku turnīrā un kartēja brāļu Igaunijas studentu korporācijas *Revelia* pavasara komersšs. Noturēti trīs lit!vak! 13. februārī risinājās lit!vak! par filmas *Purva bridējs* dekonstrukciju, uzstājās fil! Māris Šteinbergs. 13. martā notika literāri akustiskais vakars ar mūziķa Arņa Sobožņina akustisko koncertu. 8. maijā par tēmu *No studenta līdz uzņēmējam* referēja fil! Māris Matrevics, daloties ar pieredzi ceļā līdz uzņēmuma SIA *Jelgavas Tipogrāfija* vadītāja amatam. 25. aprīlī noslēgta tradicionālā *Fraternitas Metropolitana* atklātā zoles turnīra 28. sezona. 2024./2025. studiju gada kopvērtējuma rezultāti: 1. vietā fil! Sandijs Statkus, *beveronus*; 2. vietā com! Rihards Soms, *gersicanus*; 3. vietā fil! Artis Belka, *frater metropolitanus*.

Fraternitas Academica

Svinējām korporācijas simtgadi. Aizvadījām eksternu referātu vakaru ar *Imeria*, kurā klausījāties krāsu referātu *levads vīnu pasaulē: ceļojums cauri garšu un aromātu pasaulei*, ko nolasīja z! Oskars Melderis.

Patria

Uzņemti seši fukši. Nolasīti vairāki referāti: *Digitālās tehnoloģijas universitātēs* (z! Elgars Jevsejevs); *Jaunais materiālisms un hidrofeminisms: kā domāt par dabisko pēc Konstrukcionisma?* (fil! Toms Babincevs); *Sadraudzības līgumi un kartēji* (com! Emīls Rainers Strolis). Uzsākta mājas fasādes atjaunošana, turpinās remontdarbi otrajā stāvā.

Vendia

Uzņemts viens krustdēls. Aizvadīti divi lit!vak!: noklausījāties referātu *Ceļš uz ilgtspējīgu mobilitāti*; kā arī ar saviem piedzīvojumiem un atmiņām dalījās kaujinieks, kurš dienējis 1991. gada izveidotajā formējumā *Baltās beretes*. Nosvinēta draudzības kartēja 20. gadadiena ar igauņu studentu korporāciju *Leola*.

Gersicania

Uzņēmām sešus krustdēlus. Aizvadījām piecus lit!vak!, kuros kr!kr! un jaunie com!com! aizstāvēja savus krāsu referātus: *RTG attēla kontrasta un pacienāto dozas attiecība, izmantojot režģi* (com! Arvis Skrīvelis); *3D printēšana roku un kāju protēžu veidošanā* (com! Reinis Āboltiņš); *Mūsdienīgas ceļa virsmas atjaunošanas tehnoloģijas* (com! Edvards Koemecs); *Politiskās nestabilitātes cēloņi Latvijā 20. gs. trīsdesmitajos*

gados (com! Kristers Puzulis); Simulatīva darījuma nošķiršana no citiem darījumiem, kuros konstatējami gribas trūkumi vai ir pretēji likumam (com! Atis Brazauckis). 15. martā aizvadījām mūsu 78 gadu dibināšanas komersu.

Fraternitas Vanenica

Novadīti pieci lit!vak!: *Raimonds Dombrovskis. Piedzīvojumu gars: no Latvijas līdz pasaules malām; C!Q! vēsture, šodienas un nākotnes izaicinājumi; Izglītība globālā perspektīvā; kopā ar Fraternitas Cursica – Kā un kāpēc 30 stundās aiziet no Dubultiem līdz Kolkai, un citi stāsti par ceļu uz veselīgu dzīvesveidu, bet kopā ar Selgu – Dzimtas koka pētniecība. Aizstāvēti divi krāsu referāti: Korporācijas Čehijā un Muskuļu masas audzēšana. Imeria rīkotajā sportiskajā izaicinājumā iegūta pirmā vieta velobraucēju kopvērtējumā, kā arī iegūtas godalgas skriešanas un individuālajās velo distancēs. Ar prieku savā C!Q! organizējam kontrolpunktu bumelēšanā. Stiprinātas draudzības saites ar Sakala, gan kopīgi svinot Igaunijas Neatkarības dienu, gan Igaunijas Neatkarības atjaunošanas dienu, gan Valpurģu nakti, gan izlaidumu Tartu. Semestri pavadījām kopīgās deju nodarbībās ar Selgu. Turpinām arī tradīciju, ka vasarā katru ceturtdienu paukotāji laipni gaidīti mūsu C!Q! pagalmā uz kopīgām pauku nodarbībām.*

STUDENŠU KORPORĀCIJĀS

Daugaviete

Uzņemtas piecas meitenes. Notikuši trīs literārie viesu vakari. Pie *Daugavietes* viesojās klīniskā psiholoģe Katrīna Reikmane ar tēmu *Pozitīvās domāšanas spēks*; LU Humanitāro zinātņu fakultātes vieslektore, *Filiae Patriae* filistre Ieva Spolīte-Jansone ar tēmu *Labi zināmie kaimiņi – Igaunija*; teātra un operas režisors, Runas skolas treneris Viesturs Meikšāns ar lekciju *Kā uzvarēt jebkuru argumentu cīņu*. Martu noslēdzām ar galda spēļu vakaru *Fraternitas Livonica* kungu sabiedrībā. Aprīlī notika elegants un informatīvi bagāts vīna etiķetes vakars ar īpaši atlasītu vīnu degustāciju! Oskara Meldera, *frater Academicus*, vadībā. Semestri noslēdzām ar lit!vak! krāsnesēm, kas bija veltīts komānam un tā caurskatīšanai. Uz saistošiem literārajiem vakariem mūs aicināja arī *Varavīksne, Zinta* un *Spīdola*.

Gundega

Pēc trim veiksmīgi aizvadītiem viešņu vakariem uzņēmām astoņas meitenes. Daļa no meitenēm aktīvi spēra soļus krāsu virzienā. Kopā noklausījāmies sešus krāsu referātus par būtiskām tēmām: *Attiecību nozīme cilvēka dzīvē; Mākslīgais intelekts – iespējas un bažas 21. gs.; Krievijas ekonomikas raksturojums un tās stāvoklis pēc militārā iebrukuma Ukrainā 2022. gadā; Matemātikas apguve Latvijā, problēmas un iespējamie risinājumi; Pensiju sistēma Latvijā, tās vēsture un nākotne; Teksta formatēšana labākai teksta izpratnei; Sveču liešana*. Trīs meitenēm tika uzliktas krāsas, trīs jauntaut! teica komiltones svinīgo solījumu. Neizpalika arī bēgšana. Veselības jomai veltītajos lit!vak! konventā referēja fizioterapeite un sertificēta trenere Marta Kāpiņa par to, kā iemīlēt dzīvi kustībā un sportot gudri, kā arī sertificēta ortodonte Dr. Alīna Gončarova par smaida arhitektūru. Mātes dienai par godu norisinājās lit!vak! *Mana mamma – gundega*, kurā 100.–103. c! filistres dalījās personīgos atmiņu stāstos par savām mammām un to, kā viņas nokļuvušas *Gundegā*. Maija beigās konventa pagalmā tika organizēti fantastiski Mājas svētki, pulcējot ne tikai *gundegas* un viņu mīļos, bet arī Rīgas dzintara kori, kas vakaru piepildīja ar dziesmām. *Gundegas* baltos pavasara komersa svētkus pirmo reizi svinēja Jelgavas pilī. Lepojamies, ka fil! Inese Vanaga saņēmusi Baltā zvirbuļa balvu par izcilu darbību izdevēja Helmara Rudzīša 120. jubilejas pasākumu norisē 2024. gada notikumu ciklā *Latviešu grāmatai – 500*.

Dzintra

Pavasara semestris *dzintrām* paskrēja, aktīvi darbojoties. Ciemojāmies pie mūsu kartelēmāsām *indlām*, pie *osakuntas* Somijā un korporācijas Lietuvā. Aprīlī Rīgā svinējām 25 gadu draudzību ar *indlām*, un pasākumi notika trīs dienu garumā. Semestra beigās uzņēmām somus arī pie mums, Rīgā. S!P!K! prezidēšanas ietvaros organizējām kopīgo audzināšanas nodarbību, kurā piedalījās etiķetes

eksperte fil! Irma Kalniņa, *dzintra*, bet pasākumu moderēja fil! Eva Eglāja-Kristsons, *staburadze*; S!P!K! eksterio literāro vakaru ar *Dr. Gundu Reiri*; S!P!K! LR Saeimas apmeklējumu, kur fil! Irma Kalniņa dalījās ar deputāta pieredzi. Organizējām bumelēšanu. Turpinot rudens semestrī iesākto, līdz maija otrajai pusei aktīvi vācām soļus *dzintru* internajā izaicinājumā, kurā piedalījās 90 *dzintras*, un komeršā sveicām aktīvākās staigātājas. Gana aktīvi startējām arī *imeriešu* ikgadējā sportiskajā izaicinājumā. Aizvadīti vairāki lit!vak!, tajā skaitā četri, kas saistīti ar bioloģijas tēmām: *Rekombinantie proteīni; Jaunākie zinātniskie atklājumi sieviešu veselīgas un ilgas dzīvildzes nodrošināšanai; Parazītu izplatība un radītie riski cilvēkiem; Augu imunitātes mehānismi kā avots sabiedrības teorijai*. Aizvadīta arī vispasaules literārā pēcpusdiēna, kurā Nacionālās bibliotēkas speciālo krājumu departamenta direktore Marika Selga ļoti aizraujoši stāstīja par ASV un Latvijas diplomātiskajām attiecībām 20. gadsimta 20. gados. Semestra pēdējā lit!vak! dzirdējām m! Emīlijas Sausverdes pētījumu *16. gadsimta Venēcijas intelektuāle Moderata Fonte un 17. gadsimta angļu aristokrāte Margarēta Kavendiša*.

Imeria

Simtgrades pavasara semestrī atskatījāmies uz *Imeria* vēsturi divos lit!vak!: par izsūtītājiem *imerietēm* un relikviju, atmiņu lietu skapi. *Imeria* 35. atjaunošanas gadadienu svinējām Cēsīs, apmeklējot Pasaules latviešu mākslas centru un baudot mūziku *Kremerata Baltica* orķestra izpildījumā. Atjaunošanas svētkus noslēdzām ar lit!vak! par *Imeria* atjaunošanu Atmodas *coeta* stāstījumā. Bijusi vairāki eksteri literārie vakari, piemēram, *Porcelāna vakars* kopā ar *Selgu*; tajā ar interesantiem faktiem dalījās mākslas zinātniece lektore fil! Inese Gātere, *selga*, porcelāna kolekcionārs Teo Ralfs Jēkabsons un bijušās Rīgas porcelāna rūpnīcas māksliniece Valija Dimanta. Notika pirmās *Imeria* prāta spēles. 24. februārī, Ukrainas kara gadadienā, aicinājām pie sevis žurnālistu Paulu Raudsepu sarunai par aktuālo ārpolitiku. Uzņemtas astoņas meitenes, savukārt septiņas meitenes veiksmīgi nolasījušas krāsu referātus. Fil! Lilija Zobens kļuvusi par 2024. gada Pasaules brīvo latviešu apvienības balvas laureāti. Taut! Ieva Voita – *Dr. Paula Aldiņa* piemiņas stipendijas ieguvēja. Fil! Ginta Grūbe – ieguvusi balvu *Kilograms kultūras 2024* vizuālās mākslas kategorijā par Rotu mākslas biedrības izstādi *Skārien-jūtīgs* Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā. Fil! Anitai Lapiņai piešķirts Latvijas Ārstu biedrības goda biedra statuss. Taut! Inga Sīle kļuvusi par Rīgas Stradiņa universitātes doktorantūras skolas direktori. Fil! Signe Plāte Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas pacientu nedēļas ietvaros saņēmusi atzinības rakstu. Fil! Kristīnei Baumanai piešķirts Veselības ministrijas pateicības raksts par profesionālu un godprātīgu darbu.

Selga

15. februārī svinējām *Selgas* 98. dibināšanas gadadienu *Selonijas* C!Q!. 27. februārī notika viešņu vakars un viktorīna kopā ar *Prāta mežģi*, ko vadīja taut! Elīna Kampervova, *selga*, un viņas vīrs Gatis. Viesojās arī *Lettgallia*. 12. martā *selgas*

literārajā viešņu vakarā analizējām sievietes domas un rīcību krīzes situācijā, pateicoties atklātai sarunai ar aktrisi un režisori Rēziju Kalniņu. 24. martā norisinājās kopīgais lit!vak! ar *Imeria* par Rīgas porcelānu. 2. aprīlī klausījāmies krāsu referātu par privātumu un biometriskajiem datiem mākslīgā intelekta laikmetā. 13. aprīlī sirsnīgā un siltā gaisotnē tikāmies *Selgas* atjaunošanas 35. gadadienas svinībās. 23. aprīlī notika lit!vak! ar eneagrammas pasniedzēju Elitu Moiseju; iepazīnām personību iezīmes ar konkrētiem piemēriem, kas noder, lai spētu sadarboties ar citiem cilvēkiem. 27. aprīlī ciemojāmies pie mūsu kartēja māsām *Lembela* viņu pavasara komeršā Tallinā. 30. aprīlī apmeklējām Valpurģu nakti Tartu. 9. maijā nācām smelties iedvesmu mūsu 100. jubilejai, atceroties *Selgas* jubilejas laika griežos. Pēc astoņu gadu pārtraukuma meitenes sarīkoja bēgšanu, un nakts izvērtās aizraujoša un piedzīvojumiem bagāta; bēgšana tika ieskaitīta kā veiksmīga. 14. maijā runājām par veidiem, kā būvēt paaudžu tiltu (lektore – Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūta (HESPI) pētniece *Dr. Anna Broka*). 18. maijā *selgas* trešo gadu pēc kārtas ieguva viesmīlīgākā konventa titulu. *Selgas* aktīvi piedalījās arī *Imeria* rīkotajā sportiskajā pavasara izaicinājumā. *Selgas* meitenēm bija iespēja piedalīties divās īpašās audzināšanas stundās. 7. aprīlī *Daugavietes* C!Q! visu studenšu korporāciju meitenes bija aicinātas uz S!P!K! rīkoto kopīgo audzināšanas stundu par apģērbu un etiķeti kopā ar fil! Irmu Kalniņu, *dzintra*. Savukārt 25. aprīlī audzināšanas stundā uzņēmām *Fraternitas Vanenica* fukšus un amatpersonas, demonstrējot viesmīlības pamatprincipus. Semestra laikā *selgas* dažādu pasākumu un lit!vak! ietvaros ir viesojušās arī citos konventos: pie *Lettonia*, *Selonijas*, *Fraternitas Lataviensis*, *Imeria*, *Zintas* un *Staburadzes*.

Varavīksne

Lit!vak! Rīgā: *Rokraksta analīzes meistarklase* (grafikas un interjera dizainere, grafoloģijas entuziaste Sindija Šmiukše); *Izaicinājumi, kas maina dzīvi* (projektu vadītāja Diāna Baranovska); krāsu referāts *Tapsētās mēbeles: materiālu izvēle un ražošanas procesi*. Notika z!fil! Renātes Ligeres grāmatas *Mūsu Mammās vēstules no Sibīrijas* atklāšanas svētki un lit!vak! par bērniņu, viņas mammu Adu Raibarti (dz. Vīgante) un Martu Vīganti. Svinējām 160 gadus kopš Aspazijas dzimšanas kopā ar mūsu g!fil! Gaidu Jablovsku stāstījumā *Aspazijas dzīves un daiļrades līkloči*. Lit!vak! un viesu vakari Jelgavā: *Caur objektīvu* (fotogrāfs Juris Karļinskis); meit! Megija Agne Svetiņina aizstāvēja referātu *Jaunjelgava: pilsēta pie upes; Dr.philol. Inese Ozola* referēja par tēmu *Kādi mēs esam? Ko atklāj kultūras aisbergs?*. Kopīgi apmeklējām Zuzeum mākslas centra izstādi *Ārpas rāmjiem: Leisa, Tabaka, Rožānskaite*, kā arī bijām Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes Gada balvas ceremonijā. Kopīgi apmeklējām ne tikai *Talavijas* organizēto operas pasākumu, bet arī Liepājas teātra izrādi *Dziesmu svētki*. 6. martā svinējām literārās biedrības *Varavīksne* gadadienu un uzņēmām trīs z!fil!fil!: Ilzi Auzeri, Elmu

Gailīti un Āriju Aili. Lepojamies, ka fil! Ilze Bude (Zāļu valsts aģentūras Stratēģijas vadības un administratīvā resursu departamenta vadītāja) saņēmusi Veselības ministrijas pateicības rakstu veselības nozarē par pašizlīdzību, profesionālu, godprātīgu darbu un ilggadēju ieguldījumu iestādes administratīvajā vadībā un personālvadības procesu uzturēšanā un attīstībā.

Sororitas Tatiana

19. janvārī norisinājās 93. gadadienas svētku akts un komeršs. 25. janvārī kopā ar *Fraternitas Arctica* un a/v *Austrums* nosvinējām Tatjanas dienu. 12. februārī kopā ar *līgām* organizējām lit!vak! *Finanšu pratība pašnodarbinātajiem*. 19. februārī piedalījāmies *Lettonia* 155 gadu jubilejas svētku lit!vak! *Neatkarības karš 1918.–1920. gadā: svarīgākais no nezināmās perspektīvas*. 6. martā piedalījāmies *Fraternitas Arctica* lit!vak! par psihiskajām slimībām un to ārstēšanu. 24. martā piedalījāmies *Imeria* lit!vak! par Rīgas porcelānu. 23. aprīlī kopā ar *Fraternitas Arctica* nosvinējām Lieldienas. 15. jūnijā notika Maijkomeršs.

Spīdola

2. februārī nosvinēta *Spīdolas* vārdadiena, stiprinot draudzības saites un kaļot nākotnes plānus. Uzņemtas divas meitenes, divām meitenēm uzlikta krāsas. Komitātā jūnijā filistrējās trīs tautietes. Pavasara semestra internajos un eksternajos lit!vak! uzstājās gan *spīdolas*, gan viesi, kā arī noturējām tiešsaistes lit!vak! ar Kanādas kopu. Praktiski darbojamies pastalu meistarklasē. Sirsnīgā pasākumā tika atklāta mūsu g!fil! Ēvī Upenieces atmiņu grāmata *No Sarkandaugavas līdz Havanai*. Ar prieku viesojāmies dažādos lit!vak! pie krāsu ģimenes, pie *Gundegas*, kā arī Valpurģi pie mūsu kartelīmāsām *Sororitas Estoniae*. Aktīvi piedalījāmies *Imeria* sportiskajā izaicinājumā, un fil!fil! Ilze Vācere un Agnese Zīmele saņēma godalgas individuālajās disciplīnās. Martā nosvinēti 78. gadskārtas svētki dib! komeršā ar krāsu ģimeni un noticis Maijkomeršs Dzērbenē kopā ar kartelīmāsām *Sororitas Estoniae*. Fil! Vaira Viķe-Freiberga saņēmusi Literatūras gada balvas speciālbilvu par monogrāfiju angļu valodā *The logic of poetry. Structure and poetics of the Latvian Dainas*.

Zinta

Lit!vak!: *Jānis Zālītis – novadnieks, garīdznieks, zvērināts advokāts un pirmais Latvijas Republikas apsardzības ministrs* (taut! Ginta Zariņa); *Multikulturāla vide – vienotība dažādībā* (referente Rīgas Stradiņa universitātes Labklājības un sociālā darba katedras docētāja Ingrida Bolgzda); *Kas ir studentu korporācijas?* (fil! Elīna Belecka, taut! Gunita Kurpniece); *Fonemātiskās dzirdes attīstošie vingrinājumi* (fil! Saiva Lauva); *Latvijas izcilo un spēcīgo sieviešu vēstures mantojums šodienai* (referente Liene Dreimane). *Zintas* dibināšanas gadaskārtas, 21. aprīlī, notika dzejas vakars un kopīgas vakariņas. 18. maijā *Zinta* piedalījās bumelēšanā

un ieguva 2. vietu kā visviesmīlīgākais konvents. 25. maijā notika Maijkomeršs. Lepojamies un sirsnīgi apsveicam mūsu god!fil! Karinu Pētersoni, saņemot Latvijas Zinātņu akadēmijas atzinības rakstu par pieredzi, inteligenci un dziļās zināšanās balstīto nesavtīgo devumu Latvijas zinātnei un sabiedrībai, īpaši sievietēm, radot iespēju iepazīties ar pasaules izcilo sieviešu līderu darbību kultūras un demokrātisko vērtību stiprināšanā.

Staburadze

14. februārī asinājām prātus tematiskā viktorīnā un darbojamies marcipāna našķu meistarklasē. 25. februārī iepazīstinājām viesiņas ar korporāciju. Pievienojās arī viena no Latvijas konventa dibinātājām fil! Rita Melnace, papildinot vakaru ar aizraujošiem atmiņu stāstiem no dibināšanas laika. 25. aprīlī referāts *Latvietis un drošība uz ūdens* aktualizēja gan Latvijas skaudro statistiku, gan to, kā pašas jūtamies un uzvedamies ūdens tuvumā. 27. februārī RTU Dizaina fabrikas vadītāja, Ideju inovāciju institūta īpašniece un vadībzinātņu doktore Elīna Miķelsone iepazīstināja ar ideju ģenerēšanas principiem un to, kā pašu spēkiem smelties iedvesmu, padarot ideju ģenerēšanu vieglāku. 14. marta vakaru pavadījām dziedāši, jo notika eksternā kantu stunda. 29. martā svinējām *Staburadzes* Latvijas konventa 32. gadadienu kopā ar mūsu māsām – *spīdolām*, *līgām* – un krustmātēm *dzintrām*. 3. aprīlī pavasara semestra Prātpilnības raga noslēdzošais erudītu vakars tika aizvadīts *Selonijas* telpās. 20. aprīlī FIB! rīkotais pozitīvās iedvesmas vakars pulcēja *staburadzes* un viesus uz sirsnīgu un sievišķīgu autorvakaru ar pilsoniski aktīvo juristi un dzīves iedvesmotāju, grāmatas *Laimis putekļi* autori Ievu Branti. 29. un 30. aprīlī *staburadzes* kuplā skaitā devās uz Tartu, lai piedalītos Valpurģu nakts pasākumos, kā arī lai stiprinātu draudzības saites ar Igaunijas studentu organizāciju *ENUS*. 9. maijā klausījāmies filistrēšanās referātu par un ap vēlēšanām un pārdomātiem lēmumiem, izvērtējot kandidātus un citus būtiskus aspektus.

Līga

Uzņemtas divas meitenes. Pavasarī meitenes Anete Dane un Madara Blome sniedza krāsu koncertu *No draudzenes līdz māsai* Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas LMT kamerzālē. Šajā semestrī kļuvām par trim filistrēm bagātākas – 22. martā s/l taut! Ilze Kundziņa un s/l taut! Rūta Īzaka-Mača sniedza filistrēšanās koncertu, savukārt 25. martā Zirgu ielas koncertzālē izskanēja s/l taut! Daces Bites filistrēšanās koncerts kopā S!P!K! kori. 9. martā svinējām *Līgas* internās dzīves dibināšanas 97. gadadienas svētku konventu un komeršu. Piedalījāmies *Imeria* sportiskajā izaicinājumā. Varam lepoties ar jaunām C!Q! telpām Rīgā, Lejas ielā 7b. Bumelēšanas laikā pirmo reizi uzņēmām pie sevis jaunajās telpās, bet pašas startējām divu komandu sastāvā ar lieliskiem panākumiem. 30. aprīlī piedalījāmies Valpurģu naktī Tartu. 29. martā *Dzintras* telpās organizējām augu andeli starp visiem konventiem. 26. aprīlī organizējām floristikas darbnīcu. **U!**

Fraternitas Lettica prezidēšanas izaicinājumi un sasniegumi

P!K! t/l sen! com! Lauris Ostrovskis, *frater letticus*
Foto no *Fraternitas Lettica* arhīva

Fraternitas Lettica pērnajā mācību gadā bija prezidējošā P!K! korporācija, kas turpināja būt šajā statusā līdz septembrim. Prezidijs darbojās šādā sastāvā: P!K! t/l sen! Lauris Ostrovskis, P!K! t/l vicesen! com! Pāvels Mironovs un P!K! t/l sekr! com! Edijs Ozols. Vadības groži tika pārņemti no *Lettgallia*. Vēlamies viņiem pateikties par ieguldīto laiku, enerģiju un par to, ka P!K! prezidēšana pārņemta veiksmīgi un darboties varēja sākt bez kavēšanās.

Darbs sākās jau pirms ievēlēšanas, jo septembra izskaņā norisinājās Latvijas tautu komeršs, kas pēc dažu gadu pauzes notika ar vērīenu. *Fraternitas Lettica* C!Q!, kā rakstīts viesu grāmatā, uzņēmām 90, bet pēc sajūtām – vēl vairāk buršu. Tradīcijas jāuztur, tāpēc priecājamies, ka šogad spējām atjaunot šo buršus vienojošo tradīciju.

Izaicinājumi P!K! darbā

Pirms budžeta pieņemšanas par darbības pārtraukšanu P!K! paziņoja *Fraternitas Arctica*. Novēlam nākamajam P!K! prezidijam rast kopīgu valodu, lai šis konvents atgrieztos P!K!.

Kā ik gadu, P!K! organizēja tradicionālo 18. novembra gājieni. Neizpalika diskusijas un strīdīgi jautājumi, taču svētku gājiens noritēja veiksmīgi. Šogad *Fraternitas Lettica* bija tas gods būt gājiena priekšā – gan ar Latvijas, gan Atsevišķās studentu rotas, gan sava konventa karogu. Pēdējo reizi šos trīs karogus gājiena pirmajās rindās nesām 2002. gadā. Vēlamies pateikties F!B!S!, kas lēma finansiāli atbalstīt 2025. gada 18. novembra gājieni.

Svarīgs punkts P!K! dienaskārtībā bija *Fraternitas Aeratorium* – šīs biedrības mērķis ir kļūt par studentu korporāciju Rēzeknē. P!K! prezidijs tikās ar viņu pārstāvjiem gan individuāli, gan plašākā lokā *Fraternitas Lettica* C!Q!. Biedrība iepazīstināja ar sevi un tālākajiem plāniem, lai mērķis tiktu sasniegts. Priekšā vēl daudz darba un neskaidrību gan pašiem *Fraternitas Aeratorium*, gan buršu saimei, tomēr P!K! t/l prezidijs novēl sasniegt izvirzītos mērķus!

P!K! savs alus

P!K! prezidijs un com! Jānis Koškins-Diks, *frater letticus*, kopā ar alus darītavu *Nurme*, ar ko *Fraternitas Lettica* jau ir ilgstoša sadarbība, nāca klajā ar ideju par P!K! alu. Norisinājās degustācija, vairākas diskusijas par alus nosaukumu un etiķetes dizaina elementiem. Rezultātā tika uzbrūvēts buršu alus – *Slīpēts Olimps*. To var raksturot kā atspirdzinošu alu ar bagātīgu un rūgtenu garšu. Etiķete bija mākslinieciska izpausme par buršu tradīcijām un vērtībām. Kopā tika uzbrūvēta aptuveni viena tonna alus, kas izrādījās par maz – pieprasījums bija lielāks par piedāvājumu.

Klātesoši svētkos

Šis gads bija daudzām jubilejām pilns. Īpaši vēlreiz sveicam *Fraternitas Metropolitana*, *Fraternitas Vesthardiana*, *Fratenitas*

P!K! t/l prezidijs 18. novembra gājienā, 2024. gads.

Academica, *Imeria* un, protams, S!P!K! simtgades jubilejās. Aktīvi apmeklējām visus svētkus un centāmies būt klātesoši, cik vien iespējams.

Atskatoties uz aizvadīto periodu, jāsecina, ka kopumā P!K! pēdējo gadu laikā ir saliedētāks, konstruktīvāks un iestājas par taisnīgumu vērtībās. Bija dažādi satricinājumi, taču prezidēšanas periods vērtējams pozitīvi. Iepriekšējos gados tika sakārtoti nozīmīgi dokumenti, kas jāva šogad vairāk raudzīties pašiem uz sevi un domāt par organizācijas nākotni. Protams, ir vēl daudz darāmu un sakārtojamo lietu.

Arī pasaules vēsturē pēdējos piecos un desmit gados, kā arī senākā pagātnē netrūkst izaicinājumu. Prezidēšanas laikā, kad tiek pārņemti jauni pienākumi un atbildība, iespējams arī globālāk paraudzīties uz to, kādā pozīcijā atrodas studentu korporācijas šobrīd un kādā tām vajadzētu atrasties nākotnē. P!K! prezidijs gan sēdēs, gan svinīgajās uzrunās, gan arī tagad, uzrunājot *Universitas* lasītājus, uzsver: jābūt vienotiem un ar pārliecību un augsti paceltu galvu jāpastāv par mūs visus vienojošām vērtībām.

Lai korporācijas turpinātu pastāvēt, aktīvi jāvairo mūsu pulks. Katrs konvents ir unikāls, un tam jāmaks sevi parādīt no labākās puses topošajiem biedriem. Studējošajiem izvēles iespēju brīvā laika pavadīšanai kļūst arvien vairāk, bet svarīgi nodot ziņu, ka kļūst par daļu no akadēmisko mūža organizāciju saimes var būt līdz šim labākais lēmums.

Vivat, crescat, floreat Prezidiju konvents *in aeternum!* **U!**

S!P!K! prezidiju maiņa 2024. gada septembrī *Dzintras* C!Q!.

Dzintra prezidē S!P!K! simtgades zīmē

S!P!K! t/l sen! fil! Līga Ostrovska, *dzintra*
Foto no *Dzintras* arhīva

2024./2025. akadēmiskajā gadā neilgi pēc savas simtgades nosvinēšanas *dzintra* uzņēmās S!P!K! vadību, pārņemot stafeti no *Gundegas*.

Rudens semestris iezīmējās ar tradicionālo 18. novembra gājieni, kur S!P!K! t/l seniore runā Brāļu kapos izcēla brīvības nozīmi un sieviešu lomu tās izcīnīšanā 20. gadsimta pirmajā pusē un saglabāšanā mūsdienās. Decembris savukārt pagāja S!P!K! simtgades zīmē. Dzimumu loma sabiedrībā un savstarpējās attiecības ir mūžam aktuāls temats – sākot ar līdzvērtīgām iespējām dažādās tautsaimniecības jomās, beidzot ar cieņpilnu attieksmi citam pret citu neatkarīgi no dzimuma, ādas krāsas, reliģijas, finansiālajām iespējām vai sociālā stāvokļa. Tādēļ par svētku vadmotīvu izvēlējamies līdztiesību un vienlīdzību, kā arī cieņpilnas attieksmes nozīmi sabiedrībā. Plašu atskatu uz jubileju varat lasīt iepriekšējā *Universitas* numurā.

Pavasara semestrī organizējam S!P!K! kopīgo audzināšanas stundu, kas pulcēja vairāk nekā 80 dalībnieču. Sirsnīgi pateicos fil! Irmāi Kalniņai, *dzintra*, par atbalstu un aizraujošo vakaru etiķetes pasaulē. Rīkojam arī S!P!K! literāro vakaru, kur mūs ar stāstījumu par profesionālajiem izaicinājumiem un ārpolitikas aktualitātēm pagodināja Latvijas Valsts prezidenta kancelejas vadītāja Dr. Gunda Reire. Eiropas Savienības 75. jubilejā S!P!K! dāmas no visiem konventiem kuplā skaitā apmeklēja Saeimu, kur sirdssilti mūs sagaidīja Saeimas deputāte fil! Irma Kalniņa, *dzintra*. 18. maijā semestri noslēdzām ar tradicionālo bumerlāšanu; savas durvis 19 komandām vērā 13 konventi. Šogad īpaši priecājamies uzņemt ārzemju viesus no sadraudzības korporācijām, kā arī sadarboties ar lieliskajiem atbalstītājiem – *Fazer Latvija*, *Labietis* un *Rīga Bicycle* –, kuri sarūpēja vērtīgas balvas gan uzvarētājiem, gan viesus uzņemošajiem konventiem.

No kreisās: S!P!K! t/l vicesen! fil! Annemarija Linda Linaresa, *dzintra*, S!P!K! t/l sen! fil! Līga Ostrovska, *dzintra*, S!P!K! t/l sekr! com! Laura Bērtiņa, *dzintra*.

Paldies S!P!K! par iesaisti, atbalstu, dalību un padomiem šajā akadēmiskajā gadā! Jūsu stiprais plecs ir nenovērtējams! Lielu paldies vēlos teikt S!P!K! t/l sekr! Laurai Bērtiņai par lielo darbu, uzņemoties divu sekretāru amatus viena akadēmiskā gada laikā!

Vēlam veiksmi un panākumus *Imeria* nākamajā akadēmiskajā gadā!

Vivat, creascat, floreat Studenšu prezidiju konvents *in aeternum!*

ŽĪDU STUDENTU KORPORĀCIJAS LATVIJAS UNIVERSITĀTĒ: VĒSTURES LAPPUSES

Fil! Dr. Aldis L. Putniņš, *talavus*

Raksta nolūks ir iepazīstināt lasītājus ar Latvijas Universitātes (LU) žīdu korporācijām. Robi mūsu zināšanās par šīm korporācijām ir lieli. Tāpēc šis ir tikai ievads, cerot, ka kādreiz citi varēs veikt detalizētākus pētījumus.

Par etnonīmiem *žīds* un *ebrejs*. Runājot par tautu un mūsdienu organizācijām, lietošu šajos laikos akceptētu apzīmējumu *ebrejs*. Runājot par pirmskara studentu organizācijām, lietošu vēsturisko apzīmējumu *žīds*, jo šīs organizācijas tajā laikā bija reģistrētas kā *žīdu* korporācijas/ studentu biedrības.

Ebreju studentu skaits LU un RPI

Latvijas buršu vēstures pētījumos līdz šim maza vērība veltīta *žīdu* korporācijām, jo tās bija ārpus Rīgas CIČ! un P!K!; tās lielā mērā bijušas ignorētas, neskatoties uz to, ka gandrīz visos laikos Rīgas Politehniskajā institūtā (RPI) un LU ebreji bija otra lielākā tautība. Piemēram, 1894./1895. studiju gadā deklarēto konfesiju starpā 24,4 % RPI studējošo bija Mozus ticīgie; LU 1919./1920. studiju gadā 13,6 % studentu bija ebreji; 1937./1938. studiju gadā 6,4 % LU studentu bija ebreji. Kaut ebreju studentu absolūtais skaits lēnām auga, gadu laikā procentuālais īpatsvars krita lielā latviešu tautības studentu kāpuma dēļ.

Vecākā žīdu studentu korporācija Vetulia

Pie LU pastāvēja vairākas *žīdu* studentu korporācijas. Vecākā bija **Vetulia** (17.03.1902.–1940.); krāsas: zils, balts un dzeltens; devīze *Freundschaft, Ehre, Volkstum* (no vācu val. – *Draudzība, gods, tautiskums*). Oriģināls deķelis un *Vetulia* karoga atdarinājums izstādīts muzejā *Ebreji Latvijā* Skolas ielā 6 Rīgā kopā ar citiem materiāliem par *žīdu* korporācijām. Korporācijas internā valoda bija vācu, kaut šķiet, ka vēlāk tika lietota arī latviešu valoda. Studentu korporāciju vēsturnieks Inārs Rūsiņš, *selonus*, raksta, ka *Vetulia* bija “bezpartejiska, antibolševiska, necioniska. Tās locekļi pārsvarā nāca no asimilēto žīdu ģimenēm, strikti pieturējās pie Baltijas korporāciju tradīcijām un noteikumiem.”

Centieni pievienoties P!K!

Ir ziņas, ka *Vetulia* vēlējās, lai to uzņem P!K!. Sākumā tā vērsās pie atsevišķām korporācijām ar cerību, ka varēs pie kādas garantēt komānu, bet bez sekmēm. Tāpēc vēlāk *Vetulia* lūdza P!K! garantēt komānu tieši pie P!K!, t. i., bez citas korporācijas starpniecības.

Latvijas Valsts arhīva materiālos par *Talaviju* ir mape, kuras saturs apzīmēts kā sarakste ar *Vetulia*. 2008. gada oktobrī

Vetulia ex libris. Avots: muzejs *Ebreji Latvijā*

apskatīju šo mapi. Vienīgā sarakste bija vēstule no *Vetulia*, izsakot līdzjūtību saistībā ar kāda *talavieša* nāvi. Vēsturnieks Valters Ščerbinskis, *frater cursicus*, man paskaidroja, ka arī citi konventi saņēma līdzjūtības un apsveikuma vēstules no *Vetulia*. Tas bija *Vetulia* mēģinājums attīstīt labas attiecības, cerot uz atbalstu uzņemšanā P!K!. Pārējais minētajā mapē ir *Vetulia* statūti, biedru saraksts un līdzīgi materiāli. Šie ir dokumenti, ko *Vetulia* iesniedza vairākos eksemplāros P!K! un ko tālāk izdalīja P!K! piederošajiem konventiem. P!K! vilcināja *Vetulia* lūguma apspriešanu, bet beigu rezultāts bija, ka *Vetulia* netika uzņemta P!K!.

Meklē, pie kā garantēt komānu

Vairāki *Talavijas* filistri 2007. gadā man ziņoja, ka bijuši klāt, kad kāds vecāks filistrs 1960. gadu sākumā viņiem stāstīja par pirmskara buršu dzīvi Rīgā. Viņš teica, ka kāda *žīdu* korporācija vēlējās, lai *Talavija* būtu viņiem garanta korporācija, un aicināja *Talaviju* sūtīt pārstāvjus viesoties viņu konventā (visticamāk, tā bija *Vetulia*). *Talavija* aizsūtīja savus pārstāvjus uz tikšanos. Sēžot pie viesību galda, pēc laiciņa viens no *Talavijas* pārstāvjiem (paša stāsta teicējs) pieteica dziesmu, kas bijusi aizkaroša *žīdu* korporācijas locekļiem. Sekojusi izaicināšana, un viesošanās beidzās. Nepiemērotas dziesmas dziedāšana nebija neapdomāts

takta trūkums. Tas bija tišuprāt darīts, lai izjauktu *Vetulia* palīdzības meklēšanu pēc komāna garantēšanas pie *Talavijas*. Acīmredzot *Talavijas* prezidijs bija nostādīts neērtā pozīcijā, nevēlēdamies būt komāna garants *Vetulia*, bet arī negribēdams atklāti noraidīt šo lūgumu. Dziesmas pieteicējs sava atmiņu stāsta beigās teica, ka tagad viņš tā vairs nerīkotos. Minētā viesošanās pie *Vetulia*, iespējams, notika 1921. vai 1922. gadā, jo piedzīvojumu stāstītājs tajos gados bija aktīvā konventa amatvīrs.

Iespējams, *Vetulia* cerēja uz lielāku atbalstu no *Talavijas* nekā no citiem konventiem, jo abi konventi bija dibināti Rīgā līdzīgā laikā un viens no izcilākajiem *talaviešiem*, Zigfrīds Meirovics, pēc izcelsmes bija *pusebrejs*. Starp citu, ebreji agrāk piederēja baltvācu korporācijām, un *Selonijas* dibinātāju starpā ir divi ebreji, brāļi J. un K. Balkini.

Atmiņas par *Vetulia* interno dzīvi

Ziņas par *Vetulia* iekšējo dzīvi ir pavisam trūcīgas. Nelielu ieskatu devis Bernhards Epermanis, *beveronus*, atmiņu rakstā: "Rīgā bija divas (sic) žīdu korporācijas: Ventulia (sic) un Hasmenia (sic). Uz ielas viņi valkāja aizsegtus deķeļus, jo vēl P!K! nesastāvēja. Kādā jaukā pievakarē mēs ar Arvīdu Vuškalnu iegriezāmies Romas pagrabā. Arvīds pie svārku atloka valkāja Lāčplēša kara ordeņa lenti. Stāvam pie letes. Pienāk divi labi apģērbti žīdu studenti un stādās priekšā kā atbrīvošanas cīņu dalībnieki. Pēc pārrunātām kara gaitām viņi aicina mūs uz sava konventa dzīvokli. Vilcinājāmies, bet galā atrodamies viņu pagrabā, Ventulijā (sic). Ventulija (sic) bija veca korporācija. K!Dz! iekārta bagātīga. Ādas klubkrēsli, kristāla alus kausi, kura otrā galā izgriezts kons. Kausu apgriežot otrādi, to lietoja konjaka dzeršanai. Sarunu valoda latviešu, fuksu dresūra pārspīlēta, ar vācu komandām. Iekarot fuksi, komandē "Fuchs in die

Kamme" (sic), pieber kausā cigarešu pelnus un dzied: "Der Fuchs der hat Veršiss (sic) gemacht". Pagāja dažas interesantas stundas. Vēlāk paši iesūdzējāmie Internā Tiesā un par to saņēmām katrs divus mēnešus roku. Viens no mūsu tās nakts draugiem bija kāda tabakas rūpnieka dēls, un otrs vēlākais zvērināta advokāta palīgs Rīgā un Vācijā iznākušās grāmatas par žīdu šaušanu Latvijā vācu laikā autors Levinsons." (Piezīme. *Kamme* laikam ir drukas kļūda, jo vāciski jābūt *Kanne*. To apstiprināju sarakstē ar Rosu Veberu (*Ross Weber, Rheno-Nicaria et Teuto Rugia*) – Vācijas studentu *corps* vēstures speciālistu, kas šo komandu atcerējās no saviem fuksēšanas laikiem. *Veršiss* ir daļēji latviskots burtojums, ko pareizi vāciski jāraksta *Verschiss*. Tātad "*Fuchs in die Kanne*" tulkojumā būtu "Fuksi, kannā!", un "*Der Fuchs der hat Verschiss gemacht*" izsaka domu, ka fuksis ir izgāzies.)

To, ka *žīdu* korporāciju locekļi staigāja ar aizsegtiem deķeļiem, liecina arī Helmuta Brauķa, *talavus*, atmiņas (sarakste 07.01.2006.): "Es neatceros, ka būtu Rīgā kaut ko vairāk dzirdējis par žīdu korporācijām, kā tikai par *Vetulia*, kas nebija uzņemta P!K! un nesa aizsegtas krāsas. Es ar vienu *Vetulia* komiltoni strādāju kopā mērniecības darbus un arī tikos lekcijās universitātē. Minētais atklātībā staigāja ar deķeli, pārvilkto ar melnu drēbi."

Kāpēc minētie *Beveronijas* biedri pēc viesošanās pie *Vetulia* paši iesūdzēja sevi internajā tiesā, nav zināms. Tāpēc, ka apmeklēja kādu neatzītu korporācijas K!Dz!, vai tāpēc, ka tā bija *žīdu* korporācija? Nav zināms, ka būtu bijušas kādas rakstītas normas, kas reglamentētu šādas situācijas.

Bija arī citi privāti kontakti starp P!K! piederošajiem korporāciju biedriem un *žīdu* korporācijām. Piemēram, pirms daudziem gadiem kāds vecāks *Talavijas* filistrs

Vetulia 22 gadu jubilejas balles dalībnieki; pirmajā rindā vidū ir Vetulia biedrs Latvijas armijas uniformā. Augšā redzams Vetulia vapenis. Rīga, 1924. gada 24. marts.

Avots: Latvijas un Igaunijas ebreju apvienības Izraēlā arhīvs

Vetulia gājienā ar segtām krāsām. Rīga, 1936. gads.

Avots: muzejs Ebreji Latvijā

Limuvia vapenis.

Avots: Eesti Juudi Muuseum

Šķīvis antikvariātā Rīgā ar *Hasmonea* vapeni.
Autora foto

Hechavera biedri ar viesiem. Avots: Latvijas un Igaunijas ebreju apvienības Izraēlā arhīvs

man stāstīja, ka 1930. gados viņš bija viesojies kādā žīdu korporācijas KIDz!. Kurš konvents tas bija, viņš vairs neatcerējās (domāju, ka varēja būt *Vetulia*), bet viņš teica, ka bija draudzīgi un laipni uzņemts. Viņa novērojums bija, ka šīs žīdu korporācijas iekšējā dzīve maz atšķīrās no latviešu korporācijām. Viņš neminēja, ka pēc viesošanās būtu sekojusi internā tiesa.

Materiāli par žīdu korporācijām glabājas Latvijas un Igaunijas ebreju apvienības Izraēlā arhīvā Šefajimas kibucā (*Kibbutz Shefayim*), ar kura tā laika arhīvā Jichaka Gala (*Yitzhak Gal*) laipno palīdzību (sarakstījāties 2005. un 2006. gadā) saņēmu vairākas fotogrāfijas. Starp materiāliem, kas glabājas minētajā arhīvā, ir arī privāta korespondence, kurā pieminēta *Vetulia*. Piemēram, kādā vēstulē (18.11.1933.) rakstīts (oriģināls krieviski): "Apmēram 100 *Vetulia* biedri ar sievām un draudzenēm ceļoja ar vilcienu uz Tartu, lai piedalītos Limuvia 50 gadu jubilejā."

Limuvia filistru biedrība Rīgā

Kaut žīdu korporācija **Limuvia** (krāsas: tumšzils, balts un zelts) nepiederēja pie LU, tai bija ciešas saites ar Latviju. Tērbatā 1882. gadā ebreju studenti no Kurzemes dibināja *Geselliger Kreis*. Vēlāk notika šķelšanās, un 02.11.1883. (ko *limuvieši* uzskatīja par savu dibināšanas datumu) pirmie, kas atdalījās (pārsvarā liepājnieki) dibināja *Literärisch-musikalischer Verein*. Atlikušie (pārsvarā jelgavnieki) dibināja *Wissenschaftlicher Verein für Geschichte und Literatur*. Abas organizācijas apvienojās 03.11.1907. un pieņēma nosaukumu *Literärisch-musikalisch-wissenschaftlicher Verein* (no vācu val. – Literāra, muzikāla, zinātniska apvienība), saīsinājumā *Limuwia*, un to 1925. gadā reģistrēja kā korporāciju. Kad igauņu valodā W burts tika atmests, nosaukumu mainīja uz *Limuvia*. No 1922. gada pastāvēja filistru biedrība Rīgā, ko oficiāli reģistrēja 1925. gadā. Internā valoda bija vācu. Korporācija beidza pastāvēt 1940. gadā. Starp citu, *Limuvia* filistrs Isidors Feiertags bija Latvijas prezidenta Jāņa Čakstes ārsts.

Atšķirībā no neatzītajām korporācijām, kas pastāvēja pie LU (t. i., kas nebija uzņemtas P!K! vai S!P!K!), Igaunijā citu tautību korporācijas, kas pastāvēja ārpus igauņu korporāciju jumta organizācijas *Eesti Korporatsioonide Liit* (E!K!L!), varēja atklāti lietot savas krāsas un regālijas. To apstiprināja Igaunijas studentu organizāciju vēsturnieks Tomass Hīo (*Toomas Hiio*, sarakste 2025).

Hasmonea ar filiāli Tartu

Nākamā vecākā žīdu korporācija bija **Hasmonea** (08.04.1922.–1940.), krāsas: gaišzils, zelts un balts. Internā valoda ivrits. Cioniski noskapota. Nav ziņu, ka tā būtu meklējusi ceļu uz uzņemšanu P!K!. Varbūt tas bija tās cioniskās orientācijas dēļ (korporācijām bija jābūt apolitiskām). Varbūt arī tāpēc, ka redzēja *Vetulia* neveiksmi. *Hasmonea* dibināja filiāli Tartu Universitātē, kas izveidojās kā spēcīgs aktīvais konvents. Ir ziņas, ka vairāki *Hasmonea* biedri no Igaunijas (jādomā, arī no Latvijas) emigrēja uz Palestīnu pirms Otrā pasaules kara un turpināja gadskārtēji tikties, lai svinētu *Hasmonea* dibināšanu arī pēc Otrā pasaules kara.

Pirms vairākiem gadiem kādā antikvariātā Vecrīgā pamanīju šķīvi ar *Hasmonea* vapeni. Šķīvja apakšā kirilicā rakstīts mākslinieces vārds un ražošanas gads: "Nina Levina 1927". Cena, ko antikvariāts prasīja, bija pārsteidzoši liela: 3000 eiro. Ar pārdevēja atļauju nofotografēju minēto objektu. Vapenī redzama *Hasmonea* devīze (ivritu valodā): "ולגד לע שיא". Jūdaikas mācītspēks Sidnejas Universitātē Dr. Maikls Ābrahamss-Sprods (*Michael Abrahams-Sprod*) man laipni iztulkoja šo tekstu angliiski: "*Man on his flag*", kas latviski būtu: "Vīrietis uz sava karoga". Dažos avotos angļu valodā *Hasmonea* saukta *Hashmonaim*, arī *Hashmonea*.

Attiecības starp *Vetulia* un *Hasmonea* bija saspīlētas, kaut gan pēc tam, kad 1933. gada beigās daži *Vetulia* biedri tika aicināti uz *Hasmonea* jaunā gada svinībām, šīs attiecības uzlabojās (09.01.1934. datēta vēstule, kas atrodama Latvijas un Igaunijas ebreju apvienības Izraēlā arhīvā Šefajimas kibucā).

Citas žīdu studentu un studenšu korporācijas

Par nākamajām žīdu korporācijām ziņas ir ļoti skopas.

Hechaver (1928–1940); krāsas: debeszils, balts un gaiši violets.

Galilia (24.05.1929.–1935.); krāsas: melns, sudrabs un zils. Tā tika likvidēta 1935. gadā, un visi tās biedri pārgāja uz *Hasmonea*.

Kadima (30.04.1930.); krāsas: debeszils, balts un dzeltens. Tā pastāvēja vismaz dažus gadus, varbūt pat līdz 1940. gadam, bet likvidēšanas gads nav zināms.

Rīgā bija arī viena žīdu studenšu korporācija – **Jardenia** (arī *Jardenija*; 1927–1940). Krāsas nav zināmas. Cioniski orientēta. Internā valoda bija krievu, bet vēlāk notika iekšējās debātes par pāriešanu uz ivritu.

Vēl nedaudz informācijas par visām šajā rakstā pieminētajām korporācijām ir atrodamā Valtera Ščerbinska (2010) sastādītajā grāmatā *Uzticīgi draugam*.

Kaut žīdu korporācijas netika uzņemtas P!K! vai S!P!K! un līdz ar to bija maz redzamas publiskajā telpā, vairākas

šīs korporācijas tomēr piedalījās studentu 18. novembra gājienā. Piemēram, 1938. gada gājienā uz Rīgas Brāļu kapiem devās *Vetulia*, *Hasmonea* un *Jardenia*.

Vetulia neuzņemšana P!K! bija daļēji antisemitisma izpausme, bet arī reizēm pārspīlēts latviešu nacionālisms, jo bez *Vetulia* P!K! un S!P!K! neuzņēma starpkaru laikā Latvijā dibinātās poļu studentu un studenšu korporācijas *Fraternitas Infantica* un *Plateria*, kaut abas bija garantējušas savus komānus pie latviešu korporācijām (*Talavijas* un *Imeria*). Dzīvojam citā laikmetā, un domāju, ka mūsdienās būtu lielāka pretimnāksana citu tautību studentu organizācijām, nekā tas bija pirmskara laikā.

Nākotnē vēl veikt detalizētākus pētījumus

Tikai neliels skaits Latvijas ebreju pārdzīvoja izsūtīšanu vai holokaustu. Visi žīdu korporāciju biedri tagad ir aizsaulē. Nav vairs neviena, kurš varētu stāstīt par pirmskara konventu dzīvi. Informācija par Latvijas žīdu korporācijām ir fragmentāra un izkaisīta. Galvenie avoti ir Latvijas Valsts vēstures arhīvs, Igaunijas Valsts vēstures arhīvs, Igaunijas ebreju arhīvs, Latvijas un Igaunijas ebreju apvienības Izraēlā arhīvs Šefajimas kibucā un muzejs *Ebreji Latvijā* Rīgā. Šī materiāla pētīšana ir apgrūtināta ar to, ka dokumenti ir daudzās valodās. Piemēram, materiāli par *Limuvia* ir latviešu, vācu, jidiša, ivrita, krievu, igauņu un lietuviešu valodā. Jācer, ka kāds kādreiz mēģinās iedziļināties šajos materiālos. Ņemot vērā, ka ebreji bija otra lielākā tautība LU studējošo vidū, viņu studentu organizāciju vēsture būtu pelnījusi lielāku vērību, nekā tā bijusi līdz šim.

Avoti

- Daija, G. (1994) *Latvijas Universitātes studentu biedrības*. Latvijas Universitāte: Rīga.
- European Jewish Archives Portal. *Society "Limuvia" (Riga)*. Pieejams: <https://www.yerusha-search.eu/viewer/metadata/CAH-0679/>
- European Jewish Archives Portal. *Limuvia Fraternity*. Pieejams: <https://www.yerusha-search.eu/viewer/metadata/CAH-0469/>
- European Jewish Archives Portal. *The Jewish Student Society Hashmonea, University of Latvia*. Pieejams: <https://www.yerusha-search.eu/viewer/metadata/CAH-0088/>
- European Jewish Archives Portal. *Jardenia, Latvian University Jewish women students and philistines community*. Pieejams: <https://www.yerusha-search.eu/viewer/metadata/CAH-0220/>
- Epermanis, B. (2001) Pa jaunības tekām. *Beveronijas Ziņotājs*, Nr. 43, 39. lpp.
- Latvijas Universitāte*, https://lv.wikipedia.org/wiki/Latvijas_Universitāte
- Nacionālā enciklopēdija, Studentu 18. novembra gājiens. Pieejams: <https://enciklopedija.lv/skirklis/195476-studentu-18-novembra-gajiens>
- Putniņš, A. L. (2007) Ar Latviju saistītās studentu korporācijas. *Universitas*, Nr. 93, 3.–5. lpp.
- Putniņš, A. L. (2017) Talavija un žīdu korporācijas. *Roku Rokā (Talavijas internais žurnāls)*, Nr. 98, 88.–90. lpp.
- Putniņš, A. L. (2021) Latvijas poļu korporācijas *Fraternitas Infantica* un *Plateria*. *Universitas*, Nr. 115, 40.–42. lpp.
- Rūsiņš, I. (2005) Par žīdu studentu korporācijām. *Universitas*, Nr. 89, 8.–11. lpp.
- Rybak, M. *Aliyah of Estonian Jews*. Pieejams: <https://muuseum.jewish.ee/Community/Aliah%20from%20Estonia.pdf>
- Stradiņš, J. (1994) Latvijas Universitātes priekšvēsture. A. Varšlavāns (red.). *Latvijas Universitāte* 75. Latvijas Universitāte: Rīga, 13.–44. lpp.
- Strods, H. (1994) Latvijas Universitāte (1919–1940). A. Varšlavāns (red.). *Latvijas Universitāte* 75. Latvijas Universitāte: Rīga, 45.–70. lpp.
- Ščerbinskis, V. (2005) The Latvian student corps and politics in the inter-war period of the twentieth century. *Journal of Baltic Studies*, 157.–177. lpp.
- Ščerbinskis, V. (2010) *Uzticīgi draugam: Latvijas studējošo slēgtās organizācijas*. Rīga: Prezidiju Konvents. **UI**

Hasmonea biedri. Jādomā, ka fotogrāfija uzņemta Rīgā, nevis Tartu, jo tās aizmugurē ir zīmogs ar fotogrāfa biroja adresi Rīgā. 1933. gada 23. decembris. Avots: Latvijas un Igaunijas ebreju apvienības Izraēlā arhīvs

Limuvia prezidijs un citu konventu pārstāvji gadasvētkos. Gads nav zināms. Avots: Latvijas un Igaunijas ebreju apvienības Izraēlā arhīvs

Selonijas un LNKB rīkots lit!vak! ar majoru Slaidiņu.

VIENO KARAVĪRU PAAUDZES

Com! Mārtiņš Krauze, *selonus*
Foto no LNKB arhīva

Latvijas Nacionālo karavīru biedrība (LNKB) ir viena no senākajām un joprojām dzīvajām mūsu valstiskuma sargu organizācijām. 1923. gada 1. jūlijā to izveidoja Neatkarības kara dalībnieki – virsnieki, instruktori, kareivji –, no tiem lielākā daļa Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri. Likumsakarīgi, ka dibinātāju rindās bija arī burši, piemēram, Studentu rotas dibinātājs, kalpakietis pulkvežleitnants Fridrihs Zommers-Vasarietis, *selonus*.

Pēc neatkarības atjaunošanas LNKB atkal pulcēja vēl dzīvos Neatkarības kara karavīrus, Latvijas armijā dienējušos vīrus, leģionārus un nacionālos partizānus, bet šodien stūri jeb valdes darbu tur burši: valdes priekšsēdētājs fil! Emīls Gailis, *selonus*, *sēji* com! Mārtiņš Krauze, fil! Dzintars Dārziņš un fil! Andris Lācis, *vends* fil! Mārtiņš Seleckis un Zemessardzes veterāns un grāmatu autors Ansis Grūbe (*gaujmalietes* Laimas Grūbes dēls). Biedrībā darbojas arī burši no *Lettgallia*, *Talavijas*, *Ventonia*, *Fraternitas Livonica* un *Gersicania*.

2025. gada ziemā noslēdzās apjomīgs LNKB projekts – Kabilē tika atklāts piemineklis nacionālajiem partizāniem. Tas kļuvis par simbolisku gravitācijas punktu un dzīvu vēstures stundu skolēniem. Savukārt pavasarī pārgājienā majora Jāņa Slaidiņa vadībā dalībnieki izstaigāja Lestenes kauju takas, bet Lestenes memoriālā piestiprināta jauna plāksne ar līdz šim nezināmu kritušo vārdiem, atjaunojot taisnīgumu karavīru piemiņai.

Otro gadu LNKB sadarbībā ar Latvijas Kara muzeju rīko literāro vakaru ciklu, kas vienlaikus izgaismo militārās

vēstures mezgla punktus un veido neformālu tikšanās platformu līdzīgi domājošajiem. Kara muzejā atvērta monogrāfija par Latvijas Kara skolas priekšnieku pulkvedi Arvīdu Krīpenu, *vendus*.

”

**Katra liecība ir dārgums
Latvijas vēstures
mozaīkai.**

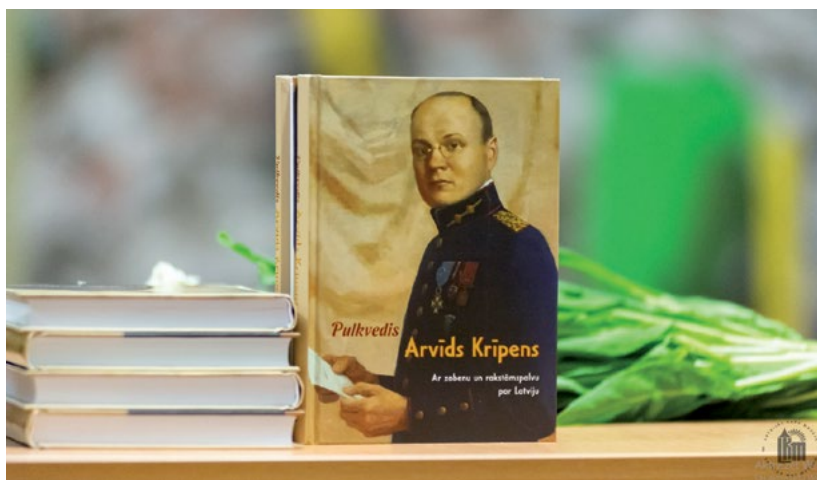
Biedrība kopā ar Kara un Okupācijas muzejiem dokumentē pēdējo dzīvo leģionāru atmiņas. Katru gadu Latvijā uzzinām par kādu simtgadnieku Otrā pasaules kara veterānu, taču ziņu no ārzemēm trūkst, tādēļ aicinām

Nacionālajiem partizāniem veltītā pieminēkļa *Mans spēks ir mana Tauta* atklāšana 2025. gada 10. janvārī Kabilē.

LNKB priekšnieks fil! Emīls Gailis, *selonus*, un *Daugavas Vanagu* centrālās valdes priekšsēdis fil! Aivars Sinka, *selonus*, pie topošā Kurzemes kauju muzeja Lestēnē.

Ar LNKB iniciatīvu un finansiālu atbalstu izdota grāmata par pulkvedi A. Krīpeni. Autors: gfil! Jānis Tomaševskis, *vendus*.

Ziedo!

Latvijas Nacionālo karavīru biedrība
LV12HABA0551050795694

Mērķi: biedrības attīstībai; atbalsts karavīriem simtgadniekiem; dronu iegādei Ukrainas atbalstam; Lestenes Brāļu kapiem; Kurzemes kauju muzejam Lestēnē.

Saziņai: karaviru.braliba@gmail.com

Universitas lasītājus ārpus Latvijas pavēstīt, ja zināms vēl kāds leģionārs vai gaisa spēku izpalīgs, – katra liecība ir dārgums Latvijas vēstures mozaīkai.

Savulaik LNKB vadītāji Nikolajs Romanovskis un Edgars Skreija bija vieni no Lestenes Brāļu kapu izveidotājiem. Šodien darbs turpinās, un, apvienojoties ar citām biedrībām, izveidota latviešu karavīru piemiņas biedrība *Lestene*, kuru vada fil! Aivars Sinka, *selonus*. Saeimā 2024. gadā tika pieņemts īpašs likums par Lestēni, kas nosaka Lestēnē esošās Otrā pasaules kara piemiņas vietas teritoriju, tās uzturēšanas, izmantošanas, aizsardzības, apsaimniekošanas un finansēšanas kārtību, kā arī citus ar to saistītos jautājumus. Jāpiebilst, ka 2025. gada rudenī plānots pabeigt Kurzemes kauju muzeja ēku.

Izmantojot LNKB kontaktus, tika īstenota ideja apvienot spēkus un vienoties majora J. Slaidiņa uzsaukumam ziedot līdzekļus dronu iegādei Ukrainas Bruņotajiem spēkiem. Pateicoties plašajam buršu atbalstam, akcijas laikā izdevās saziņot vairāk nekā 60 tūkstošus eiro.

Biedrība nav muzeja eksponāts – tā ir dzīva, valstiska organizācija. Vēsture rāda, ka tieši burši vislabāk prot apvienot karavīra pieredzi ar akadēmisku skatījumu uz sabiedrību. Ja tev rūp Latvijas drošība un brīvības cīnītāju tradīciju kopšana, pievienojies! Biedrība pulcē ne tikai karavīrus un zemessargus, bet arī karavīru mazdēlus, mazmazdēlus, vēstures entuziastus un patriotus. Turpinām misiju, ko mūsu priekšteči sāka pagājušā gadsimta sākumā, – sargāt un godāt Tēvzemi! **U!**

Korporanti aicināti apmeklēt izstādi *Latvija ārpus Latvijas*

Fil! Sandra Grigorjeva, *gundega*

Foto: Aivars Reinholds, Mārcis Romancevičs

Vasarā Latvijas Okupācijas muzejā tika atklāta jauna izstāde – *Latvija ārpus Latvijas. Latviešu trimdas izveidošanās un darbība Latvijas neatkarības uzturēšanā*. Izstāde apliecina trimdas latviešu nozīmīgo lomu neatkarības idejas uzturēšanā ārpus okupētās Tēvzemes robežām. Personīgi atmiņu stāsti, fotogrāfijas un piemiņas lietas atspoguļo bēgļu pieredzēto pirmajos trimdas gados Vācijā. Izstāde vizuāli spēcīgā veidā izstāsta latviešu trimdinieku, tostarp korporantu, stāstus no personiskā skatu punkta. Būtiska vieta izstādē atvēlēta arī Baltijas Universitātes stāstam.

Izstāde atklāj trimdas sabiedrības veidošanos Rietumos. Beidzoties Otrajam pasaules karam Eiropā, 1945. gada vasarā Vācijā atradās aptuveni 120 tūkstoši latvieši – gan civiliedzīvotāji, gan karavīri. Lielākā daļa Rietumos palikušo latviešu bēgļu, ap 100 tūkstošiem, pēc kara dzīvoja *DP* (*Displaced Persons*, latv. – pārvietotās personas) nometnēs Rietumu sabiedroto okupācijas zonās Vācijā.

Pirmajos trimdas gados, neskatoties uz smago pēckara situāciju, prombūtni no dzimtenes un cerības zaudēšanu atgriezties atjaunotā neatkarīgā valstī, dzīvi nometnēs, trūcīgajiem sadzīves apstākļiem, ierobežotajām profesionālajām iespējām, latviešu bēgļu vidū *DP* nometnēs Vācijā noritēja aktīva sabiedriskā, kultūras un politiskā dzīve, lai uzturētu vienotības sajūtu, nodrošinātu izglītību dzimtajā valodā un saglabātu kultūru, kā arī piemiņu par Latviju.

Viena no izstādes materiālu un atmiņu devējām ir fil! Valda Liepiņa, *zinta*, Latvijas Okupācijas muzeja

biedrības valdes priekšsēde: “Izstāde mani aizkustina manu vecāku un vecvecāku paaudzei izrādītās cieņas dēļ, viņi nesa un uzturēja Latvijas ideju trimdas gaitās. Es uzaugu ar stāstiem par dzīvi *DP* nometnēs. Šie stāsti pat manā ģimenē ļoti atšķīrās. Vecmāmiņai bija rūpes par 15 un piecus gadus vecajām meitām un apslimušo vīru, mana māte gāja skolā un paspēja nobeigt vidusskolu nometnē. Mans tēvs bija mūziķis un apceļoja bēgļu nometnes. Mūsu mājās bija daudz Vācijas nometnēs izdoto grāmatu, un tās veidoja pamatu manām latviešu valodas, kultūras un politikas zināšanām.”

Valdas Liepiņas vecāki bija spiesti pamest Latviju steigā un trimdas gaitas uzsāka trūkumā, taču, liekot lietā radošo domāšanu un talantu, spēja saglabāt augsti paceltu galvu.

“Izstādē redzama fotogrāfija no manas mammas iesvētībām – mammai iesvētību kleita šūta no izpletņa drēbes, jaunākajai mātai no zaldātu vēdera sildāmajiem,

Fil! Valda Liepiņa (pa labi), zinta, Latvijas Okupācijas muzeja biedrības valdes priekšsēde. Fotografijā redzamas rakstā pieminētās iesvētības Vācijā.

Brīvības un solidaritātes fonda valdes loceklis fil! Māris Graudiņš, *frater imanticus*.

un vecmammai kleita no mēteļa odes. Tā viņi dzīvoja! Kad viņi brauca uz Austrāliju, mammai no vecas segas uzšuva un nokrāsoja ļoti skaistu mēteļi, par ko visi Austrālijā brīnījās! Visi uzturēja pašlepnumu – lai gan izmesti no savas valsts, tomēr var dzīvot.”

Vienā fotogrāfijā redzama pati Valda Austrālijā, dodoties dāmu gājienā, lai vērstu sabiedrības uzmanību uz Baltijas valstu okupācijas faktu. “Šis ir 1974. gads Austrālijā, kad tā laika premjers nolēma atzīt Baltijas valstu inkorporāciju PSRS *de iure*. Protestējām visu gadu, kamēr arī gāza premjerministru un mainīja lēmumu. Šis ir dāmu gājiens, tā esmu es, nesu 10 km karogu no latviešu uz lietuviešu namu. Gājiena dalībnieču vidū bija daudzas korporantes.”

Cits no izstādes stāstiem vēsta par Baltijas brīvības un miera kuģa braucienu, kas notika 1985. gada jūlijā, kad 311 trimdinieki ceļoja no Stokholmas uz Helsinkiem gar okupētās Baltijas krastiem, pievēršot pasaules mediju uzmanību Baltijas valstu situācijai. To uzskata par ievērojamāko trimdas politisko akciju, kas atspoguļota divtūkstoš mediju materiālos 29 valstīs. Viens no brauciena organizatoriem un dalībniekiem bija arī fil! Māris Graudiņš, *frater imanticus*.

Līdztekus šiem stāstiem vieta atvēlēta arī Baltijas Universitātes stāstam, kas pauž drosmi un neatlaidību arī svešumā tiekoties pēc izglītības, ko vēlējas vairāk nekā divtūkstoš baltiešu, kas atradās bēgļu gaitās Vācijā. Universitāte tika dibināta 1946. gada 9. janvārī un darbojās divus gadus.

Izstādes iekārtotāji Ivars Veinbergs un Elīna Lībieta no dizaina biroja .obj stāsta: “Atsaucoties uz trimdas nometņu nepastāvīgo dabu un ierobežotajiem resursiem, ekspozīcijas dizaina pamatā ir vieglas auduma teltis. Tās

rada asociācijas ar pagaidu mitināšanos un izlīdzēšanos ar pieejamajiem materiāliem, līdzīgi kā izstādē redzamās Slociņu ģimenes kleitas, kas šūtas no izpletņa auduma un mēteļa odes, vai trimdā uzvesto teātra izrāžu papīra dekorācijas. Abstraktās teltis blīvi aizpilda telpu, radot trimdas nometnēm raksturīgo saspiestības izjūtu.”

Izstāde būs apskatāma līdz 2025. gada 18. novembrim. Korporāciju biedri aicināti apmeklēt izstādi, kā arī rast iespēju meitenēm un fukšiem to apmeklēt audzināšanas stundu ietvaros. Sagatavots arī 30 minūšu īss video, lai tie, kas dzīvo ārpus Latvijas, varētu ieskatīties šajā izstādē attālināti. Interesentiem lūgums sazināties ar Latvijas Okupācijas muzeju. **U!**

Izstāde *Latvija ārpus Latvijas. Latviešu trimdas izveidošanās un darbība Latvijas neatkarības uzturēšanā* būs apskatāma līdz 2025. gada 18. novembrim.

60. BIT!K! dalībnieki pie Artusa nama.

BURŠI TIEKAS 60. BALTIJAS TAUTU KOMERŠĀ GDAŅSKĀ

Fil! Alise Zalcmāne, *gundega*
Foto: Michał Szczepankiewicz

Vasaras sākumā, no 6. līdz 8. jūnijam, senajā ostas pilsētā Gdaņskā norisinājās 60. Baltijas tautu komeršs (BIT!K!). Šogad to organizēja Polonia, Arconia, Welecja, Lauda un Plateria Varsoviensis, pulcējot ap trīs simt dalībnieku no Latvijas, Igaunijas, Polijas un Vācijas.

Gdaņska, kas reiz bija pazīstama kā varenā Hanzas pilsēta Danciga, izceļas ar bagātu jūrniecības un tirdzniecības mantojumu, daudzveidīgu arhitektūru un nozīmīgu lomu Eiropas 20. gadsimta vēsturē. Mūsdienās tā ir rosīga un intelektuāli aktīva pilsēta, kur dzīve mutuļo ap universitātēm un zinātniskajiem centriem. Gdaņska lepojas ar iespaidīgiem gotikas, renesanses un baroka stila pieminekļiem, kas tapuši dažādos vēstures laikposmos. 20. gadsimta 20. un 30. gados tā kļuva par brīvpilsētu, kur poļu mazākumam nācās cīnīties par savām tiesībām un identitāti vācu dominējošās ietekmes apstākļos. Mūsdienās senie konflikti atstāti pagātnē un pārvērtušies ciešā sadarbībā starp Baltijas jūras reģiona valstīm, kuras vieno kopīgas vērtības Eiropas Savienībā. Kā norāda organizatori, šī gada BIT!K!,

kas norisinājās Gdaņskā Polijas prezidentūras laikā Eiropas Savienībā, nav vienkārši akadēmisko korporāciju tikšanās – tā ir vienotības, cieņas un kopīgu mērķu īstenošana.

Piecas korporācijas – viens mērķis

2024. gada BIT!K! laikā Tartu visas Polijas korporācijas izteica gatavību organizēt 60. BIT!K!. Katra iesaistītā korporācija devusi savu ieguldījumu, lai pasākumi noritētu raiti un atstātu paliekošas atmiņas ikvienam dalībniekiem.

Vecākā poļu korporācija *Konwent Polonia* dibināta 1828. gadā Tērbatā. Tās biedri godā Polijas-Lietuvas-Rutēņu kopvalsts tradīcijas, ko simbolizē amaranta, zilā un baltā

Gājiens no Svētā Jāņa baznīcas līdz Artusa namam.

krāsa. Atšķirībā no citām korporācijām viņi krāsas nēsā no kreisā pleca uz labo – atsauce uz leģendāro menzūras tradīciju. 60! B!T!K! laikā *Polonia* bija atbildīga par studentu korporāciju komerša organizēšanu.

Arconia dibināta 1879. gadā Rīgā un slavena ar savām leģendārajām ballēm un eleganci. Šogad tieši viņi rīkoja B!T!K! balli, stingri pieturoties pie savas devīzes *Veritate ac Labore* (latviski – *Ar patiesību un darbu*).

Veletia dibināta 1883. gadā kā poļu studentu korporācija pie Rīgas Politehnikuma. Pirmā pasaules kara laikā korporācija pārcēlās uz Maskavu, bet 1920. gadā pilnībā atjaunoja darbību neatkarīgajā Polijā, Varšavā. Šī gada B!T!K! *Veletia* organizēja svētku aktu.

Lauda 1928. gadā Kauņā dibināja poļu studenti. Tā apvieno *Arconia* tradīcijas ar vēsturiskā *Lauda* reģiona garu, kas aprakstīts arī Henrika Senkeviča (*Henryk Sienkiewicz*) romānā *Plūdi*. *Lauda* B!T!K! bija atbildīga par pasākuma oficiālo vietni.

Vienīgā poļu studenšu korporācija, dibināta 2019. gadā Varšavā, *Plateria Varsoviensis* iedvesmu smeļas no leģendārās Emīlijas Plāteres – bezbailīgas brīvības cīnītājas, kura vadīja karaspēku 1830. gada Novembra sacelšanās laikā. Viņas stāsts vieno Poliju, Lietuvu un Latviju kā lielskats Baltijas vienotības simbols. Šogad *Plateria Varsoviensis* organizēja studenšu korporāciju vakaru.

Vēsturiska balle vēsturiskā vietā

B!T!K! programma tika atklāta ar balli bijušajā Gdaņskas Poļu ģimnāzijā – ēkā, kas starpkaru periodā bija vienīgā poļu skola brīvpilsētā Dancigā. Balles centrālais elements bija atjaunotais freskas gleznojums *Poļu debesis*. 1938. gadā to radīja pazīstamie poļu mākslinieki Boļeslavs Cibiss (*Bolesław Cybis*) un Jans Zamojskis (*Jan Zamoyski*), attēlojot poļu kultūras elementus un nacionālos simbolus. Otrā pasaules kara sākumā freska tika apzināti iznīcināta, taču, pateicoties rūpīgam Gdaņskas Mākslas akadēmijas studentu un ekspertu darbam, 2018. gadā tā tika atjaunota.

Restaurācijā piedalījās arī *Polonia* fil! Tomass Kučarskis (*Tomasz Kučarski*). Balles laikā viesiem bija iespēja iepazīt šīs izcilās freskas noslēpumus, uzzinot par tās māksliniecisko un vēsturisko nozīmi. Viesus muzikāli priecēja Gdaņskas Baltijas operas stīgu kvartets *Kwartet Opera*. Balle turpinājās pēcsarīkojumā Gdaņskas vēsturiskajā cietoksnī *Brama Nizinna* – vienā no vislabāk saglabātajām 17. gadsimta cietokšņa būvēm Gdaņskā.

Dievkalpojums un svētku gājiens

Sestdien, 7. jūnijā, BIT!K! oficiālie sarīkojumi turpinājās ar dievkalpojumu Svētā Jāņa baznīcā. Dievkalpojumu vadīja poļu Romas katoļu priesteris, teologs un reliģiju pētnieks, radošo kopienu kapelāns Gdaņskas arhidiecēzē, Svētā Jāņa baznīcas rektors un sabiedrisks aktivists Kristofs Nidaltovskis (*Krzysztof Niedałowski*). Viņš uzsvēra tikumu vērtību, kas raksturīgi studentu un studenšu korporācijām un ir būtiski attiecību veidošanā 21. gadsimtā, un tie ir – gods, brālība un draudzība. Pēc dievkalpojuma korporācijas devās tradicionālajā gājienā no Svētā Jāņa baznīcas caur Zaļajiem vārtiem, gājienam noslēdzoties aiz Neptūna strūklakas pie vēsturiskā Artusa nama.

Svētku akts un senioru tikšanās

BIT!K! svētku akts norisinājās Gdaņskas rātsnamā. Šī ēka celta 1595. gadā un ir izcils holandiešu manierisma paraugs. Pārsteidzoši, ka rātsnamā saglabāties neskarts arī Otrā pasaules kara laikā, glabājot Gdaņskas meistaru mākslas darbus un dekorus. Akadēmisko runu ar nosaukumu *You're Not Boring, My Phone Is Just Better* (latviski – *Tu neesi garlaicīgs, bet mans telefons ir interesantāks*) teica fil! Konrāds Urbāns (*Konrad Urban*), *veletus*.¹ Savā runā viņš aplūkoja, kā viedtālruni un mākslīgais intelekts mazinājuši mūsu sociālo dzīvi, aizvietojuši ikdienišķos mirkļus, kas agrāk veidoja uzticību, draudzību un identitāti. Autors apgalvoja, ka neesam tikai zaudējuši uzmanības spēju – esam zaudējuši arī spontānas mijiedarbības iespējas, kuras agrāk radīja negaidītus kontaktus un iespaidus. Tehnoloģijām pārņemot tādas funkcijas kā ceļa norādījumu došana vai zināšanu nodošana, cilvēki arvien mazāk komunicē, un tā samazinās iespējas neplānotām, bet vērtīgām sarunām un pieredzēm. Viņš aicināja apzināti atjaunot šīs sociālās iespējas, darot to, ko tehnoloģijas nevar: rīkojot neformālus pasākumus, iesaistoties brīvprātīgā darbā un praktizējot ikdienas draudzīgumu, lai saglabātu cilvēcību digitālajā laikmetā.

Svētku aktā ar muzikālo priekšnesumu uzstājās operdziedātājs Voiteks Dovgiallo (*Wojtek Dowgiallo*), *polonus*, kurš izpildīja poļu komponista Tadeuša Berda (*Tadeusz Baird*) komponētos sonetus ar Šekspīra dzeju. Viesi teica apsveikuma runas, un fil! Kaspars Teikmanis, *lettonus*, kā vienmēr, uzstājoties Polijā, runu teica poļu valodā.

Tradicionālā senioru tikšanās notika nesen atjaunotajā Pelplinas klostera abatijas namā – vienā no Gdaņskas arhitektūras pērlēm, kura mūsdienās pieder Gdaņskas Universitātei.

Komeršs un studenšu vakars

Studentu korporāciju komeršs norisinājās vēsturiskajā *Wisłoujscie* cietokšņa teritorijā, pulcējot aptuveni 200 buršu. Cietokšņa pagrabā valdīja īpaša atmosfēra – tika pasniegts

60. BIT!K! organizatori svētku aktā Gdaņskas rātsnamā.

Fil! Konrāds Urbāns, *veletus*, saka akadēmisko runu.

Ar muzikālo priekšnesumu uzstājas operdziedātājs Voiteks Dovgiallo.

¹ <https://kkonrad.substack.com/p/youre-not-boring-my-phone-is-just>

Senioru tikšanās abatijas namā.

Studentu vakars.

alus un tradicionālais cepetis, skanēja buršu dziesmas, un brīdi padarīja vēl īpašāku organizatoru sagādātais pārsteigums – iespēja iegādāties un nobaudīt krumbambuli. Pagraba augstie velvētie griesti un kupolveida konstrukcija radīja izcilu akustiku, kas dziesmām piešķir īpašu skanējumu un dziļumu. Neilgi pirms pusnakts dalībniekus sagaidīja autobuss, kas veda uz pēcsarīkojuma vietu. Lai gan transportlīdzeklis bija pārpildīts, ceļā valdīja dzīvespriecīga noskaņa – tika kopīgi dziedātas buršu dziesmas. "Braucienam noslēdzoties, visi izkāpām no autobusa un sastājāmies aplī. Kādas studentu korporācijas fuksis uzsāka dziedāt kantu *Skaista ir jaunība!*. Dziesmas skanējuma pavadībā arī citi burši, izkāpjot no autobusa, burtiski iekrita aplī, simboliski ieplūstot kopīgajā dziedāšanā un vienotībā," teica kādas studentu korporācijas pārstāvis.

60. B!T!K! piemiņas monēta.

B!T!K! studenšu vakars notika vienā no *Góra Gradowa* nocietinājumu kompleksā ietilpstošajām ēkām. 10. gadsimta nocietinājums, kas reiz kalpoja Napoleona armijai un vēlāk Polijas militārajai bāzei, šobrīd kļuvis par Eiropā vienīgo nocietinājumu, kas pārvērsts par zinātnes un izglītības centru. Šis vakars bija veltīts draudzības stiprināšanai, kultūras baudīšanai un dažādiem priekšnesumiem.

Piemiņas monēta

Par godu 60. B!T!K! tika izkalta īpaša piemiņas monēta ar ozollapu vijumā iekļautu B!T!K! logo. Monētas dizaina autors ir Dāvids Tribanskis (*Dawid Trybański*), *polonus*. B!T!K! laikā monēta vēl nebija pieejama, bet, iespējams, lasot šo rakstu, monēta jau atrodas tavā īpašumā.

B!T!K! noslēdzās svētdienas rītā, buršiem satiekoties jūras krastā – kūrortpilsētā Sopotā. Tika noslēgta spilgta nedēļas nogale, daloties iespaidos un stiprinot draudzības saites.

Kā uzsvēra V. Dovgiallo: "Svinot 60. B!T!K! un Polijas prezidentūru Eiropas Savienībā, mēs vēlējamies parādīt vienotības spēku kopīga mērķa sasniegšanā. Ne velti šo pasākumu līdzorganizēja visas Polijas korporācijas. *Polonia* devīze vēsta: *Jedność większa od dwóch* (latviski – *Vienotība ir vairāk nekā divi, 1 > 2*), jo kopā mēs spējam vairāk, nekā var paveikt viens."

Lai dzīvo, zeļ un plaukst Baltijas tautu komeršs! Tiekamies nākamvasar Minhenē! **U!**

Bumelētāji pēc apbalvošanas *Dzintras C!Q!*. Foto: com! Elizabete Rasuma, *dzintra*

BUMELĒŠANAS TRADĪCIJAS TURPINĀS AR JAUNU SPARU

Fil! Līga Ostrovska, *dzintra*

Foto: fil! Agnese Tauriņa, *selga*, com! Elizabete Rasuma, *dzintra*

8. maijā S!P!K! prezidējošā studenšu korporācija *Dzintra* turpināja atjaunoto bumelēšanas tradīciju – 13 studenšu un studentu korporāciju konventi, spītējot lietum un Rīgas maratonam pilsētas ielās, visas dienas garumā uzņēma pie sevis viesos 19 dalībnieku komandas. Bumelēšanas galvenais mērķis ir dienas laikā apmeklēt maksimāli daudz akadēmisko mūžorganizāciju telpu, pildot uzdevumus, krāt punktus un cīnīties par uzvarētāja titulu.

Šogad bumelēšanā tika aicināts piedalīties ikviens interesents, arī korporāciju sadraudzības organizācijas. Atsaucās *Imeria* sadraudzības organizācija *Pohjois-Pohjalainen Osakunta* no Helsinkiem Somijā, *Selgas* sadraudzības korporācija *Lembela* no Tallinas Igaunijā un *Dzintras* sadraudzības korporācija *Indla* no Tartu Igaunijā. Konventi sagaidīja bumelētājus ar dažādiem uzdevumiem, un katrs konvents piešķīra simpātiju balvu kādai no komandām.

Viesmīlīgākais konvents trešo reizi – *Selga*

Par viesmīlīgāko konventu jau trešo gadu bumelētāji atzina *Selgu*. Fil! t/l audz! Ilze Valdovska, *selga*, stāsta: "Šī gada bumelēšanas vadmotīvs *Selgā* bija dzeja, aicinot viesus ļauties gan vārda spēkam, gan izteiksmes brīvībai. Pie ieejas apmeklētājus sagaidīja pavasaris: plaukstoši krūmi, krāsainu lenšu motīvi un lakstīgalas treļļi. Ticam, ka tas

Par viesmīlīgāko konventu jau trešo gadu bumelētāji atzina *Selgu* (no kreisās): taut! Rūta Anna Kinta, fil! Ilze Valdovska, m! Inga Grebeža, fil! Agnese Tauriņa, fil! Zinta Miķelsone.

Dziesmu vadīšana ar *selgu* dotajiem tematiem.

iedvesmoja un atvēra ceļu radošai izpaušmei. Sēdēšana pie improvizētiem kafejnīcas galdiņiem ļāva baudīt atmosfēru un iejusties dzejdaru un dziedātāju lomās. Tika doti divi uzdevumi. Vispirms bija jāizlozē kāds *Selgai* nozīmīgs vārds, piemēram, *dzeltenis*, *smiltis*, *saule*, *jūra*, *rododendrs* vai *mīlestība*, un tad komandas ietvaros jāvienojas par dziesmu, kurā ir šis vārds. Tā nu dziesmu *Dzeltenie aizkari* dzirdējām vairākkārt, noklausījāmies arī *Bermudu divstūra* dziesmu *Rododendri*. Dziedāšana *Selgas* namā ir iecienīta, tāpēc ik pa brīdim atbalstījām viesus ar līdzdziedāšanu. Otrajā uzdevumā dalībniekiem bija jāizveido dzejolis no dzejas rindām, ko radījuši *Selgas* goda filistri: V. Mora, V. Strēlerte un A. Johansons. Šī jaunrade bija jānolasa klātesošajiem. Viens lasījums īpaši izcēlās ar izjustu interpretāciju, tāpēc tā lasītājs saņēma uzaicinājumu piedalīties kādā no literārajiem vakariem rudenī. Bumelēšana *Selgas* gaumē nozīmē, ka arī šķietami vienkāršas aktivitātes var kļūt par radošas izpaušmes un sadraudzības iespēju. Un, protams, bumelēšana *Selgas* garā iekļauj arī īpaši siltu un garšīgu uzņemšanu, jo pēc tā, kā ir uzklāts galds un kā jūs sagaida, var secināt, cik ļoti esat gaidīti! Viesi tika cienāti ar pankūkām ar dažādiem ievārījumiem, krējumu, saldumiem, riekstiem un žāvētiem augļiem, svaigām ogām, riekstu sviestu, saldām un sālām vafelēm, turku zirņu un tomātu sautējumu ar *ciabattu*, siltām kanēļmaizītēm, ceptām siermaizītēm, cepeša salātiem glāzītēs ar mikrozaļumiem, siltu dzērienu un dzirkstošu limonādi. Paldies visām komandām, mums bija prieks jūs uzņemt!”

Dziesmu minēšana, izlaušanās un veiklības uzdevumi

Par viesošanos *Līgu* jaunajā C!Q! informē taut! t/l vicesen! Gita Rebeka Dirveika, *līga*: “Pie mums bija iespēja muzikāli

saliedēt komandu. Pirmajā uzdevumā bija jāmin viena dalībnieka dungota dziesma. Otrajā kādam no komandas biedriem bija jāizvelk nezināms objekts no mistēriju maišņa un tas jāzīmē uz tāfeles, bet komandai jāmin, kas tas ir. Trešajā uzdevumā komandas no magnētiskajiem burtiņiem kopīgi salika *līgu* devīzi. Ārzemnieku un mūsu pašu *līgu* komandām šo uzdevumu aicinājām pildīt angļu valodā.

“*Varavīksne*, kā katru gadu, gaidīja bumelētājus arī savā konventa dzīvoklī. Šajā gadā mūsu t!t! Renāte Bergmane un Dagnija Grabuža izveidoja virtuālu spēli gan latviešu, gan angļu valodā, kurā ar uzdevumu izpildi uz vietas vajadzēja *izlauzties* no konventa telpas. Komandas tika cienātas ar gardām vafelēm un siltiem dzērieniem. Par viesu uzņemšanu rūpējās: t!t! Una Silamedne, Renāte Bergmane, Ita Leišavniece un j!t! Megija Agne Svetiņina. Lai gan pie mums neieradās piecas komandas, pasākums izdevās!” teic taut! t/l sen! Una Silamedne, *varavīksne*.

Com! Gatis Bergs, *frater vanenicus*, stāsta: “Piedāvājām trīs uz ātrumu veicamus uzdevumus, kas pārbaudīja gan veiklību, gan zināšanas un vērību. Pirmajā uzdevumā komandu dalībniekiem ar pedāli bija jāatver pudele – tehniski izaicinošs un veiklību prasošs pārbaudījums. Otrajā tika liktas lietā akadēmiskās zināšanas, jo vajadzēja pēc iespējas ātrāk atpazīt dažādu Latvijas studentu un studenšu korporāciju krāsas un simboliku. Trešais uzdevums bija viktorīna, kuras atbildes bija jāmeklē konventa namā, rūpīgi ieskatoties apkārtējā vidē un rodot pavedienus.”

“Šogad *Zinta* izlēma piedalīties bumelēšanā kā uzņemošais konvents. Uzdevumi tika veidoti, lai dalībnieki iepazītu korporāciju tuvāk. Viesus sagaidīja uzkodas, kafija, tēja

Dzejas rindu radīšana no jau esošu dzejnieku darinātām dzejoļu rindām.

nosalušajiem un zintnieču maģiskās dziras. Pirmais uzdevums dalībniekus aicināja iejusties zintnieces vai zintnieka lomā – bija jāatrod trīs ar *zintu* saistītas simboliskas receptes, kas paslēptas recepšu jūklī. Kad tās tika atklātas, bija jāmeklē arī to mistiskās sastāvdaļas. Receptes bija tieši saistītas ar *zintas* krāsām un to nozīmi: *Zaļā cerības tēja; Zilās gaismas novēlējums; Melnā celinieka aizsardzības maisījums*. Otrais uzdevums bija krustvārdu mīkla, kas lika dalībniekiem meklēt atbildes par *Zintas* vēsturi, simboliem un ikdienu,” ar pasākuma norisi *Zintas* konventa dzīvoklī iepazīstina taut! t/l sen! Gunita Kurpniece, *zinta*.

“Arī šogad *Fraternitas Lettica* vēra konventa durvis bumelētājiem. Salīdzinot ar citiem gadiem, mēs bumelētājus neizklaidējām ar tradicionālajām erudīcijas aktivitātēm. Mēs nodrošinājām malku svaiga gaisa un pārbaudījām bumelētāju pirkstu veiklību *Frāteru arkādē*. Tajā varēja gan mest ar riņķīšiem uz alus pudelēm, gan sagraut no skārdenēm izveidotus torņus, gan uzspēlēt novusu un *cornhole*. Nesteidzīgākajiem mēs izrādījām telpas un remontdarbu progresu,” stāsta com! t/l P!K! sekr! Edijs Ozols, *frater letticus*.

Visus konventus apmeklēja divas komandas

Lai arī bumelēšanas galvenais mērķis ir iepazīties un apciemot akadēmisko mūžorganizāciju telpas, visas dienas garumā komandas sacentās par uzvarētājas titulu, krājot punktus. Visus 13 konventus izdevās apmeklēt tikai divām komandām. Uzvaras laurus plūca *Dzintras* komanda *Laimīga sagādīšanās*. Godpilno otro vietu ieguva *Selgas* un *Lembelas* jauktā komanda *Meklējam bezmaksas wi-fi*, un bronzas godalgu saņēma *Līgas* komanda *Baltās*

Bumelēšanā tika aicināti piedalīties arī Latvijas sadraudzības organizāciju pārstāvji.

fejas. Komandas kapteine fil! Līva Jirgena, *līga*, dalās ar piedzīvoto: “Šogad beidzot izmēģinājām veiksmi un pirmo reizi piedalījāmies bumelēšanā kopā ar divām *līgu* meitenēm. Iesācēju veiksmē noteikti bija ar mums, kā arī mums palīdzēja lēmums pārvietoties ar velo – bijām saliedētas gan tiešā, gan pārnēstā nozīmē. Atmiņā paliekoši būs vairāki mirkļi – gan azarts, pildot uzdevumus, gan *selgu* sirsnīgā uzņemšana, gan mūsu pašu jaunā C!Q! apmeklēšana.”

Liels paldies bumelēšanas lieliskajiem atbalstītājiem: *Labietis, Fazer Latvija* un *Rīga Bicycle*!

Lai tradīcija turpinās arī 2026. gadā! **U**

IEVĒLĒTA JAUNA F!B!S! VALDE

F!B!S! t/l sekr! fil! Eduards Grigorjevs, *frater imanticus*

Foto: Juris Karlinskis

21. martā norisinājās Filistru biedrību savienības (F!B!S!) sēde, kurā viens no darbakārtības punktiem bija valdes vēlēšanas. Ievēlēja jauna valde šādā sastāvā: fil!fil! Toms Bisenieks, *lettonus*, Reinis Zauers, *lettgallus*, Arnis Razminovičs, *ventonus*, Mārtiņš Gode, *frater lataviensis*, un Eduards Grigorjevs, *frater imanticus*. Valdes priekšsēdētāja amatu turpmākos divus gadus ieņems fil! A. Razminovičs, nomainot ilggadējo šī amata pildītāju fil! R. Zaueru.

F!B!S! valde līdz 2025. gada pavasarim. Priekšsēdētājs fil! Reinis Zauers, *lettgallus*. Valdes locekļi: fil!fil! Kārlis Kamradzis, *selonus*, Toms Bisenieks, *lettonus*, Raimonds Treimanis, *talavus*, Arnis Razminovičs, *ventonus*.

Jaunā F!B!S! valde, lai sasniegtu savas darbības mērķus, turpmākajiem diviem gadiem izvirzījusi šādus uzdevumus: 1) veicināt P!K! un C!C! sadarbību, nodrošinot stipras un saliedētas *buršu valsts* pastāvēšanu un izaugsmi, cenšoties rast tos virzienus, kas kopīgi, un izvirzīt tādas mērķus, kas vieno šīs abas jumta organizācijas; 2) pārņemt L!K!A! iesāktās iniciatīvas, kuras visefektīvāk var realizēt tieši Latvijā esošā filistru saime. Pārņemot L!K!A! gadiem uzkrāto pieredzi, tieši F!B!S! var turpināt realizēt ieceres un idejas, kuru aizsākumi ir L!K!A! aktīvajā darbībā ārpus Latvijas.

Jaunā valde aktīvi turpinās darbu, uzrunājot konkrētus konventus un pārrunājot kopējos mērķus un virzību to sasniegšanai; šos mērķus pārsvārā var realizēt, tikai sākot ar internajām aktivitātēm. Ejoj līdzī laikam, augstu godājot senās tradīcijas, bet tajā pašā laikā ņemot vērā mūsdienu tendences, jāspēj pielāgoties un pilnveidoties arī katram konventam individuāli. Mērķis mums visiem ir viens: stipra *buršu valsts*, kas vieno, nevis šķel, kas palīdz attīstīties katram personīgi un visiem kopumā.

F!B!S! jaunievēlētā valde. Priekšsēdētājs fil! Arnis Razminovičs, *ventonus*. Valdes locekļi: fil!fil! Reinis Zauers, *lettgallus*, Toms Bisenieks, *lettgallus*, Mārtiņš Gode, *frater lataviensis*, Eduards Grigorjevs, *frater imanticus*.

Turpmākos divus gadus priekšsēdētāja amatu F!B!S! pildīs A. Razminovičs, *ventonus*.

Jaunā F!B!S! valde nežēlos spēkus un resursus, lai aktīvi diskutētu ar visiem *buršiem* un akadēmiskajām organizācijām. Mēs ceram uz atvērtām durvīm un sarunām, kas vainagosies ar konkrētu rīcības plānu un darbiem.

*"Augsim lieli, augsim stipri,
Būsim sveiki, veseli,
Uzdziedāsim, uzdziedāsim
Augstu laimi Latvijai!"* **U!**

Jaunlādes muižā saimnieko zinta

Agnese Meiere, fil! Gaida Maruta Sedmale, *zinta*
Foto: Ieva Salmane, žurnāls *Ir*, un no *zintu* arhīva

Pirms 20 gadiem slēgto Lādes pamatskolu Limbažu novadā, kuru vēlāk pārdēvēja par Jaunlādes muižu, iegādājās Austrālijas latviete fil! Sandra Kļaviņa, *zinta*, un viņas vīrs itālis Adriāno Karlezi. Saimnieki to veido kā vietu, kur saglabāta skolas vēsture, bet muižas apkārtnē, iespējams, taps par latvisku pirts vietu.

Adriāno dzimis Itālijas pilsētā Aleksandrijā, bet lielāko dzīves daļu pavadījis Romā, kur saimniekojis antikvāro lietu veikalā. Pēc sievas nāves juties vientuļš, un iepazīšanos ar Sandru viņš sauc par īstu veiksmi. Bet Latvija? Pieticis ar vienu ciemošanās reizi, lai itālis iemīlētos Latvijā un pierunātu Sandru pārcelties šurp. Tā sācies arī muižas stāsts.

Sandra dzimusi latviešu ģimenē Austrālijā. Tēvs no Balviem, mamma no Liepājas. Vecāki satikās Eslingenē Vācijā, tā dēvētajā *dīpišu* nometnē. 1950. gadā, kad Austrālija, Kanāda un Amerika atvēra vārtus imigrantiem, vecāki devās ceļā. Vispirms uz Neapoli Itālijā un tad no turienes mēnešiem ceļoja uz Austrāliju.

Sandra uzauga latviskā vidē, mājās bija aizliegts runāt angliiski. Sestdienās bija jāapmeklē latviešu skola, bet svētdienās – skola baznīcā. Dejoja tautas dejas, spēlēja kokli – uzauga latviskākā vidē, nekā, iespējams, tā būtu Latvijā. 1976. gadā Sandra pabeidza Minsteres Latviešu ģimnāziju Vācijā, pēc tam atgriezās Austrālijā un ieguva augstāko izglītību ekonomikā. Austrālijā viņa aktīvi darbojās dažādās latviešu organizācijās, tajā skaitā studenšu korporācijā *Zinta*, kurā iestājās 1977. gadā. Tolaik

Fil! Sandra Kļaviņa, *zinta*, un viņas vīrs
itālis Adriāno Karlezi.

Tagadējā ēka nosaukumu *Jaunlādes muiža* ieguva tikai pirms astoņiem gadiem, kad pašvaldība nolēma to pārdēvēt, lai radītu lielāku interesi potenciālajiem pircējiem.

Austrālijā darbojās arī *Daugaviete*, *Imeria* un citas studenšu korporācijas, taču, tā kā Sandrai pazīstamas filistres bija tieši *Zintā*, viņa izvēlējās pievienoties šai korporācijai. Tas lika pamatus patiesam latviskumam.

Sandra apprecējās ar latvieti, un ģimenē piedzima divi bērni. Vīram toreiz piedāvāja darbu Itālijā, un ģimene palika Itālijā pavisam. "Izlēmām, ka bērniem jāmacās starptautiskā skolā, bet es dabūju darbu Apvienoto Nāciju Organizācijā," stāsta Sandra. Aptuveni pēc desmit Itālijā nodzīvotiem gadiem Sandra ar vīru izšķīrās, bet bērni devās studēt uz Šefildas Universitāti Lielbritānijā – dēls astrofiziku, bet meita arhitektūru. Tolaik Sandra internetā iepazinās ar Adriāno.

Pirmo reizi Latvijā 70. gados

Latvijā Sandra pirmoreiz ciemojās 1976. gadā, kad vēl mācījās Minsteres Latviešu ģimnāzijā. Tiešā lidmašīnas reisa nebija, tāpēc vispirms brauca uz Helsinkiem, tad Tallinu un no turienes ar autobusu uz Rīgu. Bija liels savīļojums, šermuļi skrējuši pār kauliem. Pat *astes* klātesamība nespējusi sabojāt prieku. "Biju dumpiniece, pa Rīgu staigāju, uzlikusi kaklā kareklīti ar sarkanbaltsarkano karodziņu," atminas Sandra. Lai gan to nedrīkstēja darīt, viņa radiem atveda Amerikas dolārus, tos slēpjot košlājāmās gumijas papīriņos.

Nākamās reizes Sandra Latvijā viesojās 1989. un 1994. gadā kopā ar bijušo vīru, bērniem un mammu. "Palikām šeit divus mēnešus, un bija doma uz Latviju pārcelties pavisam. Sirds gribēja, bet prāts teica *nē*." Pirmkārt, vīrs uzreiz neatrada darbu, otrkārt, saslima dēls, un 90. gados ģimenei Latvijas medicīna nešķita sevišķi uzticama. Sandras mamma nespēja pieņemt, ka Rīgā uz katra stūra skan krievu valoda. "Melburnā mamma daudzus gadus dzīvoja latviešu veco ļaužu ciematā. 26 gadu laikā viņa vairākas reizes mēģināja pārcelties uz dzīvi Latvijā, bet katru reizi krievu valoda bija šķērslis,

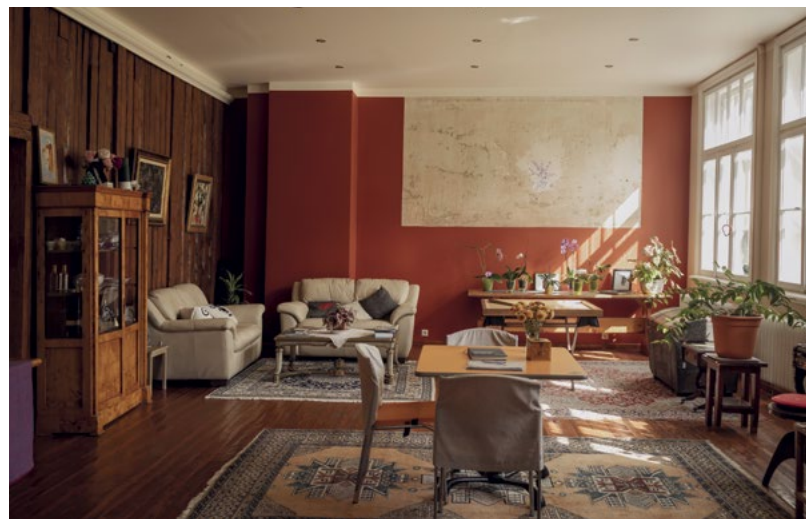
kas neļāva šeit palikt, iedzīvoties. Tas, ka esmu vidē, kur bieži sastopos ar krievu valodu – tajā runā gan klienti, gan piegādātāji –, man sūtīts kā izaicinājums, lai tiktu pāri saviem aizspriedumiem. Lai saprastu, ka visi esam cilvēki, katrs ar savu vēsturi. Uzskatīt, ka cilvēks ir slikts tikai tāpēc, ka runā krieviski, ir pilnīgi nepieņemami." Taču uzreiz piebilst, ka krievu valoda Latvijā skan pārāk bieži.

Pašiem kāzas muižā

Dzīvojot Itālijā, Sandra uz Latviju brauca regulāri. Sākotnēji palika pie radiem, bet tad Rīgā nopirka mazu dzīvokli. 2012. gadā kopā ar Sandru Latvijā pirmoreiz ieradās Adriāno. Un uzreiz iemīlējās šajā zemē. 2014. gads bija izšķirošais Sandras dzīvē. Viņa 15 gadus bija nostrādājusi par finanšu direktori ANO, bet tad smagi saslima mamma. "Atstāju darbu un uz diviem mēnešiem aizbraucu uz Austrāliju, lai būtu kopā ar viņu."

Pa to laiku Adriāno internetā bija atradis Limbažu novada pašvaldības sludinājumu – izsolē tika pārdota bijusī Lādes skola, kas jau bija pārdēvēta par Jaunlādes muižu. Visticamāk, tādēļ, lai šķistu pievilcīgāka potenciālajiem pircējiem. Adriāno mudināja Sandru aizbraukt apskatīt īpašumu, un jau no pirmā skatiena abi tajā iemīlējušies. Bija aprīlis, laukā pelēks, nemīlīgs, tomēr jutuši, ka ir īstā vieta, un lēmuši ar sirdi, ne prātu. Abi to sajutuši un bijuši gatavi pirkt.

Muiža atrodas skaistā vietā pie Auziņa ezera. Divstāvu muiža ir gandrīz 900 kvadrātmetru liela, un ap to plešas piecus hektārus liels zemesgabals. "Adriāno ir ne tikai liels darītājs, bet arī sapņotājs. Man nav tik lielas drosmes kā viņam. Toties es sekoju viņam un visu kārtoju," smejas Sandra. Mēnesi pēc tam, kad tika pieņemts lēmums par vecās skolas pirkšanu, mūžībā devās Sandras mamma. Viņas pelni izkaisīti birztaliņā pie muižas.

Lielā zāle tapusi, apvienojot divas klases. Te notiek salidojumi, sarīkojumi un arī *Zintas* komeršs.

Sandra iepazīstina zintas ar saglabāto skolas mācību materiālu kolekciju Atmiņu gaitenī.

Pirmajā gadā jaunie īpašnieki te ieradusies bieži, bet tikai uz vienu dienu. Apdarījuši šādus tādus darbus un braukuši atpakaļ uz Rīgu. "Kad abi ar Adriāno pārcēlāmies uz dzīvi Latvijā, nebijām precējušies, tāpēc izlēmām, ka tas jāizdara. 1. augustā laulājamies muižā," smaida Sandra. Svinības gan notikušas laukā speciāli uzceltās teltīs, ēka šādam pasākumam vēl nebija piemērota. "Lēnām sākām muižu apdzīvot, sevišķi neforsējot. Vispirms ierīkojām ērtu vannasistabu, tad uztaisījām sev nelielu dzīvoklīti, kur dzīvojam joprojām."

Vēlāk, apvienojot divas klases, tika izveidota pasākumu zāle. Tajā notikuši Lādes skolas bijušo klašu salidojumi un grāmatu prezentācijas, tur iespējams rīkot koncertus vai citus pasākumus.

"Lai gan īpašumam dots nosaukums *muiža*, mēs to vairāk uztveram kā skolu," saka Sandra. Izrādot cieņu ēkas vēsturei, pirmajā stāvā izveidots Atmiņu gaitenis, kurā apkopoti dažādi mācību materiāli, dokumenti, kas saglabājušies vēl no tiem laikiem, kad skola darbojās. "Tā savu darbību pārtrauca 2003. gadā. Zināju, ka palicis daudz mācību materiālu, dokumentu. Bet to, cik daudz, aptvēru tikai tad, kad 2018. gadā šeit filmēja *Mātes piena* ainu un bija nepieciešami rekvizīti." Ieraugot šo bagātību, Sandrai uzreiz bija skaidrs, ka atmiņas jāpiefiksē, jāveido ekspozīcija. Viņa pieteicās finansējumam Lauku atbalsta dienestā un to arī saņēma. 2021. gada vasaru pavadīja, vācot, filmējot un apkopojot bijušo skolēnu, skolotāju, direktoru stāstus. Tos iespējams apskatīt *YouTube*. Bet izstāde, iepriekš piesakoties pa tālruni, pieejama katram, kas vien to vēlas apskatīt. Ekspozīcijā iekļauti priekšmeti no 1950. līdz 2003. gadam, kuri liecina par mācību sistēmu bioloģijas, ģeogrāfijas, sporta un citās nodarbībās. Sandra cer, ka muiža taps par vietu, kur notiks dažādas lekcijas, tikšanās, kur cilvēki joprojām mācīsies, tikai nu jau iepazīt sevi.

Atmiņu gaitenī izvietoti eksponāti no skolas laikiem.

Jaunlādes muižas logo zīmējusi fil! Brigita Stroda, zinta.

Zintas komeršā Jaunlādes muižā 2024. gada maijā.

Studenti izsapņo teritorijas labiekārtošanu

Ēkas pirmais stāvs tagad daudz maz savests kārtībā. Savukārt otrajā ir tāda nekārtība, ka saimniekiem par to šobrīd pat negribas domāt. Tāpēc uzmanība koncentrēta uz apkārtējās vides sakopšanu. "Nopļaujam zāli, izpļaujam taciņu uz ezeru, bet pagaidām tas arī viss. Neesam apkopuši ne bērzu birzi, kas aug vienā īpašuma galā, ne parūpējušies par vecajiem kokiem, kas te savulaik stādīti. Bet tas noteikti tiks darīts!" uzsver Sandra.

Adriāno radusies lieliska ideja – uzrunāt universitātes ainavu arhitektūras studentus Jelgavā, lūdzot izveidot teritorijas labiekārtošanas plānus. "Viņi atbrauca septembrī, un jau decembrī studenti mums prezentēja katrs savu redzējumu," paskaidro Sandra. Izklājot uz galda milzīgas projektu lapas, Sandra rāda, kur, iespējams, atradīsies taciņas, kur apstādījumi. Kur stiklota lapene, kur

pirts un, iespējams, viesu mājiņas. "Mana meita Monika, lai gan studējusi arhitektūru, Latvijā izmācījusies par pirtnieci. Nākotnes plānus veidojam kopā ar viņu. Meita plāno pirtnieces praksi atvērt Londonā, kur pati dzīvo, un arī vest cilvēkus uz pirts procedūrām Jaunlādē, kad tiks uzcelta pirts," norāda muižas īpašniece.

Jaunlādes jaunā identitāte

Pērn Jaunlādes muižā norisinājās *Zintas* 77. dibināšanas gadadienas komeršs, kas notika skaisti uzpostajās muižas pirmā stāva telpās, kur bija iespēja pavadīt īpašu dienu akadēmiskajās norisēs.

Šodienas Jaunlādes muižas identitāti (logo) veidojusi *zintu* fil! Brigita Stroda. Tajā ietverti vienkārši lauku ziedi, salikti kopā ar lenti (cilvēka pieskāriena tvertā daba). Šo logo viņa raksturo šādi: "Ir skaidrs, ka šī nav baroka laika muiža, bet baroka gars tajā mājā, un tāpēc es meklēju iedvesmu tā laika sienu gleznojumos."

Kalpaka balle 2025. gadā nenotiek

Pēc Pirmā pasaules kara bijušie Kalpaka bataljona karavīri, no kuriem bija ne mazums buršu, iedibināja tradīciju ik gadu rīkot kalpakiešu balli, kas pirmo reizi notika 1922. gadā. Pēc Otrā pasaules kara šī tradīcija turpinājās trimdā. 2003. gadā pēc ilgāka pārtraukuma Latvijā atgriezās atjaunotā Kalpaka balle. Tās rīkošanā aktīvi piedalās piecas latviešu studentu korporācijas, kuru biedri savā laikā izveidoja Kalpaka bataljonā ietilpstošo Atsevišķo studentu rotu, kopā ar pulkveža Oskara Kalpaka piemiņas fondu; pasākumu atbalsta Nacionālie bruņotie spēki (NBS) un Rīgas Latviešu biedrība (RLB).

Balles ideja palikusi nemainīga – godināt pirmos brīvības cīnītājus un uzturēt drosmi un dzimtenes mīlestību. Kalpaka balles ziedojumi tika veltīti dažādu patriotisku mērķu realizācijai: pulkveža O. Kalpaka pieminekļa izveidei Esplanādē Rīgā, Latvijas valsts nodibināšanai veltītās piemiņas plāksnes pie Latvijas Nacionālā teātra ēkas atjaunošanai, pēdējos gados – valsts aizsardzības un patriotisma fonda *Namejs* rīkotajām Ukrainas frontē esošo karavīru bērnu vasaras nometnēm.

Dzīve ienes savas korekcijas neatkarīgi no mūsu vēlmēm un iespējām. Balles organizatori, ņemot vērā situāciju pasaulē un citus apstākļus, pēc ilgām pārdomām un konsultācijām pieņēma varbūt ne visiem tīkamu un saprotamu lēmumu 2025. gadā Kalpaka balli nerīkot. Izmantosim šo laiku, lai atskatoties uz paveikto, varētu ar jaunu spar un idejām virzīties uz priekšu.

Kalpaka balles rīkotāju vārdā, latviešu studentu korporācijas *Lettonia* t/l | šaržētais com! Arturs Zaķis un pulkveža Oskara Kalpaka piemiņas fonda valdes priekšsēdētājs fil! Kaspars Teikmanis, *lettonus*

Korporāciju biedri, kas saņēmuši valsts augstākos apbalvojumus 2025. gada pavasara semestrī

Par Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieri iecelta muzeja *Rīgas Jūgendstila centrs* direktore, Rīgas Tehniskās universitātes docente (par nopelniem kultūrā, nozīmīgo ieguldījumu arhitektūras izglītībā un Latvijas arhitektūras mantojuma saglabāšanā un popularizēšanā) **FIL! AGRITA TIPĀNE**, Dr. arch., *staburadze*.

Fil! Agrita Tipāne, staburadze.

Foto: Ilmārs Znotiņš, Valsts prezidenta kanceleja

Tautai un tēvijai!

Fraternitas Academica – 100

T/I sen! com! Reinis Vāvers, *frater Academicus*
Foto: Jānis Brencis

Februārī studentu korporācija *Fraternitas Academica* svinēja simtgadi. Organizācijas pirmsākumi meklējami Akadēmiskajā skautu klubā, kas dibināts 1923. gadā, lai apvienotu skautiem piederīgos studentus, popularizētu skautisma idejas un, ievērojot tradīcijas, izkoptu garīgās vērtības.

1925. gada 4. februārī Akadēmiskā skautu kluba pilnsapulcē tika pieņemts atzinums par kluba pārveidi studentu korporācijā, un šis datums uzskatāms par *Fraternitas Academica* dibināšanas dienu. Korporāciju dibināja 22 dažādu Latvijas Universitātes fakultāšu studenti – septiņpadsmit Akadēmiskā skautu kluba biedri un pieci teoloģijas studenti.

Simtgades svinības sākās 1. februārī, akadēmiķiem kopā ar dāmām pulcējoties konventa dzīvoklī. Dāmu vakarā ar koncertu uzstājās basbaritons un mūsu pašu com! Jurgis Marcinkevičs. Vakars turpinājās ar dejām un Francijas dienvidu provinces Langdokas vīnu degustāciju, ko vadīja vīnzinis z! Oskars Melderis. Tā tika sagaidīta pusnakts, dziedot *Gaudeamus igitur* un baudot svētku torti.

Svinības turpinājās 8. februārī ar svētku aktu un svētbriķi, ko noturējām Latvijas Kultūras akadēmijas Eduarda Smiļģa Teātra muzejā. Svētbriķi vadīja Rīgas Vissvētās Trīsvienības draudzes prāvests gfil! Edgars Čakuls, kam sekoja t/I sen! Reiņa Vāvera svētku uzruna un fil! Jāņa Mārtiņa Zandberga akadēmiskā runa *Dezorientācija latviešos valsts valodas lietošanā*. Ar apsveikuma runu uzstājās arī filistru biedrības priekšnieks fil! Aivars Helmutis, bet ar muzikālu sveicienu priecēja P!K!V!K!, kā vienu no dziesmām izpildot korāli *Melnis dūmo lūdums* ar mācītāja fil! Arnolda Gustava Rautenšilda, *fr. Acad.*, 1925 II, vārdiem. Svētku akts turpinājās ar viesu apsveikumiem un *Gaudeamus igitur*, kam sekoja saviesīgā daļa.

Simtgades svinības noslēdzās ar komeršu tajā pašā dienā *Fraternitas Academica* C!Q!; pasākums turpinājās līdz pat rīta gaismai. Komeršā tika atklāta un iesvētīta fil! Kārļa Līdakas dāvinātā piemiņas plāksne

Akadēmiķi kopā ar viesiem simtgades svētku aktā E. Smiļģa muzejā 2025. gada 8. februārī.

akadēmiķiem – padomju represiju upuriem un Otrajā pasaules karā kritušajiem.

Pēdējie gadi konventa dzīvē nav bijuši vienkārši – gan pamatīgā konventa dzīvokļa pārbūve, gan pandēmijas apstākļi būtiski ietekmēja korporācijas sadzīvi un jaunu biedru piesaisti. Tomēr, neskatoties uz to, 2023. gadā konventa dzīvokļa atjaunošana tika pabeigta, un gadu vēlāk atjaunojām arī korporācijas tīmekļa vietni.

Sirsnīgi pateicamies viesiem par piedalīšanos mūsu svētkos, kā arī par dāvanām un atbalstu mūsu konventa dzīvokļa iekārtošanā! *Amicus optima vitae possessio!* (*Draugs – dzīves labākais ieguvums!*)

Vivat, crescat, floreat Fraternitas Academica in saecula, saeculorum!

Ata kausu tverot. Foto: fil! Agnese Tauriņa, *selga*

Uzturot Kronvalda garu dzīvu – *Lettonia* svin 155. gadadienu

Com! Artūrs Selga, *lettonus*

Foto: fil! Rodžers Miķelsons, *lettonus*, z! Gustavs Briedis, *lettonus*, com! Linda Broka, *selga*,
fil! Alise Zalcmane, *gundega*

19. februārī *Lettonia* norisinājās svētku literārais vakars – notikums, kas ne tikai godināja 155 gadus senu literāro vakaru tradīciju, bet arī turpināja stiprināt nacionālo identitāti un akadēmisko garu. Vakars pulcēja ne vien *Lettonia* biedrus, bet arī viesus no citām studentu un studenšu korporācijām, apliecinot cieņu akadēmiskajām vērtībām un stiprinot draudzības saites korporāciju starpā.

Pirms 155 gadiem, 1870. gada 19. februārī, tika svinēta Rīgas Latviešu biedrības jaunceltā nama iesvētīšana un gadaspētki. Toreiz Tērbatas latvieši ar Ati Kronvaldu priekšgalā nosūtīja apsveikuma telegrammu Rīgas Latviešu biedrībai, uzsvērtot studentu vienotības nozīmi. Viņi secināja: “Vienotībā ir spēks!”, un tā aizsākās tradīcija, kas veicināja literāro vakaru attīstību un latviešu studentu saliedēšanos. Tērbatas latviešu rakstniecības vakari (T.L.R.V.) kļuva par nozīmīgu kustību, veicinot latviešu literatūras attīstību un tautas pašapziņu, apvienojot studentus un liekot pamatus *Lettonia* un arī citu studentu organizāciju izveidei. Arī mūsdienās turpinām šo tradīciju un pulcējamies, lai saglabātu latviešu literatūras mantojumu un celtu nacionālo pašapziņu.

Mantojums, kas turpina runāt

Literārie vakari ir atsevišķa institūcija, ko ar *Lettonia* saista īpašs līgums. Tas ir mantojums, kura nozīmi daudzi nepamana. Gadījumā, ja *Lettonia* nolemtu pašlikvidēties, Tērbatas (nu jau laikam Rīgas) latviešu rakstniecības vakari saglabātos. Dienā, kad pār *Lettonia* noklāsies vēstures putekļu sega, pēdējā *lettona* galvā paliks deķelis ar krāsām: sarkans, balts un zelts.¹

Literāro vakaru prezidijs vēlējās ne tikai sagatavot kārtējo pasākumu, bet uz brīdi atgriezties laikā – sajūst un piedzīvot to garu, kāds valdīja rakstniecības vakaros pirms 155 gadiem. Tika domāts gan par atmosfēru, gan tradīcijām, kuras mūsdienās, iespējams, jau kļuvušas reti sastopamas. Katram konventam tika sagatavots ar tušu rakstīts ielūgums, aizzīmogots ar *Lettonia* cirkeļa zīmogu. Tos adresātiem personīgi nogādāja *Lettonia* fukši. Neliels, bet nozīmīgs žests, kas izteica cieņu un turpināja senas tradīcijas. Literārajā vakarā viesi tika aicināti līdzī nēmt cienastu, kāds, iespējams, tika baudīts arī pirms vairāk nekā simts gadiem.

Vien retie spēj apšaubīt pastāvošo kārtību un meklēt labāku – cilvēki, rutīnas vadīti, mēdz sekot tikai ierastiem paradumiem. Tas sasauca ar studentu korporāciju tradīcijām – tās balstās paaudzēs pārbaudītās vērtībās, kas palīdz saglabāt piederības sajūtu latviskam kultūras mantojumam. Atis Kronvalds teica: “Pārbaudiet; kas labs, to paturiet!” Šī atziņa ir īpaši nozīmīga arī mūsdienās – **tradīcijām nevajadzētu pastāvēt tikai ieraduma dēļ, bet gan tāpēc, ka tās ir vērtīgas un stiprina akadēmisko un sabiedrisko dzīvi.**

¹ No fil! Roberta Rasuma vēstules Literāro vakaru prezidijam 2025. gada 19. februārī.

Ikviens konvents saņēma ar roku darinātu ielūgumu.

Ielūgumu sagatavošanas process vēlā nakts stundā.

Neatkarības kara daudzslāņainība fil! Ērika Jēkabsona izklāstā

Atis Kronvalds teicis: "Svarīgākais darbs ir to labu, kas latviešu tautā jau ir, saudzēt un vairot pēc iespējamā un dabiskā mēra." Svētku literārajam vakaram bija tieši tāds mērķis – saglabāt un attīstīt latviskās vērtības, stiprināt tautas apziņu un padziļināt zināšanas, kuras ikdienā var aizmirsties. Vakara laikā ar brīvo runu *Neatkarības karš 1918.–1920. gadā: svarīgais no nezināmās perspektīvas* uzstājās Dr. hist. fil! Ēriks Jēkabsons, *lettonus*.

”

Literārie vakari nav tikai forma vai rituāls – tie ir dzīvs mantojums.

Fil! Ē. Jēkabsons runā par Latvijas Neatkarības karu uzsvēra, ka šo notikumu nedrīkst reducēt uz kaujām un varoņiem vien. Karš bija sarežģīts politisks, sociāls un humanitārs process, kurā iesaistījās ne tikai karavīri, bet visa sabiedrība – sievietes, bērni, nacionālās minoritātes un ārvalstu misijas. Viņš norādīja uz daudzveidīgo spēku klātbūtni Latvijā – vairāk nekā 14 bruņoti formējumi un vismaz desmit nacionālās grupas. Līdzās zināmajiem notikumiem Jēkabsons izgaismoja *aizmirsto* vēsturi: badu, epidēmijas, civiliedzīvotāju ciešanas un sieviešu lomu frontē. Viņš citēja arī dzīvas atmiņas, piemēram, Kristapa Zommera liecību par nezināmu sanitāri pie Rīgas tilta šrapneļu uguni. Kara bilance ir smaga – līdz 37 tūkstošiem bojāgājušo, no tiem daudzi – no bada un slimībām.

Jēkabsons aicināja skatīt Neatkarības karu kā daudzbalstīgu, sarežģītu valsts tapšanas procesu, kur varonība pastāv līdzās traģēdijai.

Vēstures rakstīšana kā atbildība

Vakara gaitā fil! Aldis Austers iepazīstināja ar topošo *Lettonia* vēstures grāmatu, kas būs turpinājums 1992. gadā Ņujorkā iespiestajam vēstures apkopojumam *Lettonia: 1870–1990*. Tolaik to izveidoja trimdas *lettoni*, un tā joprojām ir neatņemama daļa no ikviena jaunā *lettona* obligātās literatūras.

Lettonia savos 155 pastāvēšanas gados kļuvusi par unikālu liecinieci un līdzdalībnieci Latvijas vēstures norisēs, un tieši šī ilgā pieredze, kas regulāri fiksēta hronikās, atmiņu stāstos un kuluāros, ir topošās korporācijas vēstures grāmatas kodols. Filistrs A. Austers, uzrunājot klātesošos literārajam vakaram, uzsvēra, ka *Lettonia* nav tikai vecākā latviešu studentu korporācija – tā ir pilsoniskās sabiedrības daļa, kas jau kopš Kronvaldu Ata laikiem sekmējusi izglītotas, atbildīgas un nacionāli domājošas elites veidošanos. A. Austers iezīmēja, ka jaunā grāmata ne tikai papildinās iepriekš publicēto hronoloģisko materiālu, bet arī piedāvās konceptuāli padziļinātu skatījumu uz *Lettonia* darbību un vietu Latvijas vēsturē. Jaunā grāmata solās būt ne vien atskats pagātnē, bet arī godprātīgs mēģinājums sarunāties ar sabiedrību par to, kas bijām, kas esam un kāpēc mūsu vēsture pelnījusi tikt pastāstīta – pat ja tā ir sarežģīta, pretrunīga un daudzslāņaina.

No Kronvalda līdz mūsdienām

Vakara noslēgumā literāro vakaru prezidijs pasniedza *Lettonia* dāvanu – mākslas darbu ar nosaukumu *Ata kausu tverot*. Tajā tēlaini atainots buršu gars kārtējā zēnu vakarā un kauss, no kura, kā vēsta leģenda, dzēris pats Atis Kronvalds. Bet tas nav tikai trauks – tā ir saikne ar pagātni, brālības gars un tradīciju neizzušana. Šis darbs ir kā logs uz senāku

Literāro vakaru prezidijs (no kreisās): literāro vakaru priekšnieka vietnieks fil! Ričards Kļaviņš, literāro vakaru priekšnieks com! Artūrs Selga, literāro vakaru sekretārs com! Alekss Kālis.

laiku ideāliem, vērtībām un kopības spēku, kas atgādina par pienākumu turēt godā senču mantojumu, atcerēties tos, kas veidojuši mūsu ceļu, un cienīt tradīcijas, kas balsta kopību.

Atšķirībā no citām reizēm vakara noslēgumā neizskanēja dziesma *Nevis slinkojot un pūstot*, bet burši vienojās kantā *Šie kauli, šī miesa!*, kuru latviešu valodā atdzejojis *Lettonia* fil! Jānis Steiks (1855–1932).

Tērbatas latviešu rakstniecības vakari bija un paliek simbols atzīnai, ka tautas garīgajam attīstības ceļam jābalstās izglītībā un nemitīgā tieksmē pēc zināšanām. "Tikai tautā cilvēks īsti atplaukst, dod skaistākos ziedus, nes varenākos augļus," teica Kronvalds. Šodienas literārajos vakaros iemiesojas tas ideālisms, ko viņš sludināja, – stiprināt latviešu jaunatni zināšanās, brālībā un patriotismā. Šie vakari kļuvuši par *Lettonia* lepnumu un mantojumu, kas vienlaikus dzīvo arī ārpus tās sienām, – to krāsas, sarkanbaltsarkanais, kļuvušas par visas valsts simbolu. Šis fakts atgādina, cik cieši Latvijas kultūras un valstiskuma pamati saistīti ar studentu ideālismu un intelektuālo drosmi. Literārie vakari nav tikai forma

Aldis Austers iepazīstina klātesošos ar topošo *Lettonia* vēstures grāmatu.

Ar brīvo runu *Neatkarības karš 1918.–1920. gadā: svarīgais no nezināmās perspektīvas* uzstājas Dr. hist. fil! Ēriks Jēkabsons.

vai rituāls – tie ir dzīvs mantojums, kas ik reizi no jauna dod iespēju mainīt vēstures virzienu. Tieši tāpēc katrs uznāciens, katrs referāts, katrs vārds ir daļa no lielāka stāsta, kura nozīmi iespējams aptvert tikai laika gaitā. Un šī stāsta spēks slēpjas ne tikai tradīcijā, bet arī tās spējā atdzimst ik reizi no jauna.²

Vivat crescat floreat T.L.R.V. in aeternum! **U!**

² No fil! Roberta Rasuma vēstules Literāro vakaru prezidijam 2025. gada 19. februārī.

Buršu saime *Lettonia* 155 gadu jubilejas svētku literārajā vakarā.

Dzintras un Indlas draudzības kartelim – 25

Fil! Laura Gatavs, *dzintra*
Foto no *Dzintras* arhīva

Dzintras un Indlas oficiālā draudzība aizsākās tālajā 2000. gadā, kad bariņš dzintru devās ciemos pie indlām uz Tartu, lai parakstītu kopējo draudzības kartelja līgumu.

Pagājuši vairāk nekā 25 gadi, kuri bijuši ļoti krāšņi abu korporāciju pastāvēšanas laikā. Ik gadu *dzintras* un *indlas* ir klātesošas korporāciju nozīmīgākajos svētkos un ne tikai svētkos, jo šo gadu laikā veidojušās arī daudzas skaistas draudzības, kuras, tāpat kā korporācijā, tiek koptas arī privāti. Vairākas mūsu *dzintras* devušās studēt uz Tartu un bijušas laipni gaidītas arī *Indlas* internajos pasākumos, kas bijis pamats, lai trīs no mūsu *dzintrām* viņu studiju laikā Tartu tiktu oficiāli uzņemtas arī *Indlā*.

Šogad mūsu draudzības kartelim apritēja 25 gadi, ko krāšņi svinējām Rīgā, simboliski veicot apli, – kartel!līgums tika parakstīts Tartu, un tagad pirmie oficiālie svētki notika Rīgā. Pat tika sacerēta sadraudzības dziesma – viens pants ir igauņiski, otrs latviski, bet piedziedājums latīniski –, simboliski apvienojot mūsu abu konventu valodas. Dziesmas tekstu un melodiju sacerēja *dzintras* un *indlas* kopā, ticot, ka šī melodiskā dziesma allaž tiks dziedāta mūsu kopējos svētkos. Tāpat tika realizēta com! Sofijas Matisones ideja izveidot artefaktu. Tapis ķiršu pāris un

Kartelja 25. gadadienas pasākumā (no kreisās): *Indlas* t/l sen! ksv! Lilian Luigla un *Dzintras* t/l sen! fil! Annemarija Linaresa.

ar dzintaru klāti taureņi, no kuriem viena puse glabājas Rīgā pie *dzintrām*, bet otra – Tartu pie *indlām*, simboliski apvienojot abu konventu raksturzīmes – ķiršu ziedus un dzintaru.

Brokastis Dzintras C!Q!. Ar rozēm – t/l sen! fil! Annemarija Linaresa, dzintra.

Karteļa 25. gadadienas pasākumā uzrunas teica abu konventu seniores, kā arī tika atjaunoti paraksti karteļa līgumā un nodotas ziņas no iepriekš minētajām trīs *dzintrām*. Oficiālajā daļā tika nodziedāta arī jaunā draudzības dziesma un izteikti vēlējumi nākotnei.

Pasākuma saviesīgo daļu varēja apmeklēt arī mūsu krustmeitas, kā arī ģimenes un draugi no korporācijas un ārpus tās, radot īstu lielas saimes sajūtu un stiprinot attiecības mūsu konventu starpā. Lai palīdzētu visiem labāk iepazīties, novadījām iepazīšanās spēles un viktorīnu. Tā kā *indlas* palika pa nakti mūsu C!Q!, pasākums turpinājās līdz vēlai naktij.

Šī skaistā draudzība abiem konventiem devusi daudz plašāku skatu uz pasauli un daudz tuvākas saites arī ar citu tautu pārstāvjiem. Lustīgā gaisotnē šogad uzņēmām arī somu studentu nāciju *Savolainen Osakunta*, ar kuru *indlām* jau pastāv ilgu gadu draudzība.

Esmu lepna un priecīga, ka tajās saulainajās maija dienās pirms 25 gadiem biju starp tām *dzintrām*, kas devās uz Tartu piedzīvojumā, kas nesis mūsu abu konventiem šo skaisto draudzību!

Vivat, crescat, floreat, Dzintra un Indla in aeternum! **U!**

because everything makes sense

JAU SEN SAPŅO PAR SAVU MĀJASLAPU?
NEPIECIEŠAMS E-VEIKALS?
VAJAG PALĪDZĪBU AR SOCIĀLAJĒM MEDIJĒM?

agnesetaurina.com

fil! Agnese Tauriņa, Selga

© 2005 - 2025 by agnesetaurina.com

Fil Roberts Rasums, *lettonus*
Foto: *Lettonia* arhīvs

Laiks, kad *lettoņi* aizsāka sūtīt pastkartes no plašās pasaules uz C!Q!, ir miglā tīts. Agrāk šāda aktivitāte bija akadēmiska nejaušība, kas nemanot uzņēma aizvien lielākus apgriezienus. Tagad *lettoņu* paradums uz konventu nosūtīt pastkarti kļuvis par patīkamu pārsteigumu ikdienas dzīvē.

Pastkarte nav vēstule, bet ir īss sveiciens, ziņa, tāpēc garas pārdomas neviens neraksta. Taču iegādāties pastkarti, ārzemju pastmarku, ar roku uzrakstīt sveicienu un – kas mūsdienās nav mazāk izaicinoši – atrast pasta nodaļu vai pastkasti bieži vien cilvēkam liekas grūtāk, nekā atvest suvenīru vai vīna pudeli.

Lielākoties tās sūta no vietām, kur vīri devušies vai nu atpūtas, vai darba gaitās. Lai gan tālākie galamērķi – Nipona Japānā, Priština Kosovā un Holivuda ASV – liek domāt par *lettoņiem* kā pasaules apceļotājiem, prakse rāda, ka kontinentus kartītes šķērso ļoti slinki.

Pagaidām līdz konventam atnācis tikai viens sveiciens no citas korporācijas – vācu studentu korporācijas *Germania-Solmontia 1884 zu Kronach* –, kuras biedri acīmredzot Bundesvēra kontingenta sastāvā atrodas NATO Paplašinātās kaujas grupā Lietuvā, jo uz kartītes ir uzlīme "Lauka pasts" (*Feldpost*). Citas korporācijas diemžēl lielākoties izlīdzas tikai ar e-pastu.

Prakse rāda, ka pastkartītēm pasaules pasts piešķīris zemu prioritāti, – kartīte no Tartu ceļo daudz ilgāk, nekā fukši to kopā ar pustukšu alus kasti uz Rīgu nogādātu kājām maijkūrā. 257 kilometrus no Tērbatas līdz Rīgai kartīte ceļo aptuveni mēnesi – tikpat, cik no citām Eiropas vietām vai pat ASV.

2025. gada pavasara semestrī mūžībā aizgājušie biedri

STUDENTU KORPORĀCIJĀS

Lettonia

Fil! Andris Auliciems, 1962 I, mūžībā devies 09.02.2025. Rīgā

Fil! Egils Otlans, 1963 I, mūžībā devies 22.03.2025. ASV

Fil! Jānis Bērziņš, 1965 II, mūžībā devies 22.05.2025. Čikāgā ASV

Fraternitas Lettica

Fil! Valdis Bērziņš, 1962 II, mūžībā devies 28.01.2025. Valmierā

Fil! Juris Krādziņš, 1957 I, mūžībā devies 03.07.2025. Sidnejā Austrālijā

Ventonia

Fil! Māris Kīrsons, 1960 II, mūžībā devies 19.01.2025. Rīgā, **izvadīšana notika 01.02.2025. no Rīgas Doma**

Fil! Juris Gunārs Pommers, 1991 II, mūžībā devies 16.04.2025. Rīgā

Fil! Arturs Hartmanis, 2009 II, mūžībā devies 09.04.2025. Pampājos

Fraternitas Metropolitana

Fil! Lauris Eglītis, 1958 II, 49. c!, mūžībā devies 03.03.2025. Bostonā ASV. Kremēts, apglabāts Katskijos Brāļu kapos Elka parkā, Ņujorkas štatā

Patria

Fil! Paulis Lazda, 1963 I, mūžībā devies 22.03.2025.

Fil! Andris Šalka, mūžībā devies 26.03.2025.

Bfil! Kārlis Dakers, mūžībā devies 24.03.2025.

STUDENŠU KORPORĀCIJĀS

Daugaviete

Fil! Ausma Mirovics (dz. Dulmanis), 47. c!, Austrālijas kopa, mūžībā devusies 14.06.2025. Austrālijā

Fil! Ieva Priede, 49. c!, ASV kopa, mūžībā devusies 09.06.2025. Latvijā

Fil! Kate Jākobsons, 134. c!, ASV kopa, mūžībā devusies 06.06.2025. ASV

Fil! Silvija Wolf (dz. Zemjāne), 77. c!, ASV kopa, mūžībā devusies 17.04.2025. ASV

Fil! Ieva Briedis (dz. Ludzenieks), 41. c!, ASV kopa, mūžībā devusies 09.04.2025. ASV

Fil! Dzintra Landers (dz. Spuriņa), 47. c!, ASV kopa, mūžībā devusies 10.03.2025. ASV

Fil! Māra Reynolds (dz. Cepure), 49. c!, ASV kopa, mūžībā devusies 20.02.2025. ASV

Gundega

Ā!L! fil! Ināra Spalviņa, 41. c!, Ņujorkas kopa, mūžībā devusies 11.02.2025. ASV

Ā!L! fil! Verēna Stelpe-Dambrāns, 60. c!, Kolumbusas kopa, mūžībā devusies 26.02.2025. ASV

Ā!L! fil! Dzidra Erika Razevska-Upāna, 57. c!, Sietlas kopa, mūžībā devusies 22.03.2025. ASV

Dzintra

Com! Vija Guellert (dzim. Bāliņš), 40. c!, mūžībā devusies 15.10.2024. Ziemeļkalifornijā ASV

Fil! Dagnija Skulte (dzim. Keire), 38. c!, mūžībā devusies 01.03.2025. Austrālijā

Fil! Sarmīte Vija Skinders, 67. c!, mūžībā devusies 26.05.2025. Floridā ASV

Fil! Regīna Vijums (dzim. Zembergs), 42. c!, mūžībā devusies 27.05.2025. Mineapolē ASV

Imeria

Fil! Anda Grasis (dzim. Cops), 32. c!, ārpuskopas *imeriete*, mūžībā devusies 24.12.2024. ASV

Fil! Ineta Grīle, 106. c!, mūžībā devusies 23.02.2025. Rīgā

Fil! Baiba Millere, 53. c!, Melburnas kopa, mūžībā devusies 14.03.2025. ASV

Fil! Māra Amoliņa-Flynn, 48 c!, iepriekš Bostonas kopa, mūžībā devusies 16.03.2025. ASV

Fil! Ilze Dionis (dzim. Ūdris), Kalamazū kopa, mūžībā devusies 15.05.2025. ASV

Fil! Ruta Foreman (dzim. Trēgēris), 69. c!, Anglijas kopa, mūžībā devusies 09.05.2025. Anglijā

Selga

Fil! Ilze Ibrahim (dzim. Saprāša), 27. c!, Mineapoles kopa, mūžībā devusies 14.01.2025. ASV

Fil! Ilga Grava (dzim. Dolfi), 44. c!, ASV kopa, mūžībā devusies 24.01.2025. ASV

Fil! Mirdza Eglīte, 26. c!, Mineapoles kopa, mūžībā devusies 31.05.2025. ASV

Spīdola

Fil! Anita Apinis-Hermane, 25. c!, mūžībā devusies 12.01.2025. Austrālijā

Fil! Larisa Priedīte, mūžībā devusies 18.12.2024. Jaunzēlandē

Zinta

Fil! Astrīda Ramrath, 42. c!, Bostonas kopa, mūžībā devusies 02.06.2025. ASV

PAR LIETASKOKIEM – FIL! MĀRIS ĶIRSONS, VENTONUS

Fil! Sandra Grigorjeva, *gundega*
Foto no fil! Māra Ķirsona personīgā arhīva un
Ventonia arhīva

Saruna notikusi 2018. gadā speciāli *Ventonia* internajam izdevumam *Ventonia Apkārtraksts*. Fil! Māris Ķirsons, 1960 II, dzimis 1940. gada 26. decembrī Jaunaucē, miris 2025. gada 19. janvārī Rīgā. *Sit tibi tera levis!*

Luterāņu mācītājs, atkarību un laulību terapeits FIL! MĀRIS ĶIRSONS, ventonus, Latvijas vēstures lappusēs ieies kā latvietis, kurš 1980. gados Eiropas drošības konferences laikā protestēja pret Baltijas okupāciju, lejot asinis uz PSRS karoga, tādējādi pievēršot plašu mediju uzmanību. Lai arī lielāko mūža daļu viņš pavadījis ASV un Kanādā, latvisko dzīvesziņu viņam palīdzēja saglabāt ģimene un korporācija, kas bija neatņemama viņa dzīves sastāvdaļa.

Pastāsti par savu bērnību! Vai Latviju bērna acīm atceries?

Esmu dzimis 1940. gadā Jaunaucē. 1941. gadā izglābāmies no deportācijas, tāpēc 1944. gadā, kad krievi atgriezās, devāmies bēgļu gaitās uz Vāciju. Esmu vienīgais bērns ģimenē, kurš palicis dzīvs. Viens dēls pirms manis nomira maziņš, un meita pēc manis arī nomira dažus mēnešus pēc dzimšanas. Uzturējāmies bēgļu nometnē Fuldā, līdz

1949. gadā bija iespēja doties uz Ameriku. Tur dzīvojām Oklahomā un Misisipi un tad 1953. gadā nonācām Čikāgā, kur esmu beidzis gan pamatskolu, gan vidusskolu. Latviju es neatceros, biju pārāk mazs.

Tavs tēvs Pāvils Ķirsons arī bija ventonis. Kad tu kļuvi par ventoni?

Mans tēvs bija mācītājs, un arī viņa draugi Jānis Turks un Herberts Jesifers bija mācītāji. Viņi profesionāli bija ļoti korekti un formāli, bet, kad viņi visi satikās, tad es piedzīvoju, ka viņi visi ir arī cilvēki. Starp *ventoniem* bija ļoti īpašas un draudzīgas attiecības – viņi āzēja viens otru un dalījās atmiņās par *gāztajiem* podiem. Likās, ka citiem konventiem tās attiecības ir tādas korektākas, ne tik sirsnīgas. 1959. gada rudenī sāku studēt un aizrāvos ar amerikāņu koledžas dzīvi, bet *Ventonia* iestājos gadu vēlāk – 1960. gada decembrī.

Ko studēji?

Studēju Ilinoisā. Bakalaura grāds mans ir filozofijā un vēsturē, bet maģistra grāds teoloģijā. Man bija stipendija, lai iegūtu doktora grādu vēsturē, bet man tā joma apnika.

Ar tēva Pāvila deķeli. Jaunaucē,
1944. gada vasara.

Ar tēvu oldermani kā fuksis.
Čikāga, 1961. gada pavasaris.

Māris Ķirsons, 1960. gadu vidus.

Teoloģija nav tik akadēmiska, vairāk darīšana ar cilvēkiem. Es esmu pēdējais latvietis, kas studēja pie latviešu filozofa Teodora Celma. Mēs reizi nedēļā satikāmies, un viņš mani uzrunāja par Ķirsona kungu. Mums bija iespēja runāt latviski un nevis par filozofiju, bet par nebūtiskām lietām. Apbrīnojama personība – četrus gadus studēju pie viņa, nevienu reizi neredzēju piezīmes viņa priekšā, viss bija galvā.

Vai izjuti fukša dzīvi?

Jā un nē. Mans tēvs bija oldermanis, un viņš teica: “Še, ņem komānu! Izlasi un zini, kas tur ir rakstīts!” Tas nozīmēja, ka komāns bija nopietni jāizstudē. Bija jāiet uz Čikāgas korporāciju kopu, un mani brīdināja, ka manas zināšanas mēģinās pārbaudīt, lai esmu tam gatavs. Piemēram, ka man prasīs, kāpēc es neiestājos *Talavijā*. Tad man jāatbild, ka reiz *talaviem* esot bijis viens, kurš studējis teoloģiju, un viņš esot ļoti jauns nomiris. Tā kā es negribu jauns mirt, tāpēc *Talavijas* konventā nestājos. Linkolnā, Nebraskā, astoņu stundu brauciena attālumā man bija arī komfuksis, ar ko vēlāk iepazīnos, kā arī ar citiem *ventoniem*, kas tajā pašā laikā fukšēja. Notika komerši un alus vakari. Tāpat uz vietas Čikāgas kopā notika pasākumi, kamēr bija *ventoni* Ādolfs Ozoliņš, Voldis Dīgalis un mans tēvs. Fukšu laikā iepazīnos ar citu *ventonu* dēliem – Andreju Turku un Frici Kristbergu. Iznāca piedalīties ne tikai alus vakaros, bet arī iepazīties ar vietējās koledžas meitenēm. Krāsu referāta tēmu neatminos, bet tas bija kāds no maniem lielajiem studiju darbiem, ko pārtulkoju un aizstāvēju.

Vai atceries krāsu uzlikšanu?

Man jau nojauta bija, ka saņemšu krāsas, jo Čikāgā bija ieradies Vilis Vārsbergs (krāsu tēvs), un sākumā likās, ka ir kāda mācītāju tikšanās, bet bija ieradies arī Herberts

Jesifers no Linkolnas (krāsu māte), Ozoliņš un Dīgalis no Kalamazū, kas nozīmēja, ka nav tikai tāda mācītāju padarīšana. Dumjš nebiju un nojautu, ka tikšu pie krāsām. Interesanti ir tas, ka mana krāsu dziesma *Ak, vecā buršu greznība!* ir arī fil! Armandam Dauburam krāsu dziesma, arī tas pats pants. Mēs parasti smejamies, ka esam radinieki ar diezgan lielu ģeogrāfisku atstarpi.

Kādus amatus esi pildījis Ventonia?

Vienu laiku biju literārais maģistrs, bet biju ļoti *švaks* literārais maģistrs, un tad man lika mieru. Biju arī globālais oldermanis. Es dzīvoju Toronto, bet fukši dzīvoja Klīvlendā, tāpēc lielas audzināšanas nebija, darīju tāpat kā mans tēvs – liku cītīgi studēt komānu. Pēc neatkarības atjaunošanas bieži braucu uz Rīgu, tad es biju mantu nogādātājs – rapierus, kausus toreiz drīkstēja pat salonā pārvadāt. Ņemot vērā attālumu līdz Čikāgai, trīs reizes gadā aizbraucu uz mājām, tāpēc vairāk biju iesaistīts amerikāņu *fraternity* dzīvē. Es sastāvēju Augustanas koledžas korporācijā *Delta Omega Nu*. Tās biedriem stāstīju par to, ka es esmu latviešu korporācijā, un to uztvēra pozitīvi. Koledžas laikā gāju viesoties pie vairākām korporācijām, bet manīju, ka tieši tur mani piesaistīja personības, un varēju sevi iedomāties kopā pavadīt ar viņiem laiku. Tur gan man bija daudz amatu – biju gan sekretārs, gan seniors, gan oldermanis.

Tu biji arī Garezera latviešu nometnes vadītājs.

Jā, tie bija interesanti laiki. Garezerā 3x3 nometnes laikā mēs noīrējām kinoteātri ārpus nometnes pilsētiņas, lai rādītu filmu *Limuzīns jāņu nakts krāsā*. Garezerā to nedrīkstēja rādīt, jo tā skaitījās PSRS propaganda. Mēs, kuri kātojam kultūras apmaiņu, skaitījāmies komunisti, jo sadarbojāmies ar PSRS. Tāpat arī, kad pirmo reizi

Ventoņu tikšanās pie Ķirsoniem. Māris – otrajā rindā pirmais no kreisās. Čikāga, 1964. gada vasara.

Čikāgas kopas konvents, seniors Voldemārs Dickalis.

atbrauca koris *Ave Sol* koncertēt uz Čikāgu (divarpus stundu braucienā no Garezera), man bija uzticēts organizēt ko garīgu, un es izdomāju, ka visus bērnus vedīšu uz *Ave Sol* koncertu. Sarunāju ar Čikāgas mammām, lai bērniem nopērk ziedus un T kreklus, ko dāvināt dziedātājiem. Autobusi ar bērniem bija ieradusies, un Gunārs Šubiņš no *Daugavas Vanagiem* solīja, ka gulšoties autobusam priekšā, lai mēs nevaram braukt. Un viens viņam bija teicis: "Gunār! Ķirsons tev brauks pāri, par to nešaubies, viņš brauks tev pāri un pēcāk atvainosies." Un tad mēs visus tos bērnus aizvedām. Koncerta izskaņā pēc *Pūt, vējiņ!* tie 200 bērni uz skatuves sveica dziedātājus un bija sirsnīga tikšanās. Pēc tam dziedātāji vēl ilgi nenāca ārā no aizkulisēm, jo notika politiskās pārrunas ar pieciem viņu uzraugiem.

Kad atgriezies Latvijā?

Pirmo reizi uz Latviju es atbraucu 1989. gadā, kad man jāva, jo, ņemot vērā manus politiskos *nedarbus*, manu vīzu noraidīja deviņas reizes. Uz palikšanu atgriezos pirms pieciem gadiem (2013. gadā). Bija lietas, ko Kanādā biju uzsācis, un tās bija jānovēd līdz galam, lai nebūtu tā, ka es kaut ko pametu. Diemžēl 90. gadu sākumā Latvijā ieradās no Amerikas vai Kanādas tādi latvieši, kuriem profesionāli nekādu panākumu nebija, un viņi ieradās šeit mācīt citiem dzīvot. Tie, kuriem bija panākumi savās profesijās, tie palika un turpināja, varbūt apmaiņā izkārtoja braucienus uz Latviju, bet neatbrauca uz palikšanu. Es biju Otavas draudzes mācītājs Monreālā, Kalgarī baznīcas priekšnieks, un to es negribēju tā pamest.

Cik bieži tagad esi korporācijā?

Uz visiem lielajiem pasākumiem un komeršiem esmu. Uz literārajiem vakariem, kas tiek izziņoti tikai nedēļu iepriekš, netieku, jo studentiem tie vakari varbūt ir tukši, bet man diemžēl tie aizpildās mēnešiem uz priekšu. Un, lai gan ir semestra plāns, tas tiek mainīts, un man iznāk retāk braukt, lai gan man no Pārdaugavas uz Jelgavu ir viegli atbraukt. Man

arī sāk apnikt, ka gandrīz katru reizi ir ārkārtas vēlēšanas, es varu bez tām iztikt.

Kādi ir bijuši pēdējā laika spilgtākie mirkļi Ventonia?

Nu skaidrs, ka *Ventonia* 100 gadu jubileja. Es biju arī *Ventonia* 50 gadu jubilejā, un to nevar pat salīdzināt. Ja kāds mums toreiz būtu teicis, ka pēc 50 gadiem svinēsim *Ventonia* simtgadi Jelgavā tik kuplā pulkā, neticētu. *Ventoņu* skaits pārsteidza – lielā zālē ar trīs rindām pilna ar *ventoņiem* – kā pirmskara fotogrāfijās. Arī tas vien, ka es atbraucu un redzu, kā te C!Q! ir sakārtots, salīdzinot ar to, kāds tas bija, kad māju nopirkām par ārzemju *ventoņu* naudu, tas vienmēr ir aizkustinoši. Reiz C!Q! notika talka, un norīkoju fukstīti Arni

Literārajā vakarā Studentu dienās Jelgavas pilī uzstājas ar referātu *Dzīves baudīšana vai laika nosīšana?*

Māris Ķirsons *Ventonia* C!Q!, 2018. gada pavasaris.

Razminoviču nopirkt desu uzkodām. Viņš atnesa kaut kādu ungāru piparoto speķi, kur viens kumoss mutē – un, ja pieliktu *špicku* pie mutes, tad sāktu degtu. Es atvedu arī cigāru pīpēšanas tradīciju uz Jelgavu. Sēdējām reiz augšstāvā un pīpējam cigāru, Arnis arī pieteicās mēģināt. Pēc kāda laika skatos, ka Arņa nav, bet laukā kāds mokās. Vairāk pēcāk cigāru mutē neņēma. Prieks, ka tie, kas bija toreiz *studentiņi*, no viņiem izauguši īsti cilvēki, un korporācija ir spēlējusi noteiktu lomu izaugsmē. Sevišķi, kad atnāk studentiņš no dziļiem laukiem un viņš tiek pieņemts, atbalstīts un izaudzināts.

Kas, tavuprāt, ir lielākie ieguvumi studentam, esot korporācijā?

Draudzība, un nevis tādā seklā ziņā – tas ir sevišķs kontakts ar cilvēkiem. Tā ir piederības sajūta. Tevi uzreiz pieņem, jo esi viens no veseluma. Studenta gados braucu uz Kanādu, un mans tēvs piezvanīja kādam *ventonim* un teica, ka mans dēls būs Toronto. Un tur bija nelokāma atbilde: jā, jā, lai viņš brauc pie mums. Arī kontakts un piederības sajūta ar citiem buršiem. Tikšanās Amerikas Latviešu apvienības kongresā vai Amerikas latviešu dziesmu svētkos ar buršiem vienmēr bijušas īpašas.

Un kā ar patriotisko audzināšanu korporācijā?

Kad *ventoni* prezidēja P!K!, es 18. novembrī Brāļu kapos vadīju svētbrīdi, un tad es prasīju, cik daudzi no klātesošajiem ir asinis lējuši par Latviju. Viens pacēla roku. Man ir nācies pēc tam dzirdēt, ka runa bija pamācoša un mēs taču varētu Zemessardzē stāties. Tas ir ļoti būtiski, ka šī līdzdalība iet plašumā. Taču nav labi, ka pēc 18. novembra gājiena Rīgas centrā trikoloru neredz. Mēs savu lietu izdarām un pazūdam, lai neviens neredz. Tāpēc ir labi, ka ir kopīgs operas apmeklējums un universitātē Jelgavā notiek akadēmiskie pasākumi, kuros apliecinām savu piederību korporācijai.

Ar ko šobrīd nodarbojies?

Visvairāk laika man aizņem atkarīgo terapija klīnikā *Akrona* Minesotas programmas ietvaros, ko 1989. gadā atvedu no Amerikas, un pēdējos divus gadus esmu *de facto* mācītājs Mērsraga luterāņu baznīcā. **U!**

Savai krāsu mātei no fil! Mārtiņa Eglīša, 1990 I

Šī gada 19. janvārī Dieva mierā devās mūsu mīlais fil! Māris Ķirsons.

Māra aiziešana mūžībā ir liels zaudējums *Ventonia* konventam, un es esmu drošs, tas ir zaudējums visai *Buršu valstij* un katram Latvijas patriotam. Fil! Ķirsons bija un ir paraugs īstam, cienījamam filistram. Māris bija saikne ar *Ventonia* pirmsākumiem. Viņš bija tas, kurš spiedis roku, zvērot filistriem: "Lai arī šķirti kļūsim, mēs mīli draugi būsīm!" Tiem filistriem, kuri spieduši roku fil! dibinātājiem Tērbatā. Caur Māra rokasspiedienu šī informācija un sajūtas nonāca pie mums, kas esam pagājušā gadsimta 90. gadu semestri un šī gadsimta semestri, un tā uz priekšu bezgalībā. Māris bija cīnītājs par Latvijas brīvību un neatkarību. Tas ir zaudējums arī AA biedriem – nebūs vairs Māra, kurš ar savu piemēru rādīja pareizo ceļu uz atgriešanos un dzīvību. Lai Tev tur augšā pie lielā komerša galda smeķē *pluktvasers* un salds ir cigāra dūms! Par kokiem – nepalikt par stabiem!

Sit tibi tera levis!

Latviešu tēlniecības vecmeistare god!fil! Ēvī Upeniece, *spīdola*

22.08.1925.–29.08.2024.

Ēvī Upeniece savā darbnīcā.

Fil! Agnese Eglone, *spīdola*

Foto no *Spīdolas* arhīva

Māksliniece Ēvī Upeniece dzimusi 1925. gadā. Četrdesmito gadu vidū mācījusies Rīgas Daļamatniecības skolā, vēlāk Latvijas Mākslas akadēmijas Tēlniecības nodaļā. Viņas diplomdarba vadītājs 1952. gadā bija Teodors Zaļkalns. Upenieces daiļradei raksturīgs lirisms, intimitāte un kamernoskaņa, bronzas skulptūru slīpētās un pulētās virsmas kontrastē ar izteismīgām faktūrām.

“Es nezinu, par kādiem grēkiem man tas ir, ka šinī vecumā man ir tik labi – man ir jauni draugi. [...] Un visi grib braukt pie manis, un es esmu studenšu korporācijā *Spīdola*, esmu atkal jauna!” tā pirms gadiem teica Ēvī Upeniece.

Ēvī darbi glabājas Latvijas muzeju un privātajās kolekcijās, muzejos Vācijā, Dānijā, Krievijā, Francijā. Ikviens, kas aplūkojis mākslinieces darbus, atzīst, ka skulptūrām piemīt kas īpašs – tām ir dvēsele. Tēlos viņa akcentējusi sievietes iekšējās pasaules emocionālo, nedaudz idealizēto skaistumu. Māksliniece darbos apturējusi steidzīgo laiku, lai atklātu mainīgo sievietes dabu: laimīgo, strādīgo, cietēju un cīnītāju. Viņas veidotā *Spīdola* ir enerģijas un spēka piepildīta. Atceroties Ēvī sacīto: “Man patīk *Spīdola*, viņa ir kolosāla! Laimdotai arī nav ne vainas, bet viņa *Spīdolai* nestāv ne tuvumā.”

*“Bez mīlestības
nav mākslas!”*

tā savulaik teica *spīdolu*
goda filistre Ēvī Upeniece –
neatkārtojamā un talantīgā
latviešu tēlniecības vecmeistare.

Māksliniece ar savām skulptūrām. Foto: Ojārs Jansons

1950. gados Upeniece uzvarēja Ziepniekkalna Brāļu kapu pieminekļa konkursā un ieguva valsts pasūtījumu. Trīsarpus metru augstā darba realizēšanai viņai piešķīra Lielajos kapos esošo Rīgas Augšāmcelšanās luterāņu baznīcu, kas tobrīd bija izdemolēta. Te tika izveidots divfigūru piemineklis ar mātes un karavīra tēliem, un Ēvī tolaik iepazinās ar nākamo vīru – tēlnieku Vladimiru Rapiķi. No prāvā honorāra iegādājās zemes gabalu, un abi kopā ar vīru uzcēla *Apvijas* Baltezerā.

Vladimirs Rapiķis dzīvoja strauji un tā arī gāja bojā – autokatastrofā. Palika dēls Kārlis, kurš bija lielisks fotogrāfs un liels ceļotājs, bija ieceres par foto izstādēm, bet tad pēkšņi 52 gadu vecumā aprāvās dēla mūžs. Māksliniece savas sāpes izkala baltā marmorā, radot piemiņas darbu dēlam. Blakus mājai bija neliela mākslinieces darbnīca, kur Ēvī nepagurstoši ik dienu strādāja.

90 gadu vecumā nāca nākamais dzīves pārbaudījums – Ēvī ugunsgrēkā zaudēja māju, sadega dēla fotogrāfijas un piemiņas lietas. *Spīdolas* kopā ar ģimenēm pēdējo 15 gadu laikā regulāri devās pavasara un rudens darbu talkās pie Ēvī uz mājām Baltezerā. Protams, arī pēc šīs nelaimes braucām palīgā un, cik nu varējām, sakopām radušos postu.

Neaptverams bija mūsu goda filistres spēks. “Es esmu dzīva, un ir jādzīvo tālāk,” tā Ēvī sacīja. Pēc vīra bojāejas un dēla nāves sadegusi manta vairs nešķīta lielākais trieciens, bet piemiņas skulptūra dēlam, kas saplīsa, aplejot ugunī uzkaršušo marmoru ar ūdeni,

Ēvī Upeniece 98. dzimšanas dienā draugu un korporantu lokā.

Grāmatas atvēršanas svētkos (no kreisās): fil!fil! Laura Smukule, Aina Birkava, Sanita Vasiļjeva, Ildze Klesmane, Agnese Eglone, Ilze Vācere, Signe Gobiņa, taut! Dēzija Līcīte, fil! Dace Markus, meit! Anna Stradiņa, fil! Dagnija Āboltiņa. Aminori mākslas telpa, 2025. gada 7. februāris.

gan bija sāpīgs zaudējums. Tāpat arī sadegušās ģimenes fotogrāfijas. Ar daudzu ļaužu atbalstu Ēvī iegādājās jaunu mājiņu, ko uzstādīja blakus vecās mājas pamatiem. Gadiem ritot, vecie pamati pārtapa par puķu dobēm, kur ziedēja Ēvī mīļākie ziedi – kresītes un atrainītes *Spīdolas* trikolora krāsās.

Mūsu Ēvī ir neviltotas apbrīnas vērta. Kaut katram piemistu kaut mazumiņš viņas dzīvēsspara un radošā gara, ko akcentēja arī Valsts prezidents Egils Levits 2021. gada 19. augustā, pasniedzot viņai Triju Zvaigžņu ordeni.

Savas atmiņu grāmatas *No Sarkandaugavas līdz Havanai* atvēršanas svētkus 2025. gada 7. februārī *Aminori* mākslas telpā Ēvī skatīja jau no mākoņa maliņas. Grāmatā

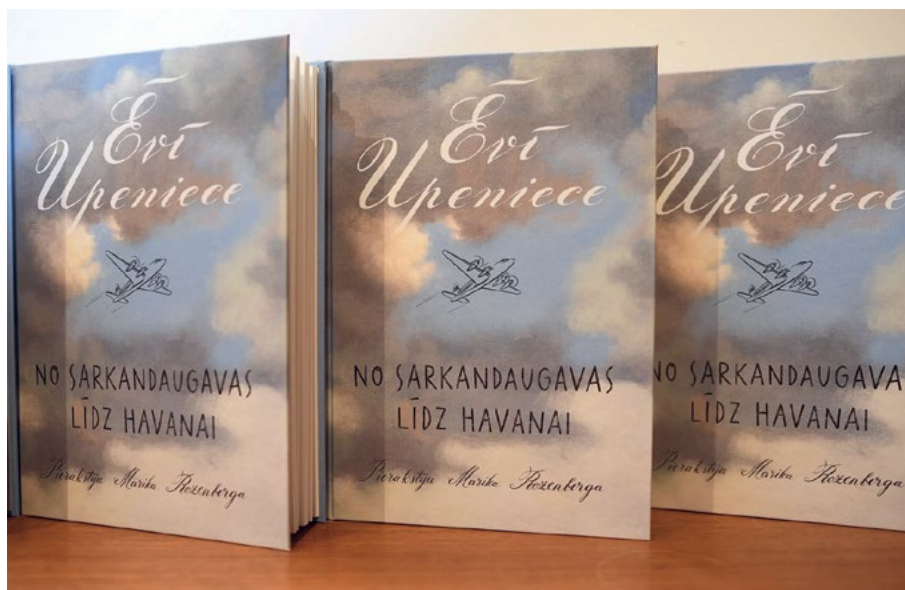
tēlnieces atmiņu stāstus apkopojusi Marika Rozenberga, bet mākslinieces Baibas Baibas zīmētās ilustrācijas lieliski papildina izdevumu. Vakarū ievadīja Studenšu prezidiju konventa koris, un mākslas vēsturniece Ingrida Burāne uzteica grāmatas gaumīgo vizuālo tēlu. *Spīdolas* globālā audzinātāja fil! Agnese Eglone sirsnīgi pateicās visiem grāmatas tapšanā iesaistītajiem ļaudīm, īpaši katrai *spīdolai* Latvijā un plašajā pasaulē, par atsaucību un materiālo atbalstu, lai grāmatu varētu izdot. Paldies Kanādas un Sidnejas kopām!

Sarīkojumā sveicām arī dokumentālās filmas *Mani 80 pavasari* režisori Agnesi Laizāni, kura saņēmusi Lielā Kristapa balvu par šo filmu. Viena no filmas varonēm ir Ēvī Upeniece. Svētku noslēgumā pulcējāmies pie cienastu galda ar svētku kliņģeri, jo Ēvī uz izstādes atvēršanu vai ģimenes svētkiem allaž pieteica, ka jābūt kliņģerim.

Māksliniece devās mūžībā neilgi pēc savas 99. dzimšanas dienas, taču mums paliek viņas darbi – dziļas cilvēčības, līdzjūtības, sāpīgu pārdzīvojumu, drosmes un pārliecības, dailes un mainības piepildīti.

Sit tibi terra levis! **U!**

Grāmata *No Sarkandaugavas līdz Havanai*.

Tavs karogs

Mežaparka skatītāju rindas XIII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku noslēguma koncertā *Te aust dziesmas Tavs karogs* laikā.

Aija Kinca, LTV Ziņu dienests

Foto: Latvijas Valsts policija

2025. gada jūlijā XIII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku noslēguma koncertā *Te aust* skatītāji bija daļa no priekšnesuma un dziesmas *Tavs karogs* laikā no pasākuma programiņām izveidoja milzīgu sarkanbaltsarkano karogu – vienu no emocionālākajiem svētku mirkļiem.

Pasākuma scenogrāfi stāsta, ka galvenā ideja bija pārsteigt koristus. Jāņa Aišpura izpildītās dziesmas *Tavs karogs* skanēšanas laikā katram skatītājam bija uzdevums atvērt koncerta programiņu un atkarībā no vietas, kur sēž,

pacelt pret debesīm karmīnsarkano vai balto pusi. Viss kopā veidoja milzu izmēra Latvijas karogu, ko lieliski redzēja gan koristi, gan arī TV skatītāji.

Lielas un mazas rokas atlocīja programiņas; ja kāds nesaprata vai nezināja, blakussēdētājs paskaidroja. Tā atkal bija tautas manifestācija un reizē apliecinājums – mēs visi un katrs esam Latvija! "Šis ir tas, ko latvietis var izdarīt ar divām lapiņām pasaules mērogā. Un dziedātāji bija ļoti aizkustināti," atzina virsdiriģents Gints Ceplinieks. **U!**

Žurnāla veidošanā piedalījušies:

redaktore:

fil! Sandra Grigorjeva, *gundega*

redaktore vietniece:

fil! Ilze Zvirgzda, *selga*

redkolēģija:

fil! Dmitrijs Trofimovs, *frater arctus*

fil! Eduards Grigorjevs, *frater imanticus*

fil! Ieva Lazdiņa, *gundega*

fil! Inese Tauriņa, *dzintra*

fil! Ance Āboliņa, *spīdola*

com! Artūrs Špaks, *lettonus*

com! Roberts Rasums, *lettonus*

izplatīšana/abonēšana:

fil! Rūdolfs Ziņģis, *gersicanus*

korektore: Indra Endzele

maketētāja: Rita Kalniņa

Paldies ikvienam konventam un raksta autoram par atsaucību uz bezatlīdzības darbu 286. numura tapšanā. Žurnālu sagatavojušas *Universitas* redaktore un redkolēģija. Izdevusi F!B!S! ar L!K!A! finansiālu atbalstu.

Tirāža 1500 eksemplāri

Iznāk divreiz gadā

Par iespēju saņemt žurnālu interesēties savā korporācijā vai rakstīt:

e-pasts: universitas@pk.lv

adrese: Rūpniecības iela 4A, Rīga, Latvija, LV-1010

tīmekļvietne: www.universitas.lv

Facebook: [zurnalsUniversitas](https://www.facebook.com/zurnalsUniversitas)

Redakcija patur tiesības iesūtītos materiālus rediģēt, saīsināt, atlikt vai neiespiest.